

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1872.—ΤΕΥΧΟΣ ΑΒ'.

Ο ΔΕΙΠΝΟΣ Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ.

(Σκέψεις κατά την Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Πέμπτην).

«Τοῦ Δείπνου Σου τοῦ μυστικοῦ
σήμερον, Υἱὲ Θεοῦ, κοινωνόν με
παράλαβε.»

Ἡ γλυκεῖα ἀνάμνησις τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκουσίου θυσίας τοῦ Σω-
τήρός μου, ἀνύψωσον σήμερον τὴν ἐμὴν ψυχὴν! Ἡ καθολικὴ τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανά-
του τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἐκατομμύρια χριστιανῶν στρέφουσι τὰ βλέμ-
ματα καὶ τοὺς λογισμοὺς των πρὸς τὸν οὐρανόν, ἔνθα ὁ τὰ πάντα
πληρώσας κάθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς δόξης Αὐτοῦ. Ἐκατομμύ-
ρια πεφωτισμένων λαῶν κλίνουναι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τῷ Βασιλεῖ
τῶν οὐρανῶν, ὅστις ἐν τῇ ἀπερίφῳ Αὐτοῦ φιλοστοργίᾳ κατέθεθ' ἐπὶ
τῆς γῆς ἵνα φέρῃ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων τὸ φῶς τῆς ἀληθείας,
τὴν θεῖαν Χάριν καὶ τὴν γαλήνην. Ἐκατομμύρια κλαίουσι παρὰ
τῆς εἰκόνος τοῦ Ἐσταυρωμένου, πλήρη εὐγνωμοσύνης καὶ λύπης,
(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Γ'. Τεύχ. ΑΒ').

ὡς ποτε παρὰ τῷ Σταυρῷ ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοάνθρωπου καὶ οἱ ἐπὶ
τοῦ Γολγοθᾶ μετ' ἀγαπῶσης καρδίας ἀκολουθήσαντες Αὐτὸν ὀπα-
δοὶ Του.

Καὶ σύ, ὦ ψυχὴ μου, πρόσελθε ἐν πνεύματι πρὸς τὸν Υἱὸν τοῦ
Θεοῦ ὅτε ἀπετέλει τὸ μέγα Αὐτοῦ ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄγριον
σεαυτῇ, ἀναλογιζομένη τὴν ἀθωότητα Αὐτοῦ. Ἐνδυναμώθητι βλέ-
πουσα τὴν ἐν τοῖς παθήμασι γενναιοψυχίαν Αὐτοῦ. Γενοῦ βελ-
τίων καὶ εὐγενεστέρη, ἀναμνησκόμενη τὴν μακάθιστον ἀγαθό-
τητα, μεθ' ἧς Αὐτὸς ἐσυγχώρει ἐκείνους, οἵτινες ἐπρόδωσαν καὶ
ἐθανάτωσαν Αὐτόν. Ἐμπνεύσθητι ὑπὸ τῆς καρτερίας Του ἐν τῇ
τοῦ θανάτου ἀγωνίᾳ.

Πᾶσα τῶν παθῶν τοῦ Μεσσίου ὥρα ἐστὶ μοι σπουδαία, διδα-
κτικὴ καὶ παθητικωτάτη. Ἐν πάτῃ τοιαύτῃ ὥρα ὑπέφερον ἕνεκεν
ἐμοῦ ὁ Σωτὴρ καὶ ἐπεσφράγισε καὶ δι' ἐμὲ τὴν αἰωνίαν ἀλήθειαν
τοῦ λόγου Αὐτοῦ.

Ὅποια νῦν ἦν ἐκείνη, ἦν διήλθεν ὁ Θεοάνθρωπος ἀγωνίων ἐν
Γεθσημανῇ, καθ' ἣν ἡ ἀγνωμοσύνη ἐπρόδωσεν Αὐτόν, ἡ κακία
συνώμοσε κατὰ τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ βίου καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐδύνασαν

τὸν Ἀναμάχητον! Ὅποια νύξ ἦν ἐκεῖνη, ἐν ἧ, ὑπὸ τῶν φίλων Του ἐγκαταλειφθεὶς, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον Αὐτοῦ καὶ προσουχῆθη πρὸς τὸν ἐπουράνιον Πατέρα, ἐν ἧ εὔρε τὸς μαθητάς Αὐτοῦ καθύδοντας ἀμερίμνως, ὡς παιδιά, ἅτινα οὐδένα κίνδυνον γινώσκουσι καὶ οὐδένα φοβοῦνται! Οἱ ἐπιστήθιοι Αὐτοῦ οὐδὲ κὰν ὑπώπευσαν τὴν κατασπαράττουσαν τὴν καρδίαν Του λύπην, ὅτε εἶπεν αὐτοῖς: « Περὶλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὡδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.» (Ματθ. ΚΣΤ'. 38—39). Φεῦ! οὐδεὶς αὐτῶν ἐροεῖτο τὰς φρικώδεις στιγμάς, αἵτινες ἦσαν τοσοῦτον ἐργῆς καὶ ὦν τὴν σωτήριον μνημὴν τὸ ἀνθρώπινον γένος διετήρησε καὶ θέλει διατηρήσει μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων.

Ὅποια νύξ ἦν ἐκεῖνη, καθ' ἣν ὁ γλυκύτατος Αὐτὸς φίλος τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπὸ βαθυτάτης καταληφθεὶς λύπης καὶ συναισθανόμενος ὅλον τὸ δυσβάστακτον βῆρος τοῦ φορτίου, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς προσευχόμενος καὶ λέγων πρὸς τὸν Θεόν: « Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστί, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο: πλὴν οὐχὶ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς Σὺ. Ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς Αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν!» (Ματθ. ΚΣΤ'. Μάρκ. ΙΔ'. Λουκ. ΚΒ').

Ὅποια νύξ ἦν ἐκεῖνη, καθ' ἣν ἡ σοβαρὰ ἠρεμία τοῦ ὑπὸ τοιαύτης προσευχῆς καθαγιασθέντος τόπου αἵφνης ἐταράχθη ὑπὸ τῆς κλαγγῆς τῶν ὄπλων, αἰμόδιφοι δὲ στρατιῶται καὶ βάρβαροι ἔχλος μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων περιεκύκλωσαν τὸν πρῶτον Ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ, ἐπέβαλον ἐπ' Αὐτὸν τὰς μιαρὰς τῶν χεῖρας, ἐκράτησαν Αὐτὸν καὶ ἐπήγαγον Αὐτὸν ὡς ληστὴν! Κατ' ἐκεῖνην τὴν φοβεράν νόκτα παρέστη ἔμπροσθεν ἀνόμων κριτῶν ὁ τοῦ κόσμου δίκαιος Κριτῆς, ἔντρομοι δὲ οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ ἀγένετες Αὐτὸν ἔφυγον, καὶ εἰς τῶν μᾶλλον ζηλωτῶν φίλων του ἀπηρνήθη Αὐτὸν τρίς. Ἐν ἐκεῖνῃ τῇ νυκτὶ τὸν εὐγενέστατον καὶ ἀγιώτατον τῶν ἀνθρώπων αἰσχρὸς συρφετὸς ἐνέπαιξε, περιῦθρισε, ἐκολάφισε!

Ν' ἀκολουθῆσω νεορῶς τὸν Ἀθῶον καταδικασθέντα; Νὰ συνοδῶσω Αὐτὸν κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν πρὸς τὸν θάνατον πορείαν Του; Νὰ ἴδω αὐτὸν τετραυματισμένον, τὴν κεφαλὴν καθημαγμένον καὶ στεφάνῳ ἐξ ἀκανθῶν περιβεβλημένον, φέροντα βαρέως ἐπὶ τῶν ὤμων τὸν σταυρὸν Αὐτοῦ; Νὰ ζητήσω Αὐτὸν ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τῆς καταδίκης Του, κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν μέσῳ κακούργων, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἠλοπαγεῖς ἔχοντα ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὑψούντα πρὸς τὸν σκοτεινὸν οὐρανὸν τὰ λυπημένα Αὐτοῦ βλέμματα καὶ ἀπὸ τῶν νεκρουμένων Αὐτοῦ χειλέων ἐκφέροντα τὰς λέξεις «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;» Ἡ νὰ θαυμάσω Αὐτὸν ἐνῶ ὠχρία καὶ τὴν κεφαλὴν Αὐτοῦ ἔκλινεν, ἐνῶ ἐν ταῖς ὑστάταις στιγμαῖς τοῦ βίου Αὐτοῦ ἀπέτεινε πρὸς τὸν Πατέρα Αὐτοῦ προσευχὴν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν Του;

Ἐκίστη ὥρα τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰησοῦ πάθους ἐστὶ μοι διδακτικὴ καὶ σωτήριος. Ἀλλὰ μίαν πρὸ πάντων βαθυτάτη συγκινεῖ τὴν ψυχὴν μου, ἡ ὥρα, ἐν ἧ τὸ ὕστατον ἐκάθησεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγαπητῶν Αὐτοῦ μαθητῶν, ἡ ὥρα, ἐν ἧ προητοίμασεν αὐτοὺς πρὸς τὸν ἀποχωρισμὸν καὶ ἱεροθέτησε τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πάθους καὶ τοῦ θανάτου Αὐτοῦ.

Ἦν ὄντως σεμνοτάτῃ ἡ στιγμή, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἐκυτὸν ὁ τελευταῖον περικυκλωμένον ὑπὸ τῶν ἀγαπητῶν καὶ ἐπιστηθίω,

Αὐτοῦ μαθητῶν καὶ φίλῶν. Ὄμιλησε τότε αὐτοῖς σαφέστερον ἢ πρὶν περὶ τῆς πρὸς τὸν Πατέρα ἀπελεύσεως Αὐτοῦ· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐνόησαν Αὐτόν. Εἰς μόνος τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ ἠσθάνθη κάλλουσαν τὴν καρδίαν του, διότι προμελέτα τὸ συγγερὸν τῆς προδοσίας κακούργημα.

Ἐνῶ δὲ ὁ τοῦ ἀνθρώπινου γένους Σωτὴρ ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα περὶ τὴν τράπεζαν ἵνα μετ' αὐτῶν συνδειπνήσῃ, κατέλαβον Αὐτὸν ἡ ἐνθύμησις τῶν τῶς παρ' Αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ πεπραγμένων καὶ ὁ στοχασμὸς ἐκείνων, ἅπερ ἐμελλεν εἰσεῖτι νὰ πράξῃ. Προισθάνθεις δὲ τὸ ἄλλοσ τοῦ ἀπὸ τῶν φίλων Του προσεχούσ ἀποχωρισμοῦ, ἀνεφώνησεν: «Ὁ δὲ Πῶς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάμιν.» (Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. ΚΣΤ'. 24. Ἰωάν. ΙΔ'. 2—3).

Ὅτως ὀμιλεῖ ὁ ἀποθνήσκων πατὴρ πρὸς τὰ τεχνία αὐτοῦ, τὰ μάλις ἐνοοῦντα αὐτόν. Προετοιμάζει αὐτὰ πρὸς τὸν ὕστατον καὶ μεγάλον ἀποχωρισμὸν καὶ παραμυθεῖ αὐτὰ διὰ τῆς ἐλπίδος τῆς προσεχούσ συναντήσεως.

Πάντες περιεκύκλωσαν τὸν θεῖον Διδάσκαλον, πλήρεις μελαγχολικῶν διαλογισμῶν. Φεῦ! δὲν ἐπίστευον ὅτι ἦν δυνατόν ἀνθρώπινῃ δυνάμει ν' ἀφαιρήσῃ αὐτοῖς τὸν Πατέρα, τὸν Φίλον, τὸν Διδάσκαλον, τὸν Ὑπερασπιστὴν αὐτῶν. «Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; εἶπεν Αὐτῷ ὁ ἐνθερμος Πέτρος· τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.» (Ἰωάν. ΙΓ'. 37).

Ἀλλὰ τὴν ὑπόσχεσίν του ὁ Πέτρος δὲν ἐδυνήθη νὰ τηρήσῃ ὅτε ἔρθεσε τῆς δοκιμασίας ἡ ὥρα. Ὁ ἰ Ἰησοῦς ἀρκούντως ἐγίνωσκε τὸ ἄστατον ἅμα δὲ καὶ εὐγενὲς τῆς καρδίας τοῦ μαθητοῦ τούτου, καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ: « Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνῆσει ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.» (Ἰωάν. αὐτόθι, 38).

Ὁ! ποσάκις ἐγὼ διενόηθην καὶ εἶπον ἐν ἐμαυτῷ: «Ὅχι, ἐγὼ δὲν ἤθελον ποτὲ ἀρνηθῆ τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἀν ἤμην, ὡς ὁ Πέτρος, μαθητῆς τοῦ Ἁγίου, ἤθελον συμμερισθῆ μετ' Αὐτοῦ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν θάνατον.» Ἀλλὰ καὶ ποσάκις ἐδοκιμάσθῃ ἡ χριστιανικὴ σταθερότης μου, ποσάκις ἀμνήμων τῶν δοσιτέρων μου εὐχῶν καὶ ὑποσχέσεων, ὑπὸ φόβου ἢ ὑπὸ μίτους ἢ ὑπὸ ἀκαθάρτων ἐπιθυμιῶν παραφερόμενος ἔπαυσα νὰ ἤμαι πιστὸς τῷ Ἰησοῦ! Τρίς ἀπηνήσατο ὁ Πέτρος τὸν Κύριον· ἀλλ' ἀναριθμητοί εἰσιν αἱ ὥραι καὶ αἱ στιγμαί, καθ' ἃς ἐγὼ ἠρνήθην τὸν Σωτήρα μου ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας, ἐνῶ τὰ ὑποκριτικὰ μου χεῖλη ἐτόλμων νὰ ὁμολογῶσιν Αὐτόν.

Καθολικὴ καθήρεια καὶ λύπη κατέχευε τοὺς μαθητάς τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ὕστατῷ ἐκεῖνῳ δεῖπνῳ. Ὁ δὲ Μεσσίας εἶπεν αὐτοῖς: «Ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.» (Ἰωάν. ΙΣΤ'. 6—7). Κατὰ δὲ τὴν συνδιάλεξίν ταύτην ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς Διδάσκαλος τὰς τελευταίας Του ἐντολάς, ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς τὰς τελευταίας Αὐτοῦ θελήσεις καὶ ἐχληροδότησεν αὐτοῖς τὴν περιουσίαν τοῦ ἔργου, ἔπερ Αὐτὸς ἤρχισε. Διὰ τὴν σεμνὴν ταύτην ὥραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ διεφύλαξε τὰς σπουδαιοτάτας ἀληθείας, τὰς μᾶλλον ἐγκαρδίους παραινέσεις καὶ συμβουλιάς. Ἐλάλησεν ὡς θνήσκων πατὴρ, ἀλλὰ μετὰ τῆς γεννιότητος καὶ τῆς ψυχικῆς γαλήνης τοῦ σοφοῦ καὶ

εὐσεβοῦς, τοῦ γινώσκοντός ἐτι ὁ ἐπὶ τῆς γῆς θάνατος οὐδὲν ἀποτέλει ἀληθῆ χωρισμὸν ἀπὸ τῶν φιλάτων ἡμῶν.

Ἔθε κἀγὼ νὰ θυνηθῶ ἐν τῇ ὕστατῃ μου ὥρᾳ νὰ λαλήσω πρὸς τοὺς ἐμοὺς μετὰ τῆς γαλήνης ἐκείνης, μεθ' ἧς ὀμιλεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ τελευταίῳ δεῖπνῳ Αὐτοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς Του! Ἀλλὰ τοῦτο δύναται μόνος ὁ βιώσας ἀμειπτον βίον, ὡς τὸν τοῦ Ἰησοῦ, μόνος ὁ ἐνεκεν τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ μὴ ἀναγκαζόμενος νὰ ἐρυθρίασῃ, ὁ βαδίζων πρὸς τὴν μέλλουσαν ζωὴν μετ' ἐλπίδος ἐπὶ τῆς πίστεως καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων θεμελιωμένης. Ἡ σπουδαιοτέρα καὶ κρισιμοτέρα στιγμή ἡμῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἡμῶν εἶνε ἀναιτηρήτως ἡ ὕστατη. Αὕτη διδῶσιν ἡμῖν ἐπὶ τέλους τὴν νικητήριον δάφνην ἢ περιτίθησιν ἡμῖν τὸν ἐξ ἀκανθῶν στέφανον τῆς ἀτιμίας. Ὁ! τί ὄφελον νὰ πράξω ἵνα καταστήσω τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην ὥραν τῆς ἐπιγείου ὑπάρξέως μου ἐνταυτῷ καὶ εὐτυχεστάτην; Ὁφελῶ νὰ πράξω ὅτι ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐνετείλατο ἡμῖν, ἡγουν ὄφελον νὰ ἤμαι πλήρης ἀγάπης πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ὄφελον ἐντελῶς νὰ θυσιάσω ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κλήρου τὴν ματαιοφροσύνην μου, τὴν πλεονεξίαν μου, τὰς ἀγρίας κλίσεις καὶ τὰς ἀκαθάρτους ἐπιθυμίας μου.

Πρὶν ἀποχωρισθῆ ὁ Μεσσίας ἀπὸ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς τὴν τελευταίαν Αὐτοῦ βούλησιν, ἱεροθετήσας τὸν Δεῖπνον τὸν Μυστικὸν εἰς ἀνάμνησιν Αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου Αὐτοῦ, ὃν ἐβλεπεν ἐγγύτατα ὄντα. Ἐπὶ τούτῳ, « ἐτι ἐσθιόντων τῶν μαθητῶν, ὁ Ἰησοῦς, λαβὼν τὸν ἄρτον καὶ εὐλόγησας, ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου. Καὶ, λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκε, αὐτοῖς λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.» (Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. ΚΣΤ'. 26—29. κατὰ Μάρκ. ΙΔ'. 22—25. κατὰ Λουκ. ΚΒ'. 19—21. Παῦλ. πρὸς Κορινθ. Ἐπιστ. Α'. κεφ. ΙΑ'. 23—26).

Τὸν μέλλοντα νὰ προδῶσῃ Αὐτὸν ἐγνώριζεν ὁ Ἰησοῦς. Ὑπὸ σκοτεινοῦ κατεχόμενος πάθους ἐκάθησεν ὁ ἀθλιος Ἰούδας ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν καὶ ἔλαβε μετ' αὐτῶν τὸν ἄρτον ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ εὐεργέτου αὐτοῦ, ἐνῶ ἐμελέτα τὸ μᾶλλον καταχθόνιον τῶν κακούργημάτων. Ὁ Ἰησοῦς ἔδλεπεν ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Ἰσκαριώτου, καὶ ὅμως δὲν ἀπόθησεν αὐτόν· ὠνόμασεν αὐτόν καὶ ὅμως δὲν ὠργίσθη κατ' αὐτοῦ. Οὐδεὶς τῶν ἄλλων παρόντων ἠδύνατο νὰ κατανόησῃ τὸ δυνατόν τοιαύτης συγγεράς πράξεως· λυπούμενοι δὲ οὔτοι σφόδρα, ὅτε ἤκουσαν τὸν θεῖον Διδάσκαλον, λέγοντα, « Εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, » ἤρχισαν νὰ λέγωσιν Αὐτῷ: « Μήτι ἐγὼ εἶμι, Κύριε; »

Ὁ δὲ Ἰούδας, ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενος καὶ τρέμων μὴ γνωρισθῆ καὶ ἀποβληθῆ ἀπὸ τοῦ κύκλου τῶν συμμαθητῶν καὶ φίλων αὐτοῦ ὡς καθάρμα τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἐτόλμησε νὰ καλύψῃ τὴν διαφθορὰν τῆς καρδίας του διὰ τῆς ἀναισχυντίας, ὅθεν εἶπε « Μήτι ἐγὼ εἶμι, Ραββί; » Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐτῷ, « Σὺ εἶπας. Ὁ δὲ ποιεῖς, ποιήσον τάχιον.» Τοὺς δὲ λόγους τούτους ἐξέφρασεν ὁ θεὸς Διδάσκαλος μετὰ τσαύτης γλυκύτητος καὶ ἀγάπης, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀνακειμένων ἔργω πρὸς τί εἶπεν αὐτοῦς. Τινὲς ἐνόμισαν ὅτι ἐπειδὴ ὁ Ἰούδας εἶχε τὸ γλωσ-

σκόωμον, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ν' ἀγοράσῃ τὰ χρειώδη εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ νὰ δώσῃ τι τοῖς πτωχοῖς. (Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. ΚΣΤ'. 25. κατὰ Ἰωάν. ΙΓ'. 28—29). Τότε ὁ Ἰούδας κατησχυμένος ἠγέρθη καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν, ἵνα κρύψῃ τὴν ταραχὴν του· ἐπορεύθη δὲ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς μιαρὰς αὐτοῦ πράξεως.

Ὅποιαν μακροθυμίαν ἀνέδειξεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ Θεὸς ἀνθρώπος! Τίς δύναται ἐντελῶς νὰ συναισθανθῆ καὶ νὰ μιμηθῆ αὐτήν; Προδοθεὶς ὑφ' ἐνὸς τῶν παρ' Αὐτοῦ εὐεργετηθέντων, γινώσκων πληρέστατα τὸ κακούργημα ἔπερ ὁ Ἰούδας ἐμελλε νὰ πράξῃ, οὐ μόνον δὲν ὠργίσθη κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐφείσθη φιλοστόργως τοῦ ἐνόχου ἐνώπιον τῶν λοιπῶν, τῶν ἀγνωσόντων εἰσεῖτι αὐτόν τε καὶ τὴν μελετωμένην κακούργειαν του. Οὐχὶ δι' ἀπειλιῶν ἐπειράθη ν' ἀποτρέψῃ τοῦ σκοποῦ του τὸν ἐξῴλην· κατὰ τοιοῦτου πάθους οὐδὲν ἰσχύουσιν αἱ ἀπειλαί. Οὐχὶ δια παρακλήσεων ἐζήτησε νὰ συγκινήσῃ τὸν πονηρὸν ἢ ἀθώοτης ἐν τῇ συνειδήσει τῆς ἀξίας αὐτῆς οὐδέποτε ταπεινοῦσαι ἀπέναντι τοῦ κακούργου, ὅστις ἐν ταῖς παρακλήσεσιν ἤθελε θριαμβεύσει. Μόνον τὴν σοβαρὰν τῆς φιλίας φωνὴν μετεχειρίσθη ὁ Ἰησοῦς ἵνα διμλήσῃ πρὸς τὴν ψυχρὰν καρδίαν τοῦ προδότη, μόνον δι' ἀξιοῦς γαλήνης καὶ δι' ὑπερβαλλούσης καλοκαγαθίας ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ ἀρπύσῃ τὸν κακούργον μαθητὴν. Ἀλλ' ὁ Ἰούδας ἀναίσθητος καὶ κακομήχανος ἐξῆλθεν ἐν τῇ νυκτὶ καὶ ἐπρόδωκε τὸν Σωτήρα του.

Ἐξελθόντος τοῦ Ἰούδα, ὁ Ἰησοῦς ἐπήρε τοὺς ὀφθαλμοὺς Αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐδεήθη πρὸς τὸν Ἀιώνιον Αὐτοῦ Πατέρα ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν Αὐτοῦ μαθητῶν. « Πάτερ, εἶπεν, ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι Σὺ εἶσι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὐς δέδωκάς μοι. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὐς δέδωκάς μοι ἐφύλαξαι καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπόλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς Σὲ ἔρχομαι. Οὐκ ἔρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ Σὺς ἀληθεὶς ἐστίν.» (Εὐαγγελ. κατὰ Ἰωάν. ΙΖ', 9, 11, 12, 15, 17).

Ὅτω προσήξατο ὁ Ἰησοῦς. Ὅτω προσεύχεται καὶ ὁ ἀποθνήσκων πατὴρ ὑπὲρ τῆς ἐπιγείου εὐπραγίας καὶ ὑπὲρ τῆς αἰωνίου σωτηρίας τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πρὶν ἢ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας τοῦ Πλάστου, ἐξ οὗ αὐτὸ προήλθεν.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ Σωτήρος τοῦ Κόσμου δὲν ἠρέσθη τούτοις. Αὐτῷ δὲν ἀνήκον μόνοι οἱ ἕνδεκα εὐδαίμονες μαθηταὶ οἱ περικυκλούντες Αὐτὸν κατὰ τὰς τελευταίας Αὐτοῦ ὥρας. Ὅχι· οἱ ἅπαντα ἡ ἀνθρωπότης καὶ αἱ μυριάδες, αἵτινες τότε ἔζων καὶ δὲν ἐγίνωσκον Αὐτόν, καὶ τὰ ἐκατομμύρια, ἅτινα εἰσεῖτι δὲν εἶχον γεννηθῆ καὶ ἅπερ ἐμελλον νὰ φουτισθῶσιν ὑπὸ τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ καὶ νὰ ἀγιασθῶσι διὰ τοῦ θανάτου Του. ἀπατέλων μέρος τῆς οἰκογενείας Αὐτοῦ. Δια τρέξας τοῖς νεοροῖς βλέμμασι τοὺς μέλλοντας αἰώνας προσέθηκε καὶ τὴν ἀκόλουθον προσευχὴν. «Ὁὐ περὶ τούτων δὲ ἔρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἐν ὧσι καθὼς Σὺ, Πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν Σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι Σὺ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγὼ τὴν

δόςαν, ἦν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὡσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμεν.» (Εὐαγγ. κατὰ Ἰωάν. ΙΖ', 20—22.)

Ὁ Ἰησοῦ μου, οὕτω προσήχου καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐν τῇ σεμνοτάτῃ ἐκείνῃ ὥρᾳ τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ τῆς ἀποχωρήσεώς σου. Οὐδ' ἐμὲ ἐλησμόνησας, ὅτε ὁ κόσμος ὄλος Σε παρεγνώριζε καὶ Σε ἐλησμόνει. Ὁ θεῖε Μυστικὲ δέιπνε, ὦ τῶν καθ' ἡμᾶς μυστηρίων ἢ παραδόσεως, Δείπνε ἀγάπης, καθ' ὃν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου περιέλαβε καὶ ἐν τῇ προσευχῇ Αὐτοῦ, πῶς δύναμαι νὰ ἀναμνησθῶ σου μετ' ἀδιαφορίας! Πῶς δύναμαι νὰ Σε ἐορτάσω ἐν τῇ τῶν χριστιανῶν πολιτείᾳ χωρὶς ν' ἀναφωνήσω μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν μου! Ἐν τῷ Δεσποτικῷ Δείπνῳ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς λύπης, τῆς ἀγιωτάτης φιλίας καὶ τοῦ ἀλγίστου χωρισμοῦ ὁ Ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ κατεδέχθη νὰ δεηθῇ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς!

Ἐκεῖνος ἀπέθανεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ Αὐτοῦ ἀνενέωσαν πολυλάκις τὸν Δείπνον, τὸν ὀρισθέντα εἰς μνημόσυνον τοῦ εἰς οὐρανὸν ἀναληφθέντος θεοῦ αὐτῶν Διδασκάλου καὶ φίλου. Ἡ ἐσπέρα ἐκείνη, ὁ τελευταῖος ἐκεῖνος Δείπνος ἐγένοντο αὐτοῖς ἀνεπίληστοι ἢ δ' ἀνάμνησις αὐτῶν κατέστη μία τῶν σεμνοτέρων τελειῶν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Πᾶς ὁ θελὼν νὰ ἔχη μέρος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ν' ἀποκληθῇ ὁπαδὸς αὐτοῦ, ἔσπευδε προθύμως εἰς τὴν μυστικὴν τράπεζαν τοῦ Κυρίου καὶ ἀνενέωσεν, ὡς οἱ Ἀπόστολοι, τὴν ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης θυσίας, τῆς ἐπιστραγισίας τῆν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Οἱ πρῶτοι χριστιανοί, ὑπὸ τῶν ζηλωτῶν τῆς πολυθείας καταδικασμένοι, ἐτέλεον τὸν θεῖον Δείπνον ἐν κρύπταις καὶ ἐν ὑπογείοις τύμβοις. Οὕτε τὸ ξίφος, οὕτε αἱ φλόγες τῶν πυρῶν ἀπέτρεπον αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου καθήκοντος. Ἐγίνωσκον, ἄτε τοιαύτην ὑπόσχεσιν δόντος αὐτοῖς τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι ὁ θεῖος λόγος τοῦ Κυρίου θέλει ἐπιζῆσει καὶ ἐπὶ τέλος νικήσει. Καὶ ὁ λόγος Αὐτοῦ ἐπέζησε καὶ ἐνίκησεν.

Οὐδὲλως ἀσύνηθες εἶνε νὰ πανηγυρίζωσιν οἱ λαοὶ μετὰ σεβασμοῦ τὴν μνήμην τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀνδρῶν, τῶν ἡρώων, τῶν σοφῶν, τῶν εὐεργετῶν αὐτῶν. Πάντοτε δὲ ἡ ἀποδιδόμενη αὕτη τιμὴ ἐστὶ γεγραπὴ καὶ ἐπαινετή, ὡς ἀποτελοῦσα τὸν φόρον τῆς κοινῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ἀρετὴν τῶν ὠφελουσάντων τὴν ἑαυτῶν πατρίδα ἢ καὶ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα.

Πέσον ἄρα σεμνοπρεπέστερος πρέπει νὰ ᾔνη ὁ Δείπνος ὁ Μυστικὸς, ὅστις τὴν ἀνενέωσιν Αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς ἐνομοθέτησεν ἐν ταῖς τρομερωτάταις στιγμαῖς τοῦ βίου Αὐτοῦ, εἰς ἀνάμνησιν τῆς μεγίστης τῶν ἐπὶ τῆς γῆς θυσίας, εἰς ἀιδιότητα τοῦ ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς κοιτίδος μέχρι τοῦ τάφου περιλαμβάνοντος θεοῦ εὐεργετήματος. Ἡ θρησκευτικὴ αὕτη τελετὴ ἐστὶν ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγιωτάτου πάντων τῶν Ἀγίων, τοῦ Σωφωτάτου πάντων τῶν σοφῶν, Οὗ ὁ θεῖος καὶ σωτήριος λόγος ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τῆς πλάνης τῆς ἁμαρτίας τὸν ἀνθρώπον καὶ ἤνωσεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ τελετὴ αὕτη ἐστὶν ἡ λατρεία, ἦν Αὐτῷ τῷ Θεῷ προσφέρομεν, ἐστὶν ἡ ἀνανέωσις τῆς μεγάλης καὶ αἰωνίου Διαθήκης, ἦν ἐπεσφράγισε τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.

Καὶ ὅμως, (ὦ! δικαί εἰμι ἠναγκασμένος νὰ εἶπω τούτοις) ἡ οὐρανία αὕτη ἑορτὴ τῶν ψυχῶν, ἦν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν

τελοῦσιν ἐν ἅπασιν τοῖς χριστιανικοῖς ναοῖς, μεθ' ὁπίσης ἀδιαφορίας καὶ ψυχρότητος ὑπὸ τῶν πλείστων πανηγυρίζεται! Χριστιανοί, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ὁποίων ὁ Χριστὸς ὑπέμεινε βασάνους, τὸν σταυρόν, τὸν θάνατον, βαδίζουσι πρὸς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν μετὰ κουρονοίας, οὐδὲλως συλλογιζόμενοι τί τοιοῦσι. Πολλοὶ φαίνονται ὅτι ἀπλῶς ἀκολουθοῦσιν ἀρχαῖον ἔθιμον, ὅπερ ὅμως οὐδεμίαν ἔχει ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν ἐπιρροήν. Τινὲς συμμορφοῦνται τῷ ἐθίμῳ μόνον ἵνα μὴ διακριθῶσιν ἀπὸ τῶν λοιπῶν συμπολιτῶν αὐτῶν. Ἄλλοι προσερχόμενοι τοῖς ἀρχαῖοις μυστηρίοις παρίστανται μὲν μετ' ἐξωτερικῆς κοσμιότητος καὶ φαινομένης εὐλαβείας, ἀλλὰ φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς κούρον φρόνημα καὶ τὸν στοχασμὸν ὅτι πράττουσι κενόν τι καὶ περιττὸν πρᾶγμα. Ἄλλοι δὲ καὶ οὐχὶ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν, ἐγκαυχώμενοι τῇ παιδείᾳ καὶ τῇ τοῦ νοῦς ὑπεροχῇ, καταπνίγουσιν ἐν ἑαυτοῖς πᾶν θρησκευτικὸν αἰσθητικὸν καὶ φιλοτιμοῦνται νὰ φαίνονται μηδαμῶς ἀνήκοντες τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Πόθεν ἡ ψυχρότης αὕτη; Πόθεν ἡ ἀνόσιος αὕτη ἀδιαφορία τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ θεῖα;

Ἀνθρώποι ματαιόφρονες καὶ κενοί, σπύδετε μεθ' ὑπερηφανείας εἰς τὰς βασιλικὰς τραπέζας καὶ εἰς τὰ συμπόσια τῶν μεγιστάνων τῆς γῆς, τῶν οὐδὲν ἄλλο ὄντων ἢ κόνις καὶ σποδὸς ὡς ἡμεῖς, καὶ ἐρυθριῶντες ἢ μετ' ἀδιαφορίας προσέρχεσθε τῷ Δείπνῳ τῷ Μυστικῷ τοῦ Κυρίου, τῷ προωρισμένῳ ν' ἀναμνήσῃ ὑμῖν τὰ ὑπὲρ ὑμῶν πάθη τοῦ Σωτῆρος καὶ ν' ἀνανέωσῃ τὴν μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ ὑμῶν κοινωνίαν! Μετ' ἐνθουσιασμοῦ πανηγυρίζετε τὴν μνήμην τῶν ἐνδόξων προγόνων σας, τὴν δὲ μνήμην Ἐκείνου, δι' οὗ ἀπεκτησάτε τὴν εὐδαιμονίαν ὑμῶν, δι' οὗ ἐγίνατο ἡ ἡδύνασθε νὰ γίνητε εὐγενέστεροι, ἠθικώτεροι καὶ μᾶλλον πεφωτισμένοι, ἐορτάζετε ραθύμως καὶ περιφρονητικῶς! Θεοποιεῖτε τὴν κόνιν καὶ μεταχειρίζεσθε ὡς ἀνεμοφόρητον κονιορτὸν τὰ οὐράνια!

Ὅχι, ὦ ψυχὴ μου, ἐνόσω τὸ ἀκήρατον τῶν φρονημάτων, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ τῶν ὄλων Δημιουργός, ἡ αἰωνιότης εἰσὶν εἰς τὰ ἔμματα σου τὰ ἀγιώτατα καὶ ὑψίστα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων, οὐδέποτε ἔστω σοὶ ἀπλήκ καὶ ἀδιάφορος τελετὴ ὁ Δείπνος ὁ Μυστικὸς, ἡ ἀνανέωσις αὕτη τῆς ἀναμέσον σου καὶ τοῦ Ἰησοῦ αἰωνίου διαθήκης. Ἐν τῷ ναῷ, ὅπου νῦν παρίστασαι, πρὸς τὴν Ὁραϊάν Πύλιν, πρὸς ἣν νῦν βαδίζεις, προσήλθον ἄλλοτε μετὰ βαρυτάτης συντριβῆς αἱ εὐσεβεῖς ψυχαὶ τῶν προπατόρων σου ἐν μέσῳ τῶν χριστιανικῶν ψαλμωδιῶν, θέλουσι δὲ προσέλθῃ μίαν ἡμέραν καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων σου, οἰαδιήποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ καιρικαὶ περιστάσεις, ὅτε τὰ μῦρα τοῦ διαλυθέντος σώματος σου θέλουσι κεῖσθαι δυσδιάκριτα ἐν τῇ κόνει τῶν τάφων. Ὡ! μηδέποτε βιάδιζε πρὸς τὴν Ἀγίαν Τράπεζαν, ἐφ' ἧς διὰ μυστηρίου ἀνανεοῦται ἡ ἀνάμνησις τῆς θυσίας τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, χωρὶς νὰ προπρασκαυάσης σεαυτὴν ἐπαξίως μηδέποτε προσέρχου τοῖς θεοῖς μυστηρίοις ἄνευ σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης, ἄνευ ἀληθοῦς πίστεως καὶ ἀγάπης.

Θέλεις τὴν ἄρεσιν τῶν ἁμαρτιῶν σου καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν διαλλαγήν σου; Ὑπάγε καὶ ἄρτισον σεαυτὴν ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς ἀγιότητος τοῦ Ἰησοῦ. Αἱ ἁμαρτίαι σου ἀρεθήσονται σοὶ καὶ θέλουσι παντάπασιν ἐξαλειφθῆναι, ἂν ὄντως μετεμελήθῃς ἐπ' αὐταῖς

καὶ ἔκαυσε ἀμαρτάνουσα. Οὐχὶ ἡ ἀπλή μεταλήψις τῶν ἀρχάντων καὶ ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, ἀλλ' ἡ ἀκατάκριτος αὐτῶν μετοχή καθαρίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ ρύπου τῆς ἁμαρτίας. Ἀκατάκριτος δὲ μετοχὴ ἐστὶν ἡ γενομένη μετὰ τὴν ἀμετάτρεπτον ἀποφασιν τοῦ ἐκτελεῖν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Τῶν οὐρανίων καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων ἡ ἀκατάκριτος μεταλήψις ἀποτελεῖ τὸν διὰ τοῦ θεοῦ καὶ μυστικοῦ Δείπνου σύνδεσμον ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν. Δι' αὐτῆς ἀνανεοῦμεν τὸν τῆς πίστεως ἡμῶν ὄρκον. Μεταλαμβάνοντες τοῦ ἀρχάντου Σώματος καὶ τοῦ τιμίου Αἵματος τοῦ Σωτῆρος ἐνομέμα μετ' Αὐτοῦ, ἦτοι ἔχομεν Αὐτὸν τὸν Κύριον ἐν ἡμῖν κατοικούντα καὶ μένοντα. Διὰ τῆς θείας ταύτης κοινωνίας ζητούμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἄρεσιν τῶν παρελθόντων ἁμαρτημάτων ἡμῶν, ἵνα ἁγιασθῶμεν ἐν τῇ μνήσει τῶν ἀρετῶν τοῦ Ἰησοῦ. Κατ' ἀνάγκην ἄρα ὀφειλομεν ν' ἀρχίσωμεν νέον ἐνάρετον βίον, ν' ἀποβάλωμεν τὰς ἀνοσίους ἡμῶν κλίσεις, τὰς πονηρὰς ἡμῶν συνήθειας. Μετὰ τοῦ Χριστοῦ μόνον χριστιανοὶ δύνανται νὰ ἐνωθῶσιν. Ἄλλ' ἀληθῆς χριστιανός ἐστὶν ὁ ἐκτελῶν ἀκριβῶς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου καὶ Διδασκάλου αὐτοῦ.

Τούτου ἕνεκα, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «Ὁς ἂν ἐσθῆ τὸν ἄρτον τούτον ἢ τὴν πίνην τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου. Δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.» (Α'. Ἐπιστ. πρὸς Κορινθ. ΙΑ', 27—29). Ὁ τοιοῦτος ἀσεβὴς καταγελά Αὐτὸν τὸν Πανάγιον ἐμολογεῖ πρὸς τὸν Θεὸν συνθήκας, ὡς προτιθεταὶ νὰ παραβῆ διδῶσιν Αὐτῷ ὑποσχέσεις, ὡς οὐδέποτε σκοπεῖται νὰ ἐκπληρώσῃ τολμᾷ ὁ ἀνόσιος νὰ ὑβρίσῃ τὰ θεῖα.

Μεταμελήθητι πρῶτον εὐλακρινῶς, ἄνθρωπε, ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἁμαρτήμασι, μίσησον καὶ κατὰβαλε τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, ἦτοι τὰ ἀκάθαρτα καὶ ἄτακτα πάθη, καὶ εἶτα πρόσελθε τοῖς ἀρχάντοις τοῦ Κυρίου μυστηρίοις. Ὁ ἐπαξίως κοινωνήσας ἐξέρχεται τοῦ ναοῦ ὄλος νέος καὶ καθαρὸς ἄνθρωπος, φέρων ἐν ἑαυτῷ τὸ αἰσθητικὸν οὐρανίου εὐδαιμονίας, μετέχων τῆς ψυχικῆς ἐκείνης γαλήνης, ἦν δίδωσι μόνῃ ἢ πρὸς τὸν Θεὸν διαλλαγῇ. Αὐτὸς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης θέλει προτιμᾷ τῶν θελημάτων τῆς ἡδοναθίας καὶ τῆς πρῆψῆς τὰς ἡδονὰς τῆς ἁθωότητος καὶ τῆς ἀρετῆς ἢ δὲ καθαρὰ καρδίᾳ θέλει ἔχει εἰς τὰ ὅμματα αὐτοῦ ἀξίαν πλειοτέραν τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων, τῶν τιμῶν, τῶν ὑψηλῶν θέσεων, τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἰσχύος, ἦτοι τῶν πλεονεκτημάτων, ἄπερ οὐ σπανίως εἰσὶ καρποὶ καὶ ἐπακόλουθα τῆς κακίας.

«Ὁ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει.» Δεῖλαιε θνητέ, σὺ ὁ προσερχόμενος τῷ θεῷ καὶ μυστικῷ Δείπνῳ τοῦ Κυρίου μετὰ καρδίας πεπληρωμένης δόλου καὶ πονηρίας, ὁ ὑπὸ τὸ πρόσχημα εὐλαβείας εἰσδύων ἐν τῇ συνελεύσει τῶν χριστιανῶν, τρέμε ἐνώπιον σεαυτοῦ! Φέρων ἐν στήθεσι καρδίαν φθονεράν, ψυχὴν τετυρωμένην, δούλην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἡδονῶν, φιλέκδικον, ἀνεπειτικὴν πρὸς τοὺς ὁμοίους σου, εἶσαι ἐν τῷ θεῷ τούτῳ Δείπνῳ αὐτὸς ὁ Ἰούδας, ὁ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἀπωθούμενος. Βαδίζεις πρὸς

τὴν θεῖαν κοινωνίαν, οὐχὶ ἵνα διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀρνηθῆς, οὐχὶ ἵνα δεηθῆς ἐν σοὶ Αὐτὸν καὶ μείνης ἐν Αὐτῷ, ἀλλ' ἵνα προδώσῃ τὸν Διδάσκαλον καὶ Σωτῆρά σου. Ἡ φαυλότης σου, ἡ πανουργία σου, αἱ ἀνόσιοι καὶ μακαὶ ὀρέξεις σου, ὡς οὐδὲλως διανοεῖσαι νὰ ἐγκαταλείψῃς, σὲ καθιστῶσι προδότην τοῦ Ἰησοῦ. Ὡς ὁ Ἰούδας, δόλιε, βεβηλοῖς διὰ τῆς παρουσίας σου τὴν ἱερὰν τῶν πιστῶν συνέλευσιν καὶ διὰ τῆς ψευδοῦς εὐσεβείας ζητεῖς ν' ἀπατήσῃς τοὺς λοιποὺς χριστιανούς. Ἀλλὰ μὴ πλανᾶσαι ὁ Θεὸς δὲν καταγελάται. Ὡσπερ ποτὲ ὁ Ἰησοῦς ἐγίνωσκε τὴν καρδίαν τοῦ προδύσαντος Αὐτοῦ, οὕτω ὁ παντοπόπτος Θεὸς βλέπει καὶ ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς σου. Τρέμε, ὁ Παντοδύναμος σὲ κρίνει! Τρέμε, σὺ αὐτὸς σεαυτὸν κατεδίκασας!

Ὁ Ἰησοῦ μου, ὦ Σωτὴρ μου! Εἴθε ἐν τῇ ἀνανέωσει τοῦ θεοῦ σου Δείπνου (ὦ, φρίττω καὶ νὰ ἐκφράσω αὐτό!) εἴθε νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὰ ἴχνη τοῦ κακούργου Ἰούδα, ὅστις εἰσελθὼν ἐν τῷ Δείπνῳ τῷ μυστικῷ ἐξῆλθεν ἵνα σὲ παραδώσῃ τοῖς ἀνόμοις κριταῖς! Ἔστω μοι τὸναντίον ἅγια καὶ σεμνὴ ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἑκούσιου σου πάθους, ὡσπερ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου μου. Ἄς μὲ πληροῖ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ φόβου δόσakis ἴσταμαι πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ναοῦ σου, δόσakis προσέρχομαι τοῖς θεοῖς καὶ ζωοποιεῖς μυστηρίοις. Φώτισόν με τῷ αἴθει σου φωτὶ ἐμπλησόν με τῆς ἀγιωσύνης καὶ τῆς ἀρετῆς σου. Ποίησον ἵνα ὄλος οἰκίσω ἐν σοὶ καὶ Σὺ ἐν ἐμοί.

Ὅτε ἐγερθεὶς ἀπὸ τοῦ τελευταίου σου Δείπνου ἐξῆλθες ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, ἔνθα Σ' ἐπερίμενον ἡ προδοσία καὶ ὁ θάνατος, ἀνεφώνησας ἐν τῇ ἀπέριψῳ σου ἀγάπῃ προσευχόμενος καὶ τὰ ἐξῆς «Πάτερ, οὗς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ἔπου εἰμὶ ἐγώ, κακεῖνοι ὡσι μετ' ἐμοῦ.» (Εὐαγγ. κατὰ Ἰωάν. ΙΖ'. 24). Ὡ! εἴθε ἡ θεῖα σου αὕτη προσευχὴ νὰ περιέλαβε καμὲ! Καὶ ὅταν μίαν ἡμέραν τὸ τελευταῖον ἐορτάσω ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ θεοῦ καὶ σωτηρίου σου πάθους μεταλαμβάνων τοῦ ἀρχάντου σου Σώματος καὶ τοῦ τιμίου σου Αἵματος, ὅταν ἐπέλθῃ ἡ στιγμή, καθ' ἣν ὀφείλω ν' ἀφήσω τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, ἵνα εἰσέλθω ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ θανάτου μου, τότε, ὦ Ἰησοῦ καὶ Θεέ μου, δέξαι καμὲ παρὰ σοὶ, τότε ἀξιώσον με ἵνα θεωρήσω τὴν θεουργίαν σου λαμπρότητα, τότε δέξασον καμὲ διὰ τῆς ἀγάπης σου, ὅπως ἐδέξασας τοὺς ἐκλεκτούς σου!

Καὶ Σὺ, Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μου, ἐνίσχυσόν με ἐν τῷ τῆς ἀπολυτρώσεως ἔργῳ μου, στήριξόν με ἵνα καταστήσω βεβαιότεραν τὴν πρὸς τὸν Σωτῆρά μου φιλίαν, ἀγιάσον με, καθάρισόν με ἀπὸ παντός μολυσμοῦ διὰ τῆς ἀληθείας σου, διότι ὁ λόγος σου ἀλήθεια ἐστὶν. (Ἐκ τῶν Θρ. Μελετῶν)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ Η ΣΜΥΡΝΗ.

Τῆ 26 Δεκεμβρίου 1871 ἀνεγνώσθη ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ «ἡ Σμύρνη» ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῇ Σχολῇ διδάσκοντος κ. Ἰωάννου Πρωτοδίκου ἡ βιογραφία τοῦ μακαρίου Ἀρι-

στείδου Κυπριανού, γυμνασιάρχου Ἀθηνῶν, ἥτις καὶ τύπος ἐξέδθη μετὰ ταῦτα.

Ἐν τῇ ρηθείᾳ βιογραφία ἀπαντῶνται πολλὰ, τὰ ὅποια αὐτόχρονα εὐαγγελικὰς ἐμπεριέχουσι ἀληθείας. Α. χ. τὰ ἐν σελ. 26 «οὗτ' ἔσθ' ὁ θνητῶν εὐ πόλεις οἰκουμένας δόμους τ' ἀπέλυσε, οἱ καλοὶ λίαν λόγοι: οὐ γάρ τοι τοῖσιν ὡσὶ τερπνὰ χρῆ λέγειν, ἀλλ' ἐξ ὅτου τις εὐκλεῆς γενήσεται.» (Εὐρ. Ἰππολ. 486).

—τὰ ἐν σελ. 28 «ἦτοι τῆς διανοίας ὄψις ἄρχεται ἐξυβλί-

πειν, ἔταν ἡ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀκμῆς λήγειν ἐπιχειρῆ. » (Πλάτωνος Συμπόσιον σελ. 219).— τὰ ἐν σελ. 29 « Πανύστατα, ἀλλ' ἔναυλα ἀκόμη εἰς τὰς ἀπόας μου ἤχοῦσι, καὶ θὰ ἠχῶσιν ἐν ὄσῳ ζῶ, τὰ ἐξῆς λόγια, τὰ ὅποια με σιγανῆν φωνῆν εἶπεν (ὁ Κυπριανός): Ἐρχομαι στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἡ θεία πρόνοια ἀνακουφίζει τὰ πλάσματα αὐτῆς ἀπὸ τῶν ποικίλων δεινῶν, τὰ ὅποια τὰ καταρτίζουσι τότε εὐρίσκονται εἰς ἀκρῆν ψυχικὴν γαλήνην καὶ ἡρεμίαν. Εἰς μίαν τῶν στιγμῶν τούτων εὐρίσκουμαι τόρα καὶ ἐγὼ: αἰσθάνομαι ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἀναβαίνει εἰς τὸν οὐρανόν' ἔπειτα στραφεὶς ἠρέμα πρὸς ἕνα τῶν περισταμένων φίλων, ἱατρὸν τὴν τέχνην, εἶπε: φίλε ἱατρεῖ, γινώσκεις τοῦτο ἡ ἱατρικὴ; πρέπει νὰ λάβῃ ση-

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ.

Πρῶτα μὲν ἡελίου γλυκερὸν φάος ἐν Πάρῳ εἶδεν, Παλλάδος εἶτα πόλις δῶκέν οἱ ἰδυοσύνην Ἰστατα Γερμανῶν πίδον ἠδύμον ἠλδαε μῦθον. θαῖδαλα ἔθα λόγων ἀριμενα θοῦρω Ἄρει.

μείωσιν καὶ μετὰ βραχεῖαν διακοπὴν ἀνεφάνησε: κύριε Κομματοῦθη, κηρῶν ἐκ μέρους τοῦ Κυπριανού ἐτι Η ΨΥΧΗ ΕΙΝΕ ΑΘΑΝΑΤΟΣ: καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς προσκλίνας ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου παρέδωκε τὸ πνεῦμα πρὸς τὸν Κύριον τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ζώντων.»

Ὁ Κυπριανός ἐγεννήθη ἐν Πάρῳ τῷ 1830 ἐκ γονέων Ἰωσήφ Κυπριανού καὶ Μαρίας τὸ γένος Καμπάνη. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐν τῇ πατρίδι μαθημάτων ἐσπούδασεν ἐν Σύρῳ,

ἐν Ἀθήναις, ἐν Γερμανίᾳ. Ἐπανελθὼν δέ, ἀπεστάλη παρὰ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως τὸ πρῶτον καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν εἰς τὸ ἐν Τριπόλει Γυμνάσιον, ἔπειτα ἐκείθεν εἰς τὸ τῆς Σύρου ἀκολούθως προβιβάσθεις εἰς Καλάμας Γυμνασιάρχης, ἐπέμθη πάλιν εἰς Σύρον γυμνασιάρχης καὶ ἐκ Σύρου εἰς Ἀθήνας, ὅπου μέχρι τέλους τοῦ βίου του διετέλεσε γυμνασιάρχων τοῦ δευτέρου γυμνασίου. Ὁ Κυπριανός μετὰ διήμερον ἐν τῇ κλίνῃ διαμονὴν κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 16ης Ἰουλίου τοῦ 1869 ὑπέμεινε τὸν θάνατον μετὰ θαυμαστῆς φιλοσοφικῆς καρτερίας καὶ γενναϊότητος, σώας

ἔχων τὰς φρένας καὶ μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς μετὰ τῶν περισταμένων φλῶν συνδιαλεγόμενος. Μίαν δὲ ἡμέραν πρὸ τοῦ θανάτου ζητήσας ἐτέλεσε καὶ τὰ νενομισμένα εἰς τοιαύτην περιστάσει θρησκευτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα.

Ὁ Κυπριανός συνέγραψε ἀ.) πραγματεῖαν περὶ τῶν ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφώντος, ἐν τῇ ὅποιᾳ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ ἔτι τὰ ἑλληνικὰ δὲν εἶνε ἡ πρωτότυπος συγγραφή τοῦ Ξενοφώντος, ἀλλ' ἐπιτομὴ γενομένη μετὰ Χριστὸν καὶ πιθανῶς ὑπὸ Χριστιανού. Ἡ πραγματεία αὕτη, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀναρῶσει ἐν τῷ φιλολογικῷ φροντιστηρίῳ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἀλλῆς, ἐπιδοκιμασθεῖσα, ἐξεδόθη ὕστερον ἐν Ἀθήναις τῷ 1859. — β.) τὸ περὶ τῶν ἀπορρήτων τοῦ Ἰσακράτους, ἔπερ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξεδόθη

ὑπὸ τοῦ κ. I. Πρωτοδίκου ἐν Ἀθήναις.— γ.) πλείστας διατριβάς ἐν τῷ Φιλίστορι.— καὶ δ.) κατὰ τῷ 1867 ἐδημοσίευσεν τὴν μετὰ τῆς γραμματολογίας τοῦ Μυλλέρου δαπάνη τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλομοῦσου μεγαλεμπόρου κ. Γεωργίου Ἀβέρωφ.

Ε ΠΑΝΕΛΕΥΣΙΣ.

(Ἴδε σελ. 162).

Πρὸ καιροῦ γράφοντες περὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἦτο: τῆς ριζικῆς μεταρρυθμίσεως τῆς διδασκαλίας ἐν γένει: τῶν ἡμετέρων σχολείων, ἡτύχησάμεν ἐπὶ τέλους νὰ ἴδωμεν τρεῖς τῶν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν λογίων νὰ ἐκθέσωσι τὰς περὶ τοῦ θέματος τούτου ἰδέας αὐτῶν.

Α'. ὁ κ. I. Σκυλίτζης ἐθίξε τὴν χορδὴν: ἀλλ' ἀντὶ νὰ πραγματευθῆ περὶ τῆς ριζικῆς μεταρρυθμίσεως, ὡς ἡμεῖς ἐννοοῦμεν, περὶστράφη μόνον εἰς τὸ περὶ ἀρχαίας καὶ καθομιλουμένης γλώσσης, ὑποδείξας ὅτι ἡ νεολαία ὀφείλει νὰ ἐκμανθάνῃ καλῶς πρῶτον τὴν δευτέραν καὶ δι' αὐτῆς ἔπειτα νὰ σπουδάζῃ καὶ τὴν ἀρχαίαν.

Β'. ἡ κ. Σ. Λεοντιάς, τάναντία φρονούσα, διὰ μακρᾶς πραγματείας ὡς ἀναγκασιότατην τὴν ἀρχαίαν ἐσύστησεν, ἦν καὶ ὡς ἀμίμητον γλώσσαν ἀπέδειξε.

Γ'. Ὁ κ. Ἰσηγόνης τῷ πρώτῳ συνταχθεὶς διὰ διαφόρων ἀποδείξεων ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην νὰ περιορισθῇ ἡ διδασκαλία καὶ πρὸ πάντων τῶν κορασιῶν εἰς τὰ μᾶλλον ἀναγκαῖα μαθήματα.

Ἡμεῖς δὲ οὐδόλως ἀξιοῦντες ἡμᾶς ὡς ἀρμοδίους ἵνα ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους, δι' ὧν διασχυρίζονται ἕκαστος τούτων, ὑποστηρίζοντες τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, γινώσκοντες ὅμως τὴν ἐκ τῆς ἐπικρατούσης διδασκαλίας καταστροφὴν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πρὸ πάντων τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἐκ τῆς ὅποιας πᾶσαι αἱ κοινωνίαι καταστρέφονται, χωρὶς νὰ παραγνωρίσωμεν καὶ τὴν ἐνδύμωγον πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐπιθυμίαν τῶν ἀγαθῶν τούτων πολιτῶν, πρὸς τὰ δημοσιευθέντα ὑπ' αὐτῶν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην ἐκφέρμεν.

Δίκαιον ἔχει ὁ κ. Σκυλίτζης ὑποστηρίζων ὅτι πρέπει νὰ ἐκμανθάνηται πρῶτον καλῶς ἡ καθομιλουμένη, διότι καὶ οἱ ἔχοντες τὰ μέσα νὰ σοφισθῶσι, δι' αὐτῆς βεβαίως θὰ προαχθῶσι εἰς τὴν ἀρχαίαν.

Δίκαιον ἔχει καὶ ἡ κ. Σαπρῷ ὑποστηρίζουσα τὴν ἐπικρατήσιν τῆς ἀρχαίας, διότι οὐδὲ συγγνωστὸν εἶνε μόνον οἱ ἀπόγονοι τῶν ἱερῶν τῆς οὐρανοῦ καὶ θείας ταύτης γλώσσης. αἵτινες οὐδ' ἐν τῷ σκότει τοῦ μεσαιῶνος τὴν παρημέλησαν, ἔλωσ ν' ἀπαρηθῶσιν αὐτήν, οὐδ' εἶνε ποτὲ πιστευτὸν ὅτι δὲν θέλουσιν ὑπάρχει ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει ὁπαδοὶ αὐτῆς (ἔτε τὰ μᾶλλον πεφωτισμένα ἔθνη τὴν λατρείαν αὐτῶν προσφέρουσιν εἰς αὐτήν), καλῶς κατανοοῦντες ὅτι δι' αὐτῆς μόνως εἶνε δυνατόν ἡ καθομιλουμένη νὰ φορέσῃ τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ μητρικὴν γλαυῦδα καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν σκόπιμον κατάστασιν.

Δίκαιον ἔχει καὶ ὁ κ. Ἰσηγόνης ὑποστηρίζων τὴν ἐλάττωσιν τῶν μαθημάτων εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς διδασκαλίαν καὶ τοσοῦτον μάλιστα δίκαιον ἔχει οὗτος, καθόσον ἔλωσ μάταιον τὴν ἀληθεῖα συνάμα δὲ καὶ γελοῖον ἦθελεν εἶσθαι ἵνα ὁ στεροῦμενος ἐπενδύτου καὶ ὑποδημάτων φέρῃ χρυσὴν ἀλυσσον, ὠρολόγιον, λευκὰς χειρῖδας καὶ περὶν εἰς τὸν πῆλον αὐτοῦ! καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνήθῃ ὅτι πλείστοι δυστυχῶς τῶν ὄσων ἀξιοῦσι νὰ ἐνομάζωνται ὁ καλὸς κόσμος εἰς τοιοῦτο! καὶ τῶσόντι πολλοὶ τῶν τοιοῦτων, καίτοι γινώσκοντες νὰ καταμετρώσι τὰς ἀπωτάτας

ἀποστάσεις τῶν οὐρανίων σωματῶν καὶ μυρία ἔσα, ὡς ἐν σελ. . . . τοῦ Μέντορος ἀριθμήσαμεν, αὐτοὶ ἑαυτοὺς οὐ κατανοοῦσι: καὶ οὐδ' εἶνε δυνατόν διὰ τῆς ἐν χρῆσει διδασκαλίας νὰ προβῶσι πρὸς τοῦτο.

Λυπηρὸν ὅθεν εἶνε τῇ ἀληθείᾳ, διαπραγματευόμενοι οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι φίλοι περὶ τοσοῦτον ὑψηλοῦ καὶ κατεπεύγοντος θέματος, νὰ γράφωσι μετὰ χολῆς πρὸς ἀλλήλους, δι' ὁ ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα καὶ καθικετεῖομεν αὐτοὺς τε καὶ ἑτέρους, ἵνα ὡς συνεργάται τοῦ ἀγαθοῦ ἀδελφικῶς ἐν ἀγάπῃ πρὸς τὴν θεραπείαν τῆς ἀπολύτου ταύτης ἐθνικῆς ἡμῶν ἀνάγκης προβῶσιν.

Ἡμεῖς δέ, ὡς πρὸ καιροῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἀγωνιζόμενοι, οὐδόλως τὰς ἱκανότητάς ὑπ' ὄψιν λαμβάνοντες, χρέος ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ συστήσωμεν ἐκ νέου πρὸς πάντας τοὺς ἀρμοδίους τοῦ ἔθνους ἡμῶν τὴν πρώτην τῆς διδασκαλίας ὁδόν, ἦν ὡς προκαταρκτικὸν πρόγραμμα αὐτῆς ἐχαράξαμεν καὶ τὴν ἐποίαν ἐκ τῶν ταπεινῶν τῆς Γραφῆς ἐδαφίων σταχυολογήσαντες συνεπτύξαμεν καὶ ἐν σελ. . . . τοῦ Μέντορος ἐδημοσίευσάμεν.

Ἀνάγκην ὅθεν, ἐπαναλαμβάνομεν, ἀδελφοί, καὶ μεγίστην ἀνάγκην ἔχομεν ριζικῆς τῆς διδασκαλίας μεταρρυθμίσεως ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φιλοσοφίας, ἥτις ἐστὶ κενὴ ἀπίστη, πρὸς τὴν κατὰ Χριστὸν διδασκαλίαν, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀληθὴς παιδεία καὶ πρώτη ἀναγκαῖα τροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος, συνωδὰ τῇ διπλῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ αὕτη δὲν συνίσταται εἰς τὴν ἐλάττωσιν ἢ τὴν ἀλλαγὴν τῆς διδασκαλίας ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν καθομιλουμένην ἢ τ' ἀνάπαλιν, ὅχι: διότι ἡ ἐπικρατούσα διδασκαλία, ἡ πρὸς τὴν ἀνθρώπινον φιλοσοφίαν ὀδηγοῦσα τὴν ἀνθρωπότητα, διδομένη εἰς τὴν νεότητα πρὶν ἢ αὕτη γευθῆ τὴν φύσει ἀναγκαίαν αὐτῇ τροφήν, πρὶν θέσῃ τὰ θεμέλια τοῦ καθήκοντος αὐτῆς, διὰ μόνου τοῦ ὅπου δύναται νὰ βαδίσῃ πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ὡς ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἐπλάσθη, ἀπεδείχθη διὰ μυρίων ὄσων ἀποδείξεων ὅτι εἶνε δηλητηριῶν! οὐδ' εἶνε δυνατόν ἵνα, δηλητηριάζεις τις ὑπ' αὐτῆς, ἐπανέλθῃ εἰς τὴν νηπιότητα ὅπως ἐκ νέου τύχῃ τροφῆς καθαράς, διότι ἡ λέξις πρόοδος δὲν εἶνε λέξις ἀπλή ἀλλ' εἶνε πρᾶγμα, καὶ οὐδέποτε τις προοδεύσας εἰς τὴν ἡλικίαν ἠδυνήθη νὰ ἐπανέλθῃ.

Ἡ ἀναγκαιότατη ὅθεν πρώτη τροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε ἡ ἀπὸ τοῦ πρωτοπλάστου ἄχρι τοῦ νῦν θ]χιλιετῆς ὕλικῆς καὶ πνευματικῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρέπει νὰ ἐνοσηώσωμεν ὅτι πρὸς τοῦτο ἡ θεία Πρόνοια ἠδρόκησε ἵνα ἡ ἀνθρωπότης διελθῇ τὸ ἐξαισιολιετὲς τοῦτο διάστημα ἐν μυρίοις παθήμασι τῶν νόθων ἀρχῶν καὶ βασιλείων, τῶν μυρίων ὄσων τυραννῶν, τῶν ἀπερίων αὐτῶν νομοθεσιῶν, ὅπως, ἐκ τῶν παθημάτων αὐτῆς συνετισθεῖσα, τὸν μόνον Θεόν, τὴν μόνην αὐτοῦ βασιλείαν, τὸν μόνον αὐτοῦ νόμον, ἐν ᾧ τὸ καθῆκον καὶ ἡ ἰσότης τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε ἐνσαρκωμένη, ἀναγνωρίσῃ, ἵνα διαλύσασα τὰ διάφορα τῆς ἀνθρωπότητος κέντρα, δ' ὧν διακρίεται αὕτη, καὶ πρὸς τὸ μόνον ἀληθὲς τῆς οὐρανοῦ βασιλείας κέντρον ἀτενίσασα, ἀρμολογηθῇ τῷ Πλάστῃ, ἵνα ἦ ὅχι: μόνον κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ὡς ἐπλάσθη, ἀλλὰ καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ, ὡς πρὶν τῆς πλάσεως ὑπὸ τοῦ ἰδίου Πλάστου προῦριστο, ἐξ οὗ καὶ ἡ καταγωγὴ αὐτῆς ὡς γένος καὶ φυλῆς οὐρανία ἀναφέρεται. Καὶ ἐκ μὲν τῆς ὕλικῆς ἱστορίας, ἥτις

πρέπει να διδάσκηται αν ήνε δυνατόν εκ τής νήπια ηλικίας (ως ή κ. Σ. Α. λέγει), με την καθομιλουμένη γλώσσαν (ως λέγει ο κ. Ι. Σκυλίτσας), δι' ολίγων μαθημάτων (ως λέγει ο κ. Ίσηγόνης), πλην δια τής Γραφής και μόνης τής Γραφής, συνοδευομένης υπό τής γεωγραφίας και αριθμητικής (ως ήμεεις πρό πολλού κηρύττομεν), δι' ών γνώσεων θέλει μανθάνει ο διδασκόμενος τας παρεκτροπας τής ανθρωπότητος, εκ τών πολυειδών παθημάτων τής οποίας θέλει καταμάθει πώς πρέπει να διέλθω τον βίον αυτού πās άνθρωπος μακράν κινδύνων. Έκ δέ τής πνευματικής Ιστορίας θέλει γνωρίσει την ουράνιον καταγωγήν αυτού, την ισότητα και το καθήκον αυτού και τον μέγιστον προορισμόν αυτού.

Αλλά το μάθημα τούτο, αδελφοί, δια μόνου του παραδείγματος διδάσκαται σκοπίμως και ως εν τή εκκλησιαστικη ακολουθία αναφέρεται απαράλλακτως. Η πρώτη τριετής λοιπόν μαθητεία τής αναγνώσεως και τής γραφής επί μόνης και μόνης τής Γραφής εινε σκόπιμον να γίνεται και ως έχει εν τή Έκκλησία διότι, ως θελομεν αποδείξει, αυτη ή Έκκλησία εστιν ή ζωσα του ανθρωπίνου γένους διδασκαλία, δι' τής και μόνης απαν τουτο οκ ενωθη εις μίαν όλην εκκλησίαν. Εις δε την δευτέραν τριετίαν να διδάσκαται ή γλώσσα γραμματικώς μέν, πλην και πάλιν επί μόνης τής Γραφής ομοίως. Αυτη να εξηγηται επί εκκλησιαστικων κειμένων· επί ταύτης ή τεχνολογία και το συντακτικόν να διδάσκηται· άλλως πασα άλλη διδασκαλία, εστω και αυτη ή Γραφή, διδασκόμενη ουχι· ως εινε γραπτη εν τοις εκκλησ. βιβλίοις, αδύνατον εινε να φέρη καρπούς καλούς και να ωφελήση τους αποχαιρετώντας την σχολήν εις την 13ετη ηλικίαν αυτών. αν οι 95 τοις 0)0 εινε παιδια, απ' ών αι κοινωνία σχηματίζονται. Απ' εναντίας δε διδασκόμενον το μάθημα τούτο παραδειγματικώς, ως το έδιδασεν ο Διδάσκαλος αυτου και ως έτέθη εν τοις εκκλησιαστικοις βιβλίοις, επερ τα πληθη των διαφόρων κοινωνιών θελον ακραχζεσθαι εν ταίς εκκλησίαις κατά τας εορτασίμους ημέρας, απαράλλακτως ως νηπιόθεν μέχρι τής 12ετούς ηλικίας εδιδάσκοντο αυτο εν τοις σχολείοις, ως και εκ των πρεσβυτέρων, επ' ορου ζωής αρεύκτως θέλει επιφέρει τοιούτην μεταβολήν εις την ανθρωπότητα, οσαν ουδέποτε απ' αρχής του κόσμου μέχρι του νυν ήζιώθη να τζη αυτη· ή δε μεταβολή θέλει εισθαι αναποφεύκτως ή απαραίτητος εις την ανθρωπότητα φυσική του γένους ήμων πρόοδος.

Πρός τί λοιπόν, έμμένοντες εις την επικρατούσαν διδασκαλίαν ως και εν τω ευρωπαϊκω πιθηκισμω, επί προόδη καυχώμεθα, πράγματι υπ' αυτών καταστρεφόμενοι και οπισθοδρομούμενοι; ίνα τί αυτοι έκουτος απκτώμεν; Το οτι δε τα σχολεία ήμων απο σκοπου βαίνουσι προς καταστροφήν εθνικήν, δια λόγων ουδεις των άρμόδιων άρνείται τούτο, προς διόρθωσιν δε των κακώς έχόντων πράγματι διατί πάντες σιγώσι; προς τί λόγους τινες, πραγματεία, και απαγγελία άπηγγέλθησαν, περι ών ονομαστί λόγον πρό μικρού εν τω Μέντορι σελ. εποιήσαμεν; εινε άραγε δυνατόν οι τοιοῦτοι να συμφρονώσι με τας εαυτών συνειδήσεις; εινε δυνατόν μόνω λόγω επιδείξεως να εγράψωσαν ή να άπηγγέλθησαν τα ταύτα; ει δ' ούτω έχει, δεν εινε προτιμότερον επως ευχηθώμεν

ίνα δια σεισμού τινος καταστραφώμεν πάντες; Ίδου ο κ. Μαυρογορδάτος πρό πολλού δημοσίως απέδειξε το σκολιδν τής διδασκαλίας των εθνικών σχολείων, δι' ο και στεντορείως εφώνασε δημοσίως, οτι και ήμεας και μόνης στιγμής βραδύτης προς μεταρρύθμισιν αυτης μεγίστη εθνική άπώλειά εστιν. Ίδου και ο κ. Σκυλίτζης, υπό τής τοιαύτης διδασκαλίας αυτος παθών, ως κοινός πατήρ πάντων των τέκνων του έθνους, μετ' απελπισίας προς την ριζικήν μεταρρύθμισιν τής τοιαύτης διδασκαλίας την βοήθειαν πάντων των προς τούτο άρμόδιων επικαλείται. Εινε άρα γε πιστευτόν οτι θέλει παρέλθει ή περίστασις αυτη άνευ αποτελέσματος;

Ίδου και ή κ. Σ. Α., ή επ' τοσοῦτον την ανθρωπίνην φιλοσοφίαν συσταίνουσα και την δι' αυτης πρό 50 ετών άχρι του νυν πρόοδον δι' αριθμών αποδεικνύουσα, άκουσα, ούτως ειπείν, ή εκ των πραγμάτων αυτών ωθουμένη, αυτην ταύτην την πρό 50 ετών διδασκαλίαν ως σκοπιμότεραν έμολογει ούτως: «Εν τοις Πατράσιν ήμων και τοις προπάτορι (και πολύ άπωτέρω, ετε έδιδασκον Χρυσόστομοι, Βασιλείοι και τοσοῦτοι άλλοι) εύρίσκαται δυνατωτέρα τις ήθική μόρφωσις, δι' ην και τοιαῦτα θαύματα κατώρθωσαν· διότι, λέγει, ή διδασκαλία εκείνη περιωρίκετο εις τα όλίγα και χρήσιμα και ουδαμώς κατέτριβον τον καιρόν των εις τα μη τοιαῦτα, αλλά δια τής ήθικής των δυνάμεως, του άκραιφούς πατριωτισμού των και τής ισχυράς ευσθείας των κατώρθωσαν εγκαιρίως οτι ήμεεις ήθέλωμεν αδυνατήσει να καταρωθώμεν· με όλην την σπουδήν μας προς την εδδν του πολιτισμου ού.»

Ω! όποια ή εκ του χωρίου τούτου εξαγομένη αλήθεια! τίς δύναται ν' άρνηθη οτι δια του χωρίου τούτου το τής προς την ανθρωπίνην φιλοσοφίαν κλήσεως έργον μηδενίζεται και ή προς την αλήθειαν συναίσθησις αυτης υπό ταύτης κηρύττεται; και ποτε ως σκοπιμότεραν κηρύττει αυτην; πρό 50 ετών! οτε το έθνος ήμων μόλις την του Λαοκάρως γραμματικην είχαν ανα χείρας, οτε ως διδακτικά βιβλία ή έκτόπηρος, το ψαλτήριον, αι πράξεις και επιστολαί των αποστόλων και το άγιον ευαγγέλιον όλως άμεθόδως εδιδάσκοντο! Τίς λοιπόν δύναται ν' άρνηθη οτι ή δύναμις τής σκοπίμου διδάξεως ουκ εστιν εν τή προόδη τής ανθρωπίνης φιλοσοφίας άλλ' εν αυτη τή ιερα κατά Χριστον διδασκαλίαν;

Ίδου και ο κ. Α. Ίσηγόνης, εν απελπισία γενόμενος περι τής επικρατούσης διδασκαλίας, αυτολεξει τι λέγει. «Ουαι και άλλοιμονον υμιν! Ουαι και άλλοιμονον εις το έθνος ήμων, ενσπουδαίως επέλθη εις τον νουν ήμων να εξακολουθήσωμεν δια παντός εκπαιδεύοντες ούτω τας θυγατέρας ήμων» (μητι και δια τους υίους ήμων, ούτω διδασκόμενοι, δεν χρήζει πολλάκις το ουαι;) «Το ήθος (γράφει ο κ. Ίσηγόνης) δεν διαπλάττεται δια του άχρι τουδε επικρατούντος διδακτικού συστήματος, δεν διαπλάττεται δια τής αρχαίας ελληνικής, ουδε δι' άλλης τινος γλώσσης, αλλά δια τής ανυποκρίτου και άργής και άμειπτου χριστιανικής διδασκαλίας μάλιστα πάντων.» (και αυτη εστιν ή καθαρά αλήθεια.)

Και οι τρεις λοιπόν οῦτοι, καιτοι άλλήλους δια γολής ραντίζουσι γράφοντες, προς εν και το αυτο σημειον απολήγουσιν, έμολογούντες το όλως άκατάλληλον και επιελαβές τής εν χρήσει

διδασκαλίας. "Αν λοιπόν σκοπιμότερα ήτο ή διδασκαλία πρό 50 ετών με' όλας τας ελλείψεις και την πτωχίαν τής γλώσσης τής σχολής εκείνης, ως και πολύ προ ταύτης, δια τής οποίας τοσοῦτοι φωστήρες εγεννήθησαν και τοσοῦτον φως εις το έθνος ήμων δια των συγγραμμάτων αυτών επέχυσαν, και εν δεινοτάτοις καιροσιν τμη τε θρησκείαν και την γλώσσαν των πικτέρων ήμων έσωσαν, κατά πόσον δεν ήθελεν εισθαι ήδη σκοπιμότερα ή διδασκαλία αυτη του Χριστου, αν δια τοσοῦτων μέσων ά έχομεν εδιδάσκατο αυτη μέχρι τής 12ετούς ηλικίας, οτε μόνον εινε δυνατόν να σχηματιση την περι αυτου κρίσιν ο άνθρωπος και να γνωρίση την ελευθερίαν του; Τίς δύναται ν' άρνηθη οτι, αν ο άνθρωπος μέχρι τής ηλικίας ταύτης εκαρπούτο εκ τής νηπιότητος αυτου την τοιαύτην διδασκαλίαν, δι' ης μόνης εινε δυνατόν να γνωρίση το καθήκον αυτου, ήθελεν εύκόλως δι' αυτου του κληθέντος εξασκήσει την ελευθερίαν αυτου ως εν πνευματικόν, ως ανθρωπος κυρίως; και ειτα, ως έχων το σταδιον άμωγμένον προς τας επιστήμας, προθη προς αυτάς, αρχόμενος εκ των ήθικολόγων συγγραφέων το πρώτον εν τω γυμνασίω, έχων υπ' εψιν ως άγκυραν το καθήκον αυτου; άλλως τίς μη διδαχθείς το έαυτου καθήκον δεν κατεχράσθη τής έαυτου ελευθερίας ουτε έργω αυτην;

Ο άνθρωπος, αδελφοί, ως από τής απολύτου ελευθερίας πηγής κατερχόμενος φύσει ελεύθερος τυγχάνων, εινε αδύνατον του λοιπου να μένη εκουσίως υπό νόμους των όμοίων αυτου. Καταμετρήσατε, αν δύνασθε, τας άπειρότητας των ανθρωπίνων νόμων, οτινες απ' αιώνων άχρι του νυν έθεσπισθησαν και τοις ανθρώποις επιβλήθησαν· διατί άραγε, καιτοι μετὰ τοσοῦτων εξαίρεσεων και υπεξαίρεσεων όντες, πάντοτε ως ανεπαρκείς κατέπεσον και νεοι εκ νεου θεσπίζονται; διατι ουδέποτε ο φυσικός τής ανθρωπότητος νόμος, ος εστι το καθήκον αυτης, εδιδάχθη προς αυτην, και ούτω οκ συμβαίνη άχρις του ή ανθρωπότης τον σύμφρονον προς την ελευθερίαν τής πνευματικής φύσεως αυτης και τής ισότητος νόμου διδαχθή.

Ο νόμος ούτος κηρυχθείς υπό του Μωυσέως θεοπνεύτως δια των λέξεων Σέβου τον Θεόν και φιλει τον πλησίον σου ως σεαυτόν, υπό Θεου έδόθη προς πάναν την ανθρωπότητα· τούτον τον αιώνιον νόμον εκ νεου ο αιώνιος νομοθέτης αυτου, φανείς επί του ήμετέρου πλανήτου, εσύστησεν ειπών «εν ταύταις ταίς δυσιν εντολαίς έλος ο νόμος και οι προφήται κρέμανται· εν τω νόμω τούτω κείται το καθήκον τής ανθρωπότητος, δι ου μόνου δύναται αυτη ελευθερώς να βαδίση εις τον προορισμόν αυτης· πās δ' άλλος ανθρωπίνος νόμος, ως υπό των όμοίων του επιβαλλόμενος εις αυτην, ουδέποτε τελεσφορήσει.

Ανάγκην εθεν και μεγίστην ανάγκην έχομεν τής διδασκαλίας του νόμου τούτου, ος εστιν ο χριστιανισμός, διδασκόμενος δια τής ζωής του Χριστου καθολικής εκκλησίας, εστιν ή κατά Χριστον διδασκαλία· τί δε σημαίνει καθολική εκκλησία· εστις εις το 557 φυλ. τής Κλειούς, επου ο κ. Θ. Αιθαδās λαμπρώς αποδεικνύει· τί εστιν εκκλησία. "Αν λοιπόν αληθώς εστέ αληθεις του έθνους ήμων πνευματικοί διδασκαλοι, ούτω παήσατε και ούτω διδάξατε, ίνα αι επερχόμεναι γενεαί αιωνίως εύλογώσιν υμας γέγραπται

γάρ «ος δ' αν ποιήση και διδάξη ούτω τους ανθρώπους, ούτος ΜΕΓΑΣ κληθήσεται εν τή Βασιλεία των ουρανών (1).

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.
(Έκ του 'Αστ. τής 'Ανατολής).
(Ίδε σελ. 108).

Περί γραφής, (γραφίματος) και των πρώτων εργαλείων αυτης.

Ως λίαν ουσιαδες θεωρούμεν να αναφέρωμεν όλίγα τινα περι τής αρχής και των προόδων τής τέχνης του γραφειν, ήτις, μετὰ τον προφορικόν λόγον, επενεργεί τοσοῦτον εις τον κόσμον. Τα συγγράμματα του Μωυσέως εινε τα αρχαιότατα πάντων οσα γνωρίζομεν. Εις το βιβλίον του Ίωβ, επερ υποτίθεται· οτι εγράφη υπό του Μωυσέως, ο Ίωβ ανέκραξεν· «Ω και να εγράφοντο οι λόγοι μου! να εντυπουντο εν βιβλίω! να ενεχαράττοντο επί βράχου δια σιδηράς γραφίδος και μολύβδου δια παντός» (2). Ο Ίωβ ειχε βεβαίως ιδεαν τής γραφής, και τοι ή λέξις «να εγράφοντο.» πιθανώς εσήμανε «να ενεγλύφοντο, ή να εσχεδιάζοντο.» και ή λέξις βιβλίον εσήμανεν όποιονδήποτε «υπόμνημα γραφής.» Εξαιρουμένης δε τής περικοπής ταύτης, ουδεμία άλλη μνεια περι γραφής γίνετα· πρό των χρόνων του Μωυσέως. Βλέπομεν οτι τα πωλητήρια τής ιδιοκτησίας πρό των ημερών αυτου δεν εγίνοντο δι' εγγράφων πράξεων, τιθεμένων, εις τα δημόσια αρχεία, άλλ' εψησφαλίζοντο δια μόνου του λόγου ενώπιον μαρτύρων, ως εγένετο εις την άγοράν του πεδίου και του σηγλαίου εν Μαχπελάχ, υπό του Αβραάμ(3)· και προς τούτοις δε βλέπομεν οτι ο Αβραάμ δεν εγράψεν οτε εστειλεν εις τους συγγενεις του ζητών σύζυγον δια τον υιόν του. Τινες υπολαμβάνουσιν οτι ή πρώτη γραφή ήσαν αι Δέκα Έντολαί, γεγραμμένα επί λίθου υπό του δακτύλου του Θεου· άλλα και απ' έτέρου γινώσκουμεν οτι ή αρχαιοτάτη Γραφή εις τον κόσμον έδόθη δι' εμπνεύσεως Εκείνου, οστις «παρέχει γνωσην εις τον άνθρωπον,» και μάλιστα εις Έβραϊκήν γλώσσαν και γράμματα.

Έκ του Έβραϊκου αλφαβήτου έμμορφώθη το Φοινικικόν, και εκ τούτου το Έλληνικόν· ουδ' άλλο ήσαν έναργώς τα Έλληνικά γράμματα ποιηθέντα εκ δεξιών εις άριστεράν. Έκ των Έλληνικων δ' εγένοντο τα Ρωμαϊκά, και εκ τούτων τα εν χρήσει την σημερον παρὰ τοις περαιοσιμένοις εθνεσιν.

ΡΩΜΑΙΚΑ.	ΕΛΛΗΝΙΚΑ.	ΕΒΡΑΙΚΑ.
A	Α Άλφα	א Άλεφ
B	Β βήτα	ב Μπέθ
C	Γ γάμμα	ג Γίμελ
D	Δ δέλτα και	ד Ντάλεθ

(1) Αι σελ., των όποιων οι άρ. κατά παραδρομήν παρελείφθησαν εν τή πραγματεία ταύτη, εις 341 Β'. τόμ. και 88—144—162 Γ'.
(2) Ίωβ υ'. 23—24.
(3) Γέν. κγ'. 17.

Ότε οί 'Ιουδαίοι υπό τόν 'Ιησούν του Νκου φέροντες τὰ συγγραμματα του Μωυσεως μεθ' εαυτων ἀπεδιδωξαν τὰς Φοινικικὰς φυλάς, τινες τούτων κατέφυγον εἰς ἀπωτέρας ἀποικίας. Τότε δὲ καὶ ὁ ἐκ Φοινίκης Κάδμος, κακῶς λεγόμενος «ὁ πατὴρ τῶν γραμματῶν» εἰσήγαγε τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, μεταβαλὼν τὰ σχήματα. Παρασχῶν δ' οὗτος τὸ ἀλφάβητον εἰς τοὺς Ἕλληνας, οὐχὶ μόνον κατέβαλε τὸ θεμελίον τῆς γραμματολογίας ἐκείνης, ἥτις εἶνε ὁ θαυμασμὸς τῶν σημερινῶν πεπαιδευμένων, ἀλλὰ καὶ παρέσχε γραπτὴν γλώσσαν, ἥτις κατέστη πάντοτε τοσοῦτον ἀξίωμα, καθ' ὅσον μάλιστα εἰς αὐτὴν πρωτοτύπως ἐγράφη ἡ Νέα Διαθήκη.

Ἡ ἐργητικὴ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος καὶ ἡ διαθροληθεῖσα σοφία αὐτοῦ εἴλωσαν ἐξ ἄλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου πολλοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μάθωσιν. Οὕτω δ' ἡ γνώσις τῶν γραμματῶν καὶ τινες ἰδέαι περὶ τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας (1).

Τὴν χρῆσιν τῶν σημείων ἔμαλλον φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ παραδεχθῶσιν οἱ βάρβαροι λαοί, βλέποντες ὅτι τὰ μάλλον πεπολιτισμένα ἔθνη μετεχειρίζοντο γράμματα, ἅτινα αὐτοὶ δὲν ἐνόουν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ διὰ τὴν κατὰ παράδοσιν περὶ τῆς γραφῆς ἰδέαν, τὴν ὅποιαν ἀπώλεσαν πιθανῶς οἱ πατέρες των, ἀποπλανηθέντες ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν χαμέρπειαν τῆς εἰδωλολατρίας.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἑβραῖοὶ χαρακτῆρες διέφερον κατὰ τι ἀπὸ τῶν ἐν χρῆσει τὴν σήμερον εἰς τὴν γραφὴν τῆς γλώσσης ταύτης. Ὁ χρόνος ἐτι ἐπήγαγε μεταβολὰς εἰς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ γράμματα. Αἱ μεταβολαὶ αὗται φυσικῶ τῷ λόγῳ προήλθον πρὶν γνωσθῆ ἢ τυπογραφία, διότι οὐδέποτε καλοῦσιν ἐξίσου ἀκριβῶς καὶ γράφουσιν οἱ ἄνθρωποι. Ἡ πρώτη γραφὴ ἦτο ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά καὶ οὕτω γράφουσιν ἐτι καὶ νῦν οἱ Ἑβραῖοι. Καὶ οἱ Ἕλληνες δὲ, λαβόντες τὰ γράμματα παρὰ τῶν Φοινίκων, ἔγραφον κατ' ἀρχὰς ὁμοίως ὡς αὐτοὶ ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά ἀκολουθῶς δ' ἐγένετο μεταβολή, ἀλληλοδιαδόχως γράφομένων τῶν στίχων, ἥτις τὸν πρῶτον μὲν στίχον ἔγραφον ἐκ δεξιῶν εἰς τ' ἀριστερά, τὸν δὲ δεῦτερον ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιῶν, καὶ τὸν τρίτον ἐπανελάμβανον ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστεράν, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ γράφειν ὠνομάσθη βουστροφηδόν, ἔπως δηλαδὴ στρέφουσιν οἱ βόες εἰς [τὸ ἄροτρον καὶ κατ' αὐτὸν ἦσαν γογραμμένοι οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἑβραῖοὶ χαρακτῆρες ἐγράφοντο κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον ταῦτον.

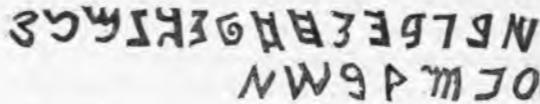
1. Ἑβραῖοὶ χαρακτῆρες.

Τὸ ἀρχαῖον Φοινικικὸν ἀλφάβητον κατὰ τὸν Σκαλίγγηρον ἐγράφετο οὕτως.

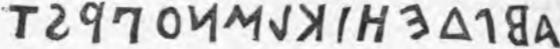
(1) Βασιλ. Α. 34

2. Φοινικικοὶ χαρακτῆρες.

Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν κατὰ τὰ ἀρχαιότατα δείγματα ἐγράφετο οὕτως.

3. Ἑλληνικοὶ χαρακτῆρες.

Ταῦτα πιθανῶς ἦσαν τὰ πρῶτα γράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου, ἅτινα κατ' ἀρχὰς ἦσαν δεκαεξὶ μόνον. Τὰ ἀκόλουθα εὐρισκόμενα εἰς τὴν ἀρχαίαν Σιγαίαν ἐπιγραφὴν προσετέθησαν ἀκολουθῶς.

Ὁ Ἰώβ ἀναφέρει πρῶτος τὴν ἐπὶ λίθου ἐπιγραφὴν, καὶ τὸν λίθον ὃν μετεχειρίσθη ὁ Θεὸς γράφων τὰς δέκα ἐντολάς ἀκολουθῶς μετεχειρίσθησαν τὸν χαλκόν, τὸν μέλυθρον καὶ ἄλλα μέταλλα, εἶτα δὲ τὸ ἐλεφάντινον ὁσοῦν καὶ τὸ ξύλον. Ξύλινοι πίνακες ἐκαλύπτοντο ἢ ἠλείφοντο διὰ τοῦ κηρίου, οὓς καὶ ἐκθέτοντες εἰς τὴν θερμότητα ἠδύνατο νὰ μεταχειρίζονται ἐπανειλημμένως. Τὰ μόλις κατεργασμένα δέρματα τῶν ζώων ἦσαν ἐν χρῆσει κατ' ἀρχαιότητα ἐποχὴν ὅθεν καὶ αἱ λέξεις διφθεραὶ καὶ σκύτη ἐμειναν ἀκολουθῶς ἀντὶ βιβλίων. Δὲν συνείθιζον δὲ νὰ δένωσι τὰ βιβλία, ἀλλὰ διαδοχικῶς περιετύλισσαν τὰς γεγραμμένας σελιδας εἰς μικρὸν κύλινδρον, ὃν ἐξετύλισσον ὅτε ἀνεγίνωσκον αὐτάς.

Ἡ καλλιτέρας ὕλη εἰς τὸ γράφειν ἦτον ὁ πάπυρος, μέρος φυτοῦ φυομένου παρὰ τὸν Νεῖλον ποταμὸν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καλουμένου βύθλου. Ἐκ τοῦ φυτοῦ βύθλου προήχθη καὶ τὸ ὄνομα βίβλος καὶ βιβλίον.

Τὸ φυτὸν πάπυρος ἐκβάλλει στελέχη ἰνώδη ὅκτω ἕως δεκαεξὶ ποδῶν ὕψους καὶ δύο ἕως τεσσάρων δακτύλων πάχους μετὰ φύλλων εἰς τὴν κορυφῆν. Ὁ μυελὸς ἢ ἐντερὶὸν ἐκόπτετο εἰς πολὺ λεπτὰ τεμάχια, ἅτινα ἐτίθεντο ἐπὶ σανίδων, τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο καὶ ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἐτέρου, ἀκολουθῶς δ' ἐβρέχοντο διὰ τινος διαλύσεως ἀραβικοῦ κόμματος ἐν ὕδατι καὶ ἐβάλλοντο ὑπὸ τὸ πιεστήριον, εἶτα δ' ἐξηραίνοντο εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἐστιλβώνοντο.

Κατὰ τὴν πέμπτην πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖος ζηλοτυπῆσας τὸν βασιλεῖα τῆς Περγᾶμου ἐκώλυσε τὴν ἔξοδον τοῦ πάπυρου. Τοῦτο δὲ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῆς περγαμηνῆς, ἥτις ὠνομάσθη ἀκολουθῶς μεμβράνα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλλει τὸν Τιμόθεον νὰ τῷ φέρῃ τὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἄφησεν εἰς τὴν Τρωάδα, καὶ πρὸ πάντων τὰς μεμβράνας (1). Ἡ μεμβράνα ἦτον ἐφεύρεσις γνωσθεῖσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐμελλε νὰ διασπαρῇ καθ' ὅλον τὸν κόσμον διὰ τῆς λεγομένης μεταφράσεως

(1) Β'. Τιμοθ. δ'. 13

τῶν Ἐβδομήκοντα καὶ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπομένως ὅταν στερεωτέρα ὕλη ἦτον ἀναγκαία πρὸς διατήρησιν τοῦ λόγου τούτου κατὰ τοὺς ὑπερφύσους ἐκείνους χρόνους.

Ἐκ τῆς συνήθους ἐκφράσεως τῶν φύλλων τῶν βιβλίων φαίνεται ὅτι οἱ Σάξωνες ἔγραφαν ἐπὶ φύλλων δένδρων (1). Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ πάπυρου οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοὶ μετεχειρίζοντο τὸν ἐσωτερικὸν φλοῖνον τῶν δένδρων, ὥστε ἡ λέξις liber (φλοῖος) κατέστη ἢ λατινικὴ λέξις διὰ τὸ βιβλίον.

Γραφίδας εἶτε κονδύλια κατεσκευάζον ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν κορυφὴν τοῦ πάπυρου κλαδίσκων, δξόνοντες αὐτούς. Οἱ Ρωμαῖοὶ ἐκάλουν τὸ δξὺ ἐργαλεῖον, δι' οὗ ἔγραφον ἐπὶ τῶν πινάκων, κτυλῶν (Stylus). Τοιοῦτον τινα εἶχεν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ὅτε προσεδέληθη ὑπὸ τῶν δολοφόνων του, καὶ ἀγωνιζόμενος νὰ ὑπερασπισθῆ δι' αὐτοῦ ἐπλήρωσε κακῶς ἓνα ἐξ αὐτῶν. Τὸ ἐν τῷ ψαλμῷ μέ. 1. ἀναφερόμενον ἐργαλεῖον ἐξηγήθη εἰς τε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν μετάφρασιν διὰ τοῦ καλάμου. Ἡ μεταγενεστέρα συνήθως πρὸς ἐκφρασιν τῆς γραφίδος λατινικὴ λέξις penna σημαίνει περὶον (2). Ἐκ τῆς ρίζης τῆς Ἑβραϊκῆς λέξεως, ἥτις μετεφράσθη διὰ τοῦ μελάνη ἐν Ἱερ. λς'. 18, φαίνεται ὅτι ἦτο μέλαν τι ὕγρον ἐν χρῆσει τότε. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἀποστόλων ἡ μελάνη ἦτο κοινοτάτη.

Ἀναμνησκόμενοι ὅτι ἡ γραφὴ κατ' ἀρχὰς μᾶς ἐδόθη δι' ἐμπνεύσεως καὶ πιθανῶς διὰ τῆς κατ' εὐθείαν ἐμπνεύσεως παρὰ τοῦ Θεοῦ, πόσον πρέπει νὰ φροντίζωμεν νὰ μεταχειρίζομεθα αὐτὴν πρὸς δόξαν Του! Ἄν λόγοι λαληθέντες ποτὲ δὲν ἀποθηήσκουσιν, ἀλλὰ παρουσιάζονται εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς κρίσεως, πόσον μάλλον λόγοι γραφέντες!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. — Ἐμφανίσεις καὶ διαδηλώσεις τοῦ Δημιουργοῦ.

Ὅταν ἐρωτώμεθα, Ποῖος σὲ ἔκαμε; πόσον προθύμως ἀποκρινόμεθα, ὁ Θεός. Καὶ τί ἄλλο ἔκαμεν ὁ Θεός; — Τὰ πάντα. Ἀποκρινόμεθα δ' οὕτω, διότι οὕτω καὶ ἐδιδάχθημεν. Πῶς ὑποκείμενον τι ἢ πρᾶγμα δύναται νὰ εἴπῃ ποῖος τὸ ἔκαμε καὶ διατι τὸ ἔκαμεν, ἂν ὁ Δημιουργὸς δὲν τὸ ἔλεγεν; Ἄν ὁ Θεὸς δὲν μᾶς τὸ ἀπεκάλυπτεν ἐν τῷ λόγῳ του, ἠθέλωμεν ἔχει τὴν αὐτὴν περὶ τούτου γνώσιν ὡς οἱ ἔθνικοι φιλόσοφοι, οἵτινες ἐδίδασκον ὅτι ἡ ὕλη εἶνε αἰώνιος, ἢ ὡς οἱ Ἰνδοὶ οἵτινες παριστώσι τὴν γῆν ἐπιστηριζομένην ἐπὶ κεφαλῶν ἐλεφάντων, οἵτινες κινούμενοι προξενούσι τοὺς σεισμούς! Εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸ τὸ ἀπλούστατον παιδίον, γηγνώσκον τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς Γραφῆς, εἶνε σοφώτερον ὄλων τῶν ἐθνικῶν μακθάνει ἐντὸς δέκα λεπτῶν πολὺ περισσότερα παρ' ὅσα οὗτοι, μὲ ὄλους τῶν τοὺς φιλοσόφους, ἐντὸς πεντακισχιλίων ὄλων ἐτῶν ἔμαθον.

Πόσον βραχεῖα ἢ διήγησις ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ! καὶ ὁμως:

(1) Οἱ ἀρχαῖοι Σάξωνες, οἱ προπάτορες τῶν Ἀγγλων, ἔγραφον ἐπὶ τοῦ φλοῖου τοῦ boucc.
(2) Ἐξ ἧς καὶ ἡ Ἀγγλικὴ λέξις pen..

πόσον ὑψηλὴ, πόσον μεγάλη! ὑπῆρξεν ποτε λογοὶ ὑψηλότεροι παρὰ τούτους; «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω φῶς καὶ ἔγενε φῶς» (1). Παραβάλλονται δὲ μόνον με τοὺς λόγους Ἐκείνου, «ὅστις, ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, δὲν ἐνόμισεν ἀρπαγὴν τὸ νὰ ἦνε ἴσα με τὸν Θεόν» (2). Ἄκουσον αὐτὸν λέγοντα εἰς τὸν λεπρόν, «Θέλω, καθαρίσθητι» (3) καὶ εἰς τὸν νεκρόν: «Ἀλλάξαι, ἐλθέ ἔξω» (4). Ἄκουσον αὐτὸν ἐπιτιμῶντα μεγάλῳν τρικυμῶν ἀνέμου, καὶ λέγοντα εἰς τὴν θάλασσαν: «Σιώπα, ἡσύχασον.—Καὶ ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος καὶ ἔγενε γαλήνη μεγάλη» (5). Συγχρόνως δ' ἄκουσον καὶ τοὺς θαυμασίους τούτους λόγους. «Συγκεχωρημένα εἶνε εἰς σὲ αἱ ἀμαρτίαι σου» (6). Ποῖος ἄλλος ἢ Θεὸς δύναται νὰ λαλήσῃ τοιοῦτους λόγους; Δόξα δὲ νὰ ἦνε εἰς τὸν Θεόν, ἕνεκα τῶν εἰς ἡμᾶς ἀποκαλύψεων του! «Ὁ Θεὸς ἀφ' οὗ ἐλάλησε τὸ πάλαι πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν διὰ τῶν προφητῶν πολλᾶκις καὶ πολυτρόπως, ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις ἐλάλησε πρὸς ἡμᾶς διὰ τοῦ Υἱοῦ του» (7).

Ἡ πρώτη φράσις, τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς δημιουργίας του, περιλαμβάνει ἴδιαν τινα ἀποκάλυψιν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, μεγάλην ἔχουσαν σχέσιν πρὸς ὄλην τὴν ἀκόλουθον ἱστορίαν τοῦ κόσμου, ἥτοι τὴν ἀποκάλυψιν τῶν προσώπων τῆς Θεότητος εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν. Ἡ μεγάλη δ' αὕτη ἀληθεῖα βαθμηδὸν ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν ἄνθρωπον, συνδεομένη οὕτως ὡς θέλωμεν ἰδεῖ ἀκολουθῶς, μετὰ τῶν ὑποσχέσεων περὶ τοῦ ἐλευσομένου Μεσσία καὶ τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας. Ἡ ἀποκάλυψις αὕτη ἐγένετο βαθμηδὸν καὶ διαδοχικῶς, δημοσιάζουσα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, πρῶτον δηλαδὴ τὸ λυκαυγές, ἀκολουθῶς δὲ ἡ ἠὼς καὶ εἶτα τὸ πλήρες φῶς. Ἀναγινώσκομεν «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν» (8). Εἰς τὸ πρωτότυπον ὑπάρχει «Θεοί,» εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τὸ δὲ ῥῆμα ἐποίησε εἶνε εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν οὕτω δὲ φαίνονται πλείοτεροι ὑποστάσεις ἢ πρόσωπα ἐν ἐνί.

Τὸ πληθυντικὸν ὄνομα λαμβάνεται οὕτως ἵνα δεῖξῃ τὸν ἀληθῆ Θεόν, καὶ εἰς πλείστα μέρη ἐν ταῖς γραφαῖς συνδέεται μετὰ ῥήματος εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν. Τρία ἐν μονάδι ἢ τρεῖς, ὑποστάσεις ἐν ἐνί Θεῷ ἀπεκαλύφθησαν ἐντελῶς ὅταν «Ὁ Θεὸς ἐφανέρωθη ἐν σαρκί» (9), καὶ ὅταν ἔστειλε τοὺς ἀποστόλους του «νὰ μαθητεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος» (10). Παρατήρησον δ' ὅτι δὲν λέγει εἰς τὰ ὀνόματα, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ ὄνομα, διότι «οὗτοι οἱ τρεῖς εἶνε ἓν» (11).

Εἰς ἕτερα μέρη τῆς βίβλου ἀναφέρεται ὅτι αἱ τρεῖς αὗται ὑποστάσεις τῆς Θεότητος ἔλαβον μέρος εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, καὶ ἐτι νῦν διέπουσιν αὐτόν. Καλὸν δὲ νὰ ἔχωμεν τοῦτο ὑπ' ὄψιν καθὼς προχωροῦμεν, διὰ νὰ ἐνοήσωμεν καλλίτερον τὸ διατι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν του. (Ἀκολουθεῖ).

(1) Γένεσ. α'. 3. — (2) Φίλιπ. β'. 6. — (3) Ματθ. κ'. 3. — (4) Ἰωάν. ια'. 43. — (5) Μαρκ. δ'. 39. — (6) Λουκ. ζ'. 48. — (7) Ἰωάν. ιβ'. 44. — (8) Γεν. α'. 1. — (9) Α'. Τιμ. γ'. 16. — (10) Ματθ. κη'. — (11) Α'. Ἰωάννου. ε'. 7.

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΟΥΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.
(Συνέχεια από σελ. 178.)

Ἡ ψευδὴς ἐλευθερία ἔχει βιάσει τὴν ἀθείαν, τὴν διαφθορὰν τῶν ἡθῶν, τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν, τὴν ἀδικίαν, τὴν ἀκολασίαν καὶ τὴν διαρπαγὴν τῆς περιουσίας. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἀθείας ἐπιθυμῶσιν τὴν καταστροφὴν τῆς θρησκείας (ὡς ἀπεδείχθη τοῦτο ἐκ τῶν δογμάτων τῆς Διεθνούς), διὰ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν τὴν ἀποκλήψιν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τῆς παχυλῆς ἀμάθειας τὴν ἐξάλειψιν πάσης μαθησεως, ἐπιστήμης, τέχνης καὶ βιομηχανίας· καὶ διὰ τῆς ἀδικίας τὴν κατάργησιν τῆς κυριαρχίας τῶν νόμων, ἥτις εἶνε ἡ ψυχὴ πάσης ἐπικρατείας.

Οἱ ὄπαδοί τῆς ψευδοῦς ἐλευθερίας, ὡς οἱ αἰθεροδατοῦντες καὶ οἱ ἀποκοιμίζμενοι διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ, εὐρίσκονται εἰς νοεράν ἀναπόκρισιν, καὶ διὰ τῶν ἀπατηλῶν αὐτῶν μέσων διακατάρτουν τὴν διάνοιαν τῶν ἰδιωτῶν καὶ διαδίδουσι τὰς ἀναρχικὰς αὐτῶν ἰδέας, ὑποσκάπτοντες οὕτω τὰ θεμέλια αὐτῆς τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας.

Πανταχοῦ ἔχουσι συστημένα κομητάτα, ἐν οἷς βουλεύονται τὸν θάνατον τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, παντὸς τιμίου καὶ ἐναρέτου ἀνδρός, τὴν κατάργησιν παντὸς θείου καὶ ἀνθρωπίνου νόμου, καὶ τὴν διαρπαγὴν τῆς ἰδιοκτησίας· ἔχουσι ἐφημερίδας, μὴ φερούσας οὐδὲ τὴν ἡμερομηνίαν οὐδὲ τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν δικαιολογοῦσι τὰς ληστεικὰς, τὰς κλοπὰς καὶ τὰς ἀνοσιουργίας αὐτῶν. Κατὰ τύχην εἶδοντες εἰς τινος χειρὰς πρακτικὸν συνεδριάσεως κομητάτου τινὸς ἐν Παρισίοις, ἐμπεριέχον φρικωδῆ δημογορίαν ἐκ τῆς ὁποίας ἐνθυμούμεθα ταῦτα. «Ἡ ἑταιρεία ἡμῶν κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν διὰ παντὸς μέσου καταστροφὴν τῆς ἰδιοκτησίας, τὴν διαρπαγὴν τοῦ ἀνόμως ἀποκτηθέντος πλοῦτου, καὶ τὴν διάρρηξιν τῆς ἐπὶ ἀνίσους βάσει θεμελιωθείσης πολιτικῆς κοινωνίας. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου βέβαν νὰ διασειώμεν καὶ καταστρέψωμεν τοὺς δύο θεμελίους λίθους τῆς κοινωνίας, τὴν βασιλείαν καὶ τὸ ἱερατεῖον. Ἄνευ τούτου οὐδέποτε θὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ ἡμῶν.»

Ὁ δ' αἰμοχαρὴς Μαρρὺ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὄπαδῶν τῆς ψευδοῦς ἐλευθερίας, εἰς τινὰ δημογορίαν του εἶπεν: «ἐνὸς μὲν καταστρέψωμεν τὴν θρησκείαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν, (τοὺς ἀδύνατον αὐτοὺς δεσμοὺς τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας), ὁ εἰθὺς ἄς μὴ ἀναπαυθῆ ἐντὸς τῆς θήκης, παντοῦ ἄς ἐμπνέῃ τὸν τρόμον, καὶ εἰς πᾶσαν ψυχὴν ζώσῃ τὸν θάνατον.»

Αὐτὰ δὲ ταῦτα ὀρκίζονται καὶ ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ καὶ δολοφόνου ἐγκειριδίου αὐτῶν, καὶ μετὰ σατανικῆς συνέσεως, προνοίας καὶ προφυλάξεως ἐκτελοῦσι τοὺς κακούργους σκοποὺς αὐτῶν.

Τοιοῦτον συγγερὸν σύστημα διαρπαγῆς καὶ φόνου ὑπῆρξεν ἐν Ἀθήναις, τῷ 404 π. Χ. ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν τριάκοντα τυράνων.

«Ἐπ' ἐπόμενον ἔτος, λέγει ὁ Ξενοφῶν, ἦτον νέα Ὀλυμπιάς. Εἰς τὸ στάδιον ἐνίκα Κροκίας ὁ Θεσσαλός· ὁ Εὐθιος ἦν ἕρκος ἐν Σπάρτῃ καὶ ὁ Πυθαγόρας ἄρχων ἐν Ἀθήναις. Λέγουσι δὲ περὶ τοῦ Πυθαγόρου οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι ἐξελέχθη ἄρχων ἐν ἀναρχίᾳ, καὶ οὐχὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ.»

Ὁ δῆμος λοιπὸν τῶν Ἀθηναίων ἔκρινε καλὸν νὰ ἐκλεχθῶσι τριάκοντα ἄνδρες, διὰ νὰ γράψωσι τοὺς νόμους, καθ' οὓς ἔπρεπε νὰ διοικηθῶσιν αἱ Ἀθῆναι, καὶ ἐξελέχθησαν νομοθέται οἱ ἑξῆς.

Κριτίας, Πολύαρχος, Μηλόδιος, Ἴππόλοχος, Εὐκλείδης, Ἰέρων Μνησίλοχος, Χρέμων, Θηραμένης, Ἀρσείας, Διοκλῆς, Φαιδρίας, Χαριέλεως, Ὀνομακλῆς, Ἀναίτιος, Πείσων, Σοφοκλῆς, Ἐρατοσθένης, Χαρκίλλης, Θεόγνης, Αἰσχίνης, Θεαγένης, Κλεομείδης, Ἐρασίστρατος, Φεῖδων, Δρακοντίδης, Εὐμάθης, Ἀριστοτέλης, Ἴππόμαχος καὶ Μνησιθείδης.

Οὗτοι δὲ οἱ τριάκοντα τυράννοι, καταστῆσαντες τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν βουλήν, ὅπως αὐτοὶ ἐστοχάσθησαν συμφέρον εἰς αὐτοὺς, κατεδίκασον εἰς θάνατον καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ἐναντίους αὐτῶν. Ἐπιθυμῶσιν δὲ νὰ κήρωσι τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ὅπως αὐτοὶ ἤθελον, ἔλαβον τοὺς φρουροὺς παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἐφόνευσαν πάντα ἐνάρετον καὶ χρηστὸν πολίτην, εἴτε ἀντιπολιτευόμενον εἴτε συμπολιτευόμενον ἵνα ἀρπάσωσι τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Θηραμένης ἀντεστάθη κατὰ τῆς ἀδικίας ταύτης, εἰπὼν, ὅτι δὲν εἶνε δίκαιον νὰ λέγωσιν ὅτι εἶνε ἀγαθοὶ πολῖται καὶ νὰ πράττωσιν ἀδικώτερα τῶν κακούργων, φονευσαντες τοὺς χρηστοὺς πολίτας ἵνα διαρπάσωσι τὰ χρήματα καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν, οἱ τριάκοντα τυράννοι κατεδίκασαν εἰς θάνατον καὶ ἐφόνευσαν αὐτόν.»

Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶνε ἡ ἀναφέρωμεν ὅτι οἱ τριάκοντα παλαιοὶ τῶν Ἀθηνῶν τυράννοι ἤθελον νὰ ἐνσπεύρωσι τὸν τρόμον τοῦ ὀνόματος αὐτῶν εἰς μίαν μόνην πόλιν, τὰς Ἀθῆνας· οἱ δὲ σημερινοὶ ὄπαδοί αὐτῶν τῶν τυράνων, ὑποκρινόμενοι τὸν φιλελευθερον, θέλουσι νὰ ἐνσπεύρωσι τὸν τρόμον τοῦ μιανοῦ ὀνόματος αὐτῶν εἰς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν· καὶ εἰς τοιαύτην ἀυθάδειαν ἐφθασαν ὥστε νὰ ὀνομάζωνται Θεοί.

Ὁ αἰμοχαρὴς Μαρρὺ εἰς τὴν συμπόσιον βεβαχχυμένος ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων τῶν μιανῶν συνεταιρῶν του εἶπεν ὡς ἄλλος εὐσφόρος:

Θέλω ἀναβῆ εἰς τὸν οὐρανόν, θέλω ὑψώσει τὸν θρόνον μου ὑπεράνω τῶν ἄστρων τοῦ οὐρανοῦ· καὶ θέλω καθίσει ἐπὶ τὸ ὄρος τῆς συνάξεως, πρὸς τὰ μέρη τοῦ βορρᾶ· θέλω ἀναβῆ ἐπὶ τὰ ὕψη τῶν νεφελῶν θέλω εἶσθαι ὁμοῖος τῷ Ὑψίστῳ. (Ἡσ. ἰδ'. 13—14).

Τὰ κυριώτερα δὲ τῶν ὄπαδῶν τῆς ψευδοῦς ἐλευθερίας εἶνε ἡ διαβολὴ καὶ ἡ συκοφαντία, καὶ δι' αὐτῶν φονεύουσι τὴν ὑπόληψιν παντὸς ἐναρέτου καὶ χρηστοῦ πολίτου. Ὁ συρφετώδης καὶ κοινὸς λαὸς δὲν ἔχει τι ἵνα τὸν φθονήσωσιν. Αὐτὸν μετχειρίζονται ὄργανον τῶν σκοπῶν των, καὶ δι' αὐτοῦ ἀναστατοῦσι τὰ κελῶς κείμενα.

Διαβάλλεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ τιμώμενος διὰ τὴν ἀρετὴν του πολιτικῆς ἀνῆρ, διότι εἶνε ἀνώτερος καὶ ἰκανώτερος αὐτῶν. Ἄτιμοι δὲ καὶ ἐλεεινοὶ ὄντες οἱ ὄπαδοί τῆς ψευδοῦς ἐλευθερίας, δὲν γνωρίζουσιν ὅτι ἡ τιμὴ εἶνε ἀληθὲς καὶ ἀκήρατον βραβεῖον τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων διὰ τὰς καλὰς αὐτῶν πράξεις, καὶ ὅτι οἱ κακοὶ ἄνθρωποι δὲν τιμῶνται, μάλιστα δὲ πρέπει νὰ στυγλιτεύωνται ὡς τοιοῦτοι.

Τοσοῦτον δὲ ὀλεθρία εἶνε ἡ διαβολὴ, λέγει ὁ Λουκιανός, ὥς ἐξ αἰτίας αὐτῆς καὶ οἱκοι ἀνετράφησαν καὶ πόλεις ἐκ θεμελίων κατεστράφησαν καὶ πατέρες κατὰ τέκνων ἔγειναν μανικοὶ, καὶ ἀδελφοὶ κατὰ ἀδελφῶν ἐκηρύχθησαν καὶ τέκνα κατὰ γονέων ἐπανέστησαν καὶ φίλοι

κατὰ φίλων ἔγειναν ἀσπονδοὶ ἐχθροὶ καὶ συγγενεῖς ὑπὸ συγγενῶν ἐμισήθησαν, καὶ συμπολιταὶ ἀπὸ συμπολιτῶν ἀπεστράφησαν.» Ὅτι ὁ διαβάλλων καὶ ὁ συκοφαντῶν δὲν εἶνε καλὸς καὶ τίμιος ἄνθρωπος τοῦτο εἶνε πασίγνωστον. Διότι οὐδεὶς, καλὸς καὶ τίμιος ὢν, γίνεταί αἴτιος κακῶν εἰς τὸν πλησίον του. Ἴδιον δὲ ἀγαθῶν ἀνδρῶν εἶνε τὸ εὐδοκίμειν ἐξ ἐκείνων, τῶν πράξεων, δι' ὧν ἀγαθοποιοῦσι, καὶ οὐχὶ ἐξ ἐκείνων δι' ὧν κακοποιοῦσι, διότι τότε δὲν εἶνε ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἀλλὰ κακοὶ καὶ διεφθαρμένοι. Ὅτι ὁ διαβάλλων εἶνε ἀδικος καὶ παράνομος καὶ ἀσεβὴς καὶ ἐπιζήμιος συνάμα εἰς ἐκείνους μεθ' ὧν συναναστρέφεται, καὶ τοῦτο εἶνε πασίγνωστον. Διότι ποῖος δὲν ὁμολογεῖ ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶνε σωτήριος, τὸ δὲ ψεῦδος τοῖς πᾶσι ἐπιζήμιον καὶ ἀδικον.

Ἔστι δὲ ὁ διαβάλλων θεοστυγής, καθ' ὅσον κρύφα καὶ λαθραίως τεχνάζεται καὶ πονηρεῖται τὴν διαβολὴν καὶ τὴν συκοφαντίαν, καὶ οὐδέποτε μετὰ παρησίας τολμᾷ νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ διαβαλλομένου, ἀλλ' ὡς δεῖλος καὶ χμαρπῆς ἐξ ἀφανοῦς τοῦξουεὶ τὸν διαβαλλόμενον. Τοῦτο δὲ εἶνε μέγιστον σημεῖον, ὅτι ὁ διαβάλλων δὲν λέγει τὴν ἀλήθειαν διότι, ἂν ἔλεγεν αὐτὴν, δὲν θὰ ἐφοβεῖτο τὴν παρουσίαν τοῦ διαβαλλομένου. Ὁ τοιοῦτος φοβεῖται τὴν παρησίαν διότι τὰ ἔργα αὐτοῦ εἶνε πονηρὰ.

Ὅσοι δὲ περισσοτέρως ἐλπῖας πλοῦτου καὶ εὐτυχίας ἔχει ὁ διαβάλλων, τόσο μᾶλλον φθονερώτερος καὶ ἐπιλαβέστερος γίνεταί, ἐν σκεῖραις παντοῦ τὸ μῖσος, τὴν ἀπέχθειαν καὶ τὴν ὀργήν, καὶ πολλάκις κατορθώνει νὰ ὑποσκελίτῃ τὸν ἐνάρετον καὶ χρηστὸν ἄνδρα.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ διαβάλλων δὲν ἀγωνίζεται περὶ μικροῦ πράγματος, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του ἐπινοεῖ μυστίας πανουργίας καὶ κακίας, διὰ τῶν ὁποίων γίνεταί εἰς αὐτὸν ἀπαλεστατή ἡ διαβολὴ, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς ἀγχινοίας καὶ ἐπιμελείας ἐξυφάνει, καὶ οὕτω κατορθώνει νὰ νικᾷ καὶ τὴν πάντων ἰσχυροτάτην ἀλήθειαν.

Ἄριστα δὲ ἐκωγράφησε τὴν μυστῶν διαβολὴν ὁ περικλεῆς Ζωγράφος Ἀπελλῆς ὁ Ἐφέσιος διὰ τοιαύτην αἰτίαν.

Η ΑΠΟΚΑΘΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

(Ὑπὸ Ο. Κ. —ἀκολουθεῖ.)

Ἴσον τῆς κατὰ τοῦ Σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ γεννηθέντος ἐκ τῆς Παρθένου θεοτόκου Μαρίας, δοθείσης ἀποφάσεως ὑπὸ Ποντίου Πιλάτου, ἡγεμόνος τῆς Ἰουδαίας, κατὰ τὸ 17 ἔτος τῆς Βασιλείας Τιβηρίου Καίσαρος Αὐτοκράτορος Ρωμαίων, κατακρινάσης αὐτὸν εἰς θάνατον σταυρικὸν ἐν μέσῳ δύο ληστῶν Μαρτίου 23, ὅπως εὐρέθη εἰς τὴν πόλιν Ἀκουλαν τῆς Ἰταλίας ἐντὸς πέτρας ὠραισιτάτης, ἐν σιδηρῷ κιβωτίῳ, ἐν ᾧ ἦν ἕτερον κιβώτιον μαρμαρινὸν θαυμαστόν, ἔχον ἐγκλισμένην τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἑβραϊκοῖς γράμμασι γεγραμμένην ἔχουσαν οὕτως.

«Τῷ ἑβδόμῳ καὶ δεκάτῳ Τιβηρίου Καίσαρος Βασιλέως Ρωμαίων, Μονάρχου ἀνικήτου, Ὀλυμπιάδος διακοσιοστῆς πρώτης, ἡλιάδος ὀγδόης ἀπὸ κτίσεως κόσμου, κατὰ τὸν ἡμέτερον μερισμὸν τῶν Ἑβραίων τετρασιχίλια καὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τέσσαρα ἔτη, καὶ καταβολῆς τῆς Ρωμαίων Βασιλείας ἔτη ἑβδομήκοντα τρία, ἀπὸ ἐλευθερίας τῆς δουλοσύνης Βαβυλώνος ἔτη πεντακάσια ὀγδοήκοντα καὶ καταστροφῆς τοῦ ἱεροῦ βασιλείου ἔτη ἐνενηήκοντα καὶ ἐπτά, ἐπὶ ὑπάτων τοῦ λαοῦ τῶν Ρωμαίων Λουκίου Σίζουνοι καὶ Μάρκου Σινίου καὶ Ἀνθυπάτου τοῦ Ἰλλυρικοῦ Παλισητέρα, κοινοῦ Διοικητοῦ τῆς χώρας τῶν Ἰουδαίων Κουίντου Φλαβίου, ἐπὶ τῆς Διοικήσεως Ἱερουσαλὴμ ἡγεμόνος Κρατίστου Ποντίου Πιλάτου, ἐπιστάτου τῆς κατὰ Γαλιλαίας Ἡρώδου τοῦ Ἀντιπάτρου, τῆς Ἀκρας Ἱερουσύνης Ἄννα καὶ Καϊάφα Ἀλειάσου καὶ Μαεῖλ, Μεγίστων εἰς τὸν Ναὸν Ραμαϊῶν Ἀμαμπέλ, Γροκτένου ἑκατοντάρχου, ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τῆς πόλεως Ἱερουσαλὴμ, Συμμημασάξιου Πουπλίου Ρούφου—ἐγὼ ὁ Πόντιος Πιλάτος, ἡγεμὸν διὰ τῆς βασιλείας τῶν Ρωμαίων, ἐπὶ τοῦ Πραιτορίου τῆς Ἀρχηγεμονίας, κρίνω καὶ κατακρίνω καὶ καταψηφίζω εἰς θάνατον σταυρικὸν τὸν Ἰησοῦν λεγόμενον ὑπὸ τοῦ πλήθους Χριστὸν, Νάζωραϊον καὶ ἀπὸ πατρίδος Γαλιλαίας, ἄνθρωπον στασιώδη κατὰ τὸν Νόμον τὸν Μωσαϊκόν, καὶ ἐναντίον τοῦ μεγαλοπρεπεῦς Βασιλέως Ρωμαίων Τιβηρίου Καίσαρος, καὶ ὀρίζω καὶ ἀποφαίνομαι τὸν θάνατον αὐτοῦ σταυρικὸν μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν συνθήκειαν τῶν καταδικῶν· ἐπεὶ συνήθροισεν αὐτὸς πλῆθος ἀνθρώπων πλουσίων καὶ πτωχῶν, οὐκ ἔπαυσε θορόβους ἐγείρειν ἐνοχλεῖν τὴν Ἰουδαίαν, ποιῶν ἐκείτων υἱὸν Θεοῦ καὶ Βασιλέα τῆς Ἱερουσαλὴμ. καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, καὶ διορίζωμεν τὸν ἡμέτερον πρῶτον ἑκατόνταρχον Κουίντον Κορνή-

και καταψηφίζω εἰς θάνατον σταυρικὸν τὸν Ἰησοῦν λεγόμενον ὑπὸ τοῦ πλήθους Χριστὸν, Νάζωραϊον καὶ ἀπὸ πατρίδος Γαλιλαίας, ἄνθρωπον στασιώδη κατὰ τὸν Νόμον τὸν Μωσαϊκόν, καὶ ἐναντίον τοῦ μεγαλοπρεπεῦς Βασιλέως Ρωμαίων Τιβηρίου Καίσαρος, καὶ ὀρίζω καὶ ἀποφαίνομαι τὸν θάνατον αὐτοῦ σταυρικὸν μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν συνθήκειαν τῶν καταδικῶν· ἐπεὶ συνήθροισεν αὐτὸς πλῆθος ἀνθρώπων πλουσίων καὶ πτωχῶν, οὐκ ἔπαυσε θορόβους ἐγείρειν ἐνοχλεῖν τὴν Ἰουδαίαν, ποιῶν ἐκείτων υἱὸν Θεοῦ καὶ Βασιλέα τῆς Ἱερουσαλὴμ. καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, καὶ διορίζωμεν τὸν ἡμέτερον πρῶτον ἑκατόνταρχον Κουίντον Κορνή-

λιον περιάξειν τούτον παρηρησία εις την χώραν 'Ιερουσαλήμ, δε-
 δεμένον μαστιζόμενον και ένδεδυμένον πορφύραν, έστεφανωμένον
 άκανθίνω στεφάνω και βασιάζοντα τον ίδιον σταυρόν επί των ώ-
 μων αυτού, ίνα η παράδειγμα τοις άλλοις περί τοις κακοποιόις.
 Μεθ' ού βούλομαι συνάγεσθαι δύο ληστές φονεΐς και έξέρχεσθαι
 διά της Πύλης Γλαμπάρλας, ης νύν 'Αντιωνιανής, ανεχθήναι δε
 αυτόν τον Χριστόν σαρηρησία επί του θρους των κκκούργων, όνό-
 ματι Καλδάριον, ουτινος σταυρωθέντος και θανατωθέντος μεΐναι
 τώ Σώμω έν τώ σταυρώ εις κοινόν θεώρημα πάντων των κκκούρ-
 γων, και άνω του σταυρού τίτλον τεθῆναι γεγραμμένον τρισί γλώσ-
 σαις, του 'Ιησού 'Αλόν δ' Πλῆς 'Ιουδαίμ (έβραϊστί), 'Ιησούς δ' Να-
 ζωραΐος Βασιλεύς 'Ιουδαίων (έλληγιστί), 'Ιέζους Ναζωραΐους ρῆς
 'Ιουδαϊόρουμ) (ρωμαΐστί). 'Ορίζομεν ούν μηδένα των 'Ιστεουσών
 τάξεως και ποιότητος τολμησαι άπερισκέπτως την τοιαύτην έμ-
 δίσαι δίκην, ως υπ' έμοϋ ώρισμένην μετά πάσης σεμνότητος, εις
 ποιήν ης αυτομολίας τούτου, έβραΐου έντος κατά τά ψηφίσματα
 και τους νόμους ης των Ρωμαιοών Βασιλείας.

Μάρτυρες ης ήμετέρας άποράσεως, από ης φυλῆς 'Ισραήλ,
 Ρωάμ, Δανιέλ Ραμπινέλ, 'Ιωακείμ Μκωνικί, Ρωτάμ, 'Ιουταβέλ,
 και Περικουλάμ — Ρωμαίων Λούκιος, Σεξτίλιος και Μαξιμιλιος
 — 'Από των Φαρισαίων Μπικρπάς, Συμεών και Μπουνέλλη —
 από των υπάτων και δικαστών των Ρωμαίων Ραμπάν Μαντάνης
 και Μπακκαρόλας — από ης 'Αρχιερωσύνης Ρουάν, 'Ιούδου και
 Μπακκαρόλας — νομικός δημόσιος επί των έγγραμμάτων των 'Ε-
 βραίων Μπουρνάν.

'Η αντίγραφη έγένετο εκ ης Βιβλιοθήκης ης έν Βιέννη Βασι-
 λικῆς. (1).

Ο ΑΓΧΙΝΟΥΣ ΙΝΔΟΣ.

'Ινδός τις έν Περουβία, χάσας τον ίππον του, μετά έπιμελή ά-
 ναζήτησιν ανεκάλυψεν, ότι 'Ισπανός τις τον είχε κλέψει. 'Ανε-
 φέρθη εις τον δικαστήν του τέπου, και οι διαφερόμενοι διετάχθη-
 σαν να έμρανισθώσιν. 'Ο 'Ισπανός ώρκίσθη ότι ό ίππος άνήκεν
 εις αυτόν· άλλ' ό δυστυχῆς 'Ινδός κινδυνεύων να χάσῃ τώ δικαίον
 του, ρίπτει άμέσως τον μανδύαν του επί ης κεφαλῆς του ίππου
 και λέγει εις τον 'Ισπανόν «'Εάν πραγματικώς σοι άνήκη, δύνα-
 σαι: άσφαλώς να εΐπῃς από ποιον όφθαλμόν εΐνε τυφλός; 'Ο 'Ι-
 σπανός μετά τινα δισταγμόν άπαντῆ «'Εΐνε από τον άριστερόν.»
 «'Ας μοι συγχωρήσῃ η άρεντία σου· δεν εΐνε τυφλός από κανένα.»
 λέγει τότε ό 'Ινδός, αφαιρών τον μανδύαν.

'Ο δικαστής παρατηρών την πανουργίαν του 'Ισπανού και θαυ-
 μάζων την φυσικήν όξύνοιαν του 'Ινδού, διάταξε να τῷ άποδοθῇ ό
 ίππος καθός και τά έξοδα ης δίκης και έθεθε τον κλέπτην εις
 την φυλακήν. (Εκ του άγγλικού υπό Χ. Σμιττοπούλου).

(1). Το έγγραφον τούτο επεδόθη ήμΐν έν Κωνσταντινουπόλει
 παρά τινος, διαβεβαιώσαντος ήμας ότι είχε λάβει αυτό παρά φίλου
 του, όστις ύπήρξεν ό άμφορος τούτου αντίγραφος. Δ. Α. Μ. Χ.

ΠΕΡΙ ΜΩΣΑΙΚΩΝ Η ΨΗΦΙΩΤΩΝ.

'Ο Πλίνιος αναφέρει ότι τά έξωγραμμένα και έντέχνως έξε-
 γασμένα λιθόστρωτα προήλθον εκ των 'Ελλήνων. Πρὸς τοις άλλ-
 οις δ' ότι τώ ης Περγάμου, κείμενον έν τινι οικοδομήματι και
 καλούμενον 'Ασάρωτον, υπό δέ του Σώσου επεξεργασθέν, ήτο
 τώ περιεργότερον. 'Εκαλεΐτο δ' 'Ασάρωτον ήτοι 'Ασκούπιστον, κα-
 θότι: επί του έδάφους τώσῃ τεχνηέντως παρίσταντο τά ψυχία και
 οι λοιποί οι εκ ης τραπέζης καταπίπτοντες ρύποι, ώστε οι ύπη-
 ρεταί. εθεώρουν περιττόν να σαρόνωσι καλώς τās αΐθούσας. Συνέ-
 κειτο εκ μικρών κογγυλίων διαφόρων χρωμάτων. 'Ενυπήρχε δέ
 και τις περιστερὰ άξιοθέατος πίνουσα, ης η κεφαλή επεσοκίαζε τώ
 ύδωρ. Τά λιθόστρωτα λοιπόν ταύτα των 'Ελλήνων συνίσταντο εκ
 λιθαρίων συνηνωμένων και συγκεκολλημένων δι' άμμοκονίας και
 λιθοκόλλας, παριστώντων δε διάφορα ποικίλα και πολυχρώματα
 σχήματα. Προϊόντος του χρόνου δεν ήρκέστησαν να κάμνωσι τοια-
 ύτα εις τās αΐθλας και τους προδόμους, άλλά περιεκόσμων εκ
 τούτων και τās αΐθούσας πρὸς δε και τους τοίχους των παλατιών
 και των ναών. 'Εν Ρώμῃ ήρξαντο επί Σύλλα, όστις κατεσκευά-
 σεν έν Παλαστρίνη έν τῷ ναῷ ης Τύχης περί τά 170 έτη
 π. Χ. Τά τοιαύτα είδη των λιθοστρώτων εκαλούντο και Μουσεΐα,
 διότι εις τās Μούσας απεδίδοντο τά έντεχνα έργα και διότι έν
 αυτοίς παρίσταντο αι Μούσαι και αι επιστήμαι. «'Εν Λουγδούνῳ
 (Lyons) σώζεται άκόμη (λέγει ό περιήγημος Γάλλος αρχαιολόγος
 έξ' ού έρανίζόμεθα την παρούσαν πραγματείαν) ή αρχαία 'Εκκλη-
 σία του 'Αγ. Ειρηναίου, ούσα όλη εστρωμένη διά Μωσαϊκῶν, ένθα
 εισέτι φαίνονται άπεικονισμένα ή Ρητορικῆ, ή Λογικῆ και ή Φρό-
 νησις.»

Πιθανολογείται ότι τά δημόσια κτίρια τά καλούμενα Μουσεΐα,
 ένθα συνήρχοντο οι λόγοι: ης άποχῆς, εκαλλωπίζοντο υπό τοιοϋ-
 των έργων, ύπήρχον δε πλείστα έν διαφόροις τόποις. 'Εν 'Αθήναις
 ύπήρχε περίφημος τις λόφος υπό τώ όνομα τούτο, ένθα ετάφη ό
 ποιητής Μουσαΐος, και έν Τροιζήνῃ ης Πελοποννησου νός τις
 αφιερωμένος ταίς Μούσαις και καλούμενος Μουσειόν τῶν λογίων,
 έν τῷ ό Πιπθεύς έδίδασκε τῇ Ρητορικῇ. Πλησίον του Ναού τού-
 του έκειτο βωμός τῶν τε Μουσῶν και του 'Υπνου, ως δοξαζόμε-
 νου παρά τοις αρχαίοις φίλου των Μουσῶν. 'Αλλά τώ διασημό-
 τερον των Μουσαίων ήτο τώ ης 'Αλεξανδρείας, περί οϋ αναφέρει
 ό Φιλόστρατος και Δίων ό Χρυσόστομος, και έν τῷ πλείστοι λόγοι
 διετρέφοντο δαπάνη του δημοσίου, κτισθέν υπό Πτολεμαίου
 του Φιλαδέλφου, εις όν άνήκε και ή περιώνυμος εκείνη Βιβλιο-
 θήκη (περί ης όποιος τά δόνετα προηγουμένως κοινωφελεστάτῳ Μέντορι). 'Εν
 τῇ αὐτῇ ταύτῃ πόλει ό Αυτοκράτωρ Κλαύδιος, ό τῇν επωνυμίαν
 του σοφοϋ αντιποιούμενος, άνιῶρσε και έτερον Μουσειόν έν τῷ
 ιδίῳ όνόματι ως αναφέρει ό Σουετώνιος.

'Η λέξις Μωσαϊκῶν προέρχεται εκ ης λατινικῆς λέξεως Mu-
 sium, και κατά την έτυμολογίαν ταύτην όφείλομεν να την προ-
 φέρωμεν Μουσαϊκῶν και όχι ως τινες έφαντάσθησαν παραγομένην
 εκ του Μωσείως ή των 'Ιουδαίων. 'Ο κ. Σωμαΐσιος έν τῇ 'Ερ-
 μηνεία αὐτοϋ επί ης 'Ιστορίας του 'Αυγούστου, δεν θέλει ώστε

ή λέξις Μωσαϊκῶν να εφαρμόζεσαι εις τά λιθόστρωτα, άλλά μόνον
 εις τους θόλους, τās όροφάς και τά λυχνιοειδή κοσμήματα των
 εφνωμάτων, και εις τās ήμικυκλίους άψίδας· όμολογεί όμως ότι
 ήγινοντο ένίοτε και λιθόστρωτα έν είδει Μωσαϊκῶν, ήτοι λιθαρίων
 παριστώντων διαφόρους μορφάς, άπερ οι μεν Λατῖνοι εκάλουν
 «Tesselata opera, ήτοι έργα ψηφωτά, οι δ' «'Ελληνες «ψηφολο-
 γία και χοιδρολογία.» 'Αλλ' όμως άπαντα τά τοιαύτα είδη
 δυναμέθα ελευθέρως να προσονομάσωμεν Μωσαϊκά, με την δια-
 φροήν ότι τά καθαυτά μωσαϊκά ώφειλον να ώσι σχήματος κυβικού,
 όπως συνενώνωνται στερεώς τώ έν πρὸς τώ άλλο, και ν' άπομι-
 μῶνται άπάσας τās μορφάς και τās αποχρώσεις ης βαφῆς, ένῶ
 εις τά έτερα λιθόστρωτα έθετον λιθάρια έχοντα εκ φύσεως τά
 χρώματα άτινα έχρειάζοντο πρὸς παράσασιν των διαφόρων άπει-
 κωμάτων.

'Ο Σουετώνιος έν τῷ βίῳ του 'Ιουλίου Καίσαρος αναφέρει περί
 άμφοτέρων των είδῶν τούτων των λιθαρίων, άτινα ό 'Ιούλιος Καί-
 σαρ έφερε μεθ' έαυτοϋ εις τās εκστρατείας του ίνα καταστρώνω-
 σιν έξ' αὐτῶν ταχέως την σκηνήν του in expeditionibus tessellata
 et sectilia pavimenta circumtulisse. «'Ο πολυμαθῆς Κασω-
 βῶν, ό και βιβλιοθηκάριος του βασιλέως ης Γαλλίας 'Ερρίκου Δ'.
 χρηματίας, κάμνει πλείστας άξιολόγους παρατηρήσεις επί των
 'Ελληνικῶν και Λατινικῶν όνομάτων των λιθοστρώτων τούτων και
 ιδίως επί του λιθοστρώτου ένθα ώδηγήθη ό 'Ιησούς Χριστός ίνα
 δικασθῇ υπό του Πιλάτου, έν τῇ αὐλῇ του Δικαστηρίου τῇ κα-
 λουμένη έβραϊστί Γαββατά.

'Εν άπάσαις σχεδόν ταίς αρχαίαις πόλεσιν ανευρίσκονται τά
 λιθόστρωτα ταύτα και μαάλιστα έν ταίς Ρωμαϊκαίς άποικίαις. Και
 έν τοιοϋτον ανεκαλύφθη περί τά 1677 έν τινι αρχαία πόλει ης
 'Ελβετίας περικοσμημένον διά διαφόρων σχημάτων και μαάλιστα
 πτηνῶν, έν τῷ μέσῳ του όποίου ύπήρχον αι λέξεις αὐται έν κε-
 θαλαίῳς Pompeiano et Avito, Coss. Cal. Ian. Φαίνεται ότι εις
 τώ μέρος τούτο ύπήρχε ναός τις αφιερωμένος ταίς Καλάνδαϊς ήτοι
 τῇ πρώτῃ ήμέρῃ του 'Ιαννουαρίου, διότι ή νομηνία εκαλεΐτο παρά
 Ρωμαίοις Καλάνδα, και επί ης 'Υπατείας του Πομπειανού και
 'Αβτίου.

'Ο Jean Poldo Dalbenas. συγγραφεύς των αρχαιοτήτων ης
 γαλλικῆς πόλεως Νεμασσϋ (Nimes) αναφέρει περί του Μωσαϊκού
 λιθοστρώτου του Μητροπολιτικού ναοϋ αὐτῆς, παριστώντος σχή-
 ματι δένδρων, πτηνῶν και διαφόρων ζώων. Παρατηρεΐ δε πρὸς
 τοις άλλοις ότι οι Αυτοκράτορες Θεοδοσίος και Βαλεντινιανός,
 άπήλλαττον τους Μουσειάριους, ήτοι εργάτας των Μωσαϊκῶν από
 παντός δημοσίου εόρου.

Τά Μωσαϊκά ήσαν τοσοϋτῳ κοινά έν Ρώμῃ, ώστε οι Πάπαι
 κατεσκευάζον εις πλείστας εκκλησίας έξ' αὐτῶν, ως μανθάνομεν
 παρά του Βιβλιοθηκάριου 'Ανστασιού, λέγοντος ότι, Λέων ό Δ'.
 κατεσκευάσεν έν τῇ 'Εκκλησίᾳ του 'Αγ. Πέτρου, Σέργιος ό Β'. έν
 -τῇ του 'Αγ. Μαρτίνου, Γρηγόριος ό Δ'. έν τῇ του Λατερανού και
 ότι τινά αὐτων ήσαν χειρουργημένα, ως βλέπομεν εισέτι έν 'Ιτα-
 λία τούθ' άπερ άποτελεΐ μίαν των καλλονῶν ης 'Εκκλησίας του
 'Αγ. Μάρκου έν Βενετία.

'Εν έτει 1676 γενομένων αναπαρῶν έν τινι άγρῷ του Λου-

γδούνου ανεκαλύφθη Μωσαϊκῶν παρίχον τά έπόμυνα άξιοπερί-
 έργα.

Πρώτον παριστάνεται ό Τέρμων, ό θεός των όρίων ή ό 'Ερμῆς.
 Δεύτερον νεανίας πτερωτός ως ό έρως, (άλλ' ήθελέ τις μάλλον
 εκλάβει αὐτόν διά δαιμόνιον), πολυάσχολος παρά τοις αρχαίοις
 θεός, καθότι οὔτοι εις εκάστην επαρχίαν, εις εκάστην πόλιν, εις
 εκαστον άτομον απέδιδον δαιμόνιον τι άπερ εφρόντιζε περί αὐτῶν
 (ως φερ' εΐπεΐν τώ του Σωκράτους τώ προτρέπον ή άποτρέπον αυ-
 τόν)· οὔ μόνον άλλά και εις τās πηγάς, τά δένδρα, τά δάση και
 προσέτι εις την ευγλωττίαν, την χαράν και τās επιστήμας. Τρίτον
 μοσφή τις Σατύρου ή του Θεοϋ Πανός με πόδας τράγον και κέ-
 ρατα εις τώ μέτωπον, ως συνήθως τους παρίστανον. 'Ο Πᾶν ένο-
 μίζετο υΐος του 'Ερμού και ης Πηνελόπης παρά τοις αρχαίοις
 και επειδή έλεγον ότι ό 'Ερμῆς μετεμορφώθη εις τράγον διά να
 εισέλθῃ παρά τῇ Πηνελόπῃ, συνειθίζον να παριστῶσι τον υΐον του
 τραγοσκελή. 'Επί τούτου δε διάφοροι γινώμαι ύπάρχουσι περί Πη-
 νελόπης. Οι μεν, ήτοι ό 'Ομηρος και πλείστοι ης εκείνου γινώ-
 μης ποιηταί, ως τύπον άγνόητος προβάλλουσιν αὐτήν, οι δε, ών
 πρωτεύουσι Δούρις ό Σάμιος, ό Τζέτζης, Παυσανίας και ό 'Ορά-
 τιος, εκλαμβάνουσιν αὐτήν ως γυναικα άσεληγῇ. Τέταρτον μοσφή
 Σουλθανού, θεοϋ των άγρῶν και των κτηνῶν, έστεφανωμένου με
 φύλλα δένδρων ως ιδίως έν ταίς έξοχαίς λατρευομένου. 'Ο 'Ο-
 ράτιος όνομάζει τον Σουλθανόν, θεόν των όρίων ως τον 'Ερμῆν και
 τον Τέρμονα.

« Et te Pater
 Silvane, tutor finium. »

Δυναμέθα λοιπόν να συμπεράνωμεν ότι οι αρχαίοι Ρωμαίοι οι
 τώ λιθόστρωτον τούτο ποιήσαντες ήθέλησαν δι' αὐτοϋ να παραστή-
 σωσι τώ σέβας άπερ ώφειλον άπαντες να προσφέρωσιν εις τά έργα
 των ιδιοκτητῶν εκάστου άγρῶν, των όποιων ό 'Ερμῆς και ό Σουλ-
 θανός ήσαν προστάται, καθόσον και αὐτοί οι Σάτυροι τους εσέβοντο
 και ένώπιον αὐτων έπαρουσιάζοντο με χείρας δεδεμένας, ως έν-
 ταῦθα παρίσταται. Τῷ όντι μανθάνομεν εκ ης αναγνώσεως των
 αρχαίων συγγραφέων ότι εάν τις μετέλλασεν ή μετετόπισε τώ
 όριον άγρου τινος, ή κεφαλή αὐτοϋ παρεδίδοτο εις την άγρῆν του
 Θεοϋ τούτου, και ήτο συγκεχωρημένον ίνα τον φονεύσῃ τις ύπας
 άποπλήνῃ την ίεροσυλίαν, ήν διεπαράζατο.

'Αξιοσημαίωτον δ' ότι οι Σάτυροι συνεχώς παριστάνοντο έν
 τοις Μωσαϊκοίς των εθνικῶν, ως πρὸς τοις άλλοις μαρτυρεΐ και
 τώ έπόμεινον περί Σατύρου έπίγραμμα

« Πῶς εκ λίθου άλλοθεν άλλης,
 Συμπεροτός γενόμην έξαπίνης Σάτυρος; »

ήτοι: «Πῶς εΐνε δυνατόν ώστε εκ πολλῶν λίθων όμοϋ συνηνω-
 μένων να γίνω αΐφνης Σάτυρος; »

Φαίνεται πρὸς τούτοις ότι τώ ειρημένον λιθόστρωτον έγένετο
 έν Λουγδούνῳ, ότι οι Ρωμαίοι ήσαν κβριοι ης πόλεως ταύτης
 και ελάτρευον εισέτι τον πολυθεισμόν, διότι οι θεοί αὐτων παρί-
 στανται ένταῦθα. Συμπεραίνεται δ' εκ ης καλλονῆς του σχεδίου
 να ήτο λιθόστρωτον οικίας τινος πλουσίου και ευγενούς άνδρος
 και οὐχί ναοϋ αφιερωμένου ταίς παριστανόμεναις θεότησι, διότι
 έν τοις ναοίς αὐτων ήθελον οὕτω καταπατεΐ αὐτάς οι εισερχόμε-

νοι, άλλως τε θύονατο μάλλον να εξεικονίζωσιν αυτάς εντός του χροσού του ναού η επί των βωμών αυτού.

ΕΜ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΙΝΕ ΘΗΣΑΥΡΟΣ.

Πόσον εϋτυχεστέρα θα ήτο η κατάσταση του ανθρώπινου γένους, αν τὸ ήμισυ των πόνων και του χρόνου, τον ὅποιον κατακαίσει εις ἀπόκτησιν πλούτου, κατηνάσκειν εις ἀπόκτησιν τῆς χρησίμου παιδείας.

Τὰ ἔθνη καθίστανται: ἔνδοξα οὐχ! ὑπὸ του ἀριθμοῦ των πλούσιων, ἀλλ' ὑπὸ του ἀριθμοῦ των πεπαιδευμένων και των χρησίμων τῇ κοινωνίᾳ ανθρώπων, τούς ὁποιούς κατά καιρούς περὶ-γαγον.

Πᾶς λοιπὸν ὁ ἐπιθυμῶν να καταστήσῃ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἔνδοξον φεῖλει να θεωρῇ ἑαυτὸν ὑπόχρεων εις τὴν ἀπόκτησιν τοιαύτης παιδείας, ἥτις δύνανται να τῷ εἶνε χρήσιμος και να συνεισφέρει τον ἔρανον του εις τὸ κοινὸν χρεώλυτρον χρεωστᾶι εἰσέτι τῇ ἀληθείᾳ να θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς ἔξοχον ἀντικείμενον, του ὁποίου η ραθυμία η ἢ δραστηριότης θ' ἀμυρώσῃ η θ' αὐξήσῃ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος του.

Ἡ παιδεία ἐστὶ διαρκής, ὁ δὲ πλοῦτος πρόσκαιρος. Ὁ πλοῦτος δυνάτον να κατακτήσῃ πτωχός, ἄθλιος, ἄνευ πόνου ἢ δὲ πεπαιδευμένος οὐ μόνον δὲν δύνανται να κατακτήσῃ εις τοιαύτην ὑστατηίαν, εις οἴαν ὁ πλοῦσιος, ὅστις δέεται παιδείας, ἀλλὰ και πολλάς ὑψηλοτέρας βαθμίδας ἀνέρχεται.

Πόσος λοιπὸν ἐκ των δύο τούτων εἶνε πραγματικῶς ὑπέρτερος; (Ἐκ του Ἀγγλ. ὑπὸ Χ. Σ.)

Ἀγγίλους ἀποκρίσις Ἀγγλου τινὸς Ἐπισκόπου πρὸς Ἑρρίκον τὸν Η΄.

(Ἐκ του Γαλλικοῦ ὑπὸ Ι. Ἰωσηφίδου).

Ἑρρίκος ὁ Η΄, βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἔχων διαφοράς τινὰς μετὰ του Φραγκίσκου του Γ΄, βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἀπεράσισε να πέμψῃ πρὸς αὐτὸν τολμηρὸν τινὰ πρέσβυν ἐπιτήδειον να τὸν μεμψῆθῇ και μαλιστα ἐν ἀνάγκῃ να τὸν ἀπειλήσῃ ἐκ μέρους του. Ἐστρεψε λοιπὸν τὰ βλέμματα πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον, ὃν τὰ μάλιστα ἐτίμα και ἐπὶ τὴν σταθερότητα του χαρακτηρὸς του ὁποίου εἶχε μεγίστην πεποιθήσιν. Ἀφ' οὗ τῷ ἐξέθηκε τούς σκοπούς του, ὁ ἱεράρχης, ὅστις ἐνθουσίαζε τὸν ἥμισυ ἀνεκτικὸν χαρακτηρὸς του Φραγκίσκου Γ΄, τῷ ἀπεκρίθη ὅτι τὴν τοιαύτην πρεσβείαν θὰ τὴν ἐπλήρως πολὺ ἀκριβὰ, ἴσως και με τὴν θυσίαν αὐτῆς τῆς ζωῆς του, και ἐπὶ τέλους παρεκάλεσε τὸν βασιλέα να τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ἀποστολῆς ταύτης. Ὁ Ἑρρίκος διὰ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ πάντα σόβαν, τῷ εἶπε τότε ὅτι, ἐὰν ὁ Φραγκίσκος ὁ Γ΄ τὸν ἐφόνευε, ἤ-θελαν πληρώσει ἀκριβὰ διὰ τὴν κεφαλὴν οἱ Γάλλοι οἱ ἐν τῷ φρένῳ αὐτοῦ. Πρὸς τούτο, ὁ Ἐπίσκοπος ἀπεκρίθη σεμνοπρεπῶς:

«Πιστεύω ἀδιστάκτως, Μεγαλειότητε, πᾶν ὅτι, ἢ Ὑμ. Μεγαλειότης με διαβεβαίει: ἀλλὰ μετὰξὺ ὄλων τούτων των Γαλλικῶν κεφαλῶν δὲν θὰ εὕρητε καμμίαν ἀμάρτυσαν εις τὸ σῶμα μου τὸσον καλῶς, ὅσον τὴν ἰδικὴν μου.»

ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΣΥΝΟΙΚΕΣΙΟΝ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνυμνεῦθη ἐσχάτως ἡ παραδοξότερα των ἐν τῇ Εὐρώπῃ εὐρισκομένων γυναικῶν, εἶνε δὲ αὕτη ἡ Μαβέλ Γραϊν, ἡ βασίλισσα των Ἀθιγγάνων. Ἡ νεανίς αὕτη ἄγρουσα τὸ 24 περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔχει θελατικὸν κάλλος προσώπου, εἶνε δὲ ἡ κληρονομικὴ βασίλισσα ὄλων των ἀθιγγάνων τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας και Ἰρλανδίας. Ἀξιοὶ ὅτι κατάγεται ἐκ των ἀρχαίων Φαραῶν τῆς Αἰγύπτου και λατρεύει, ὡς ἐκεῖνοι, τὸν Ὁοσίριον και τὴν Ἰσιδα. Ἡ ἐξουσία αὐτῆς δὲν εἶνε ἀξιοκαταφρόνητος, βασιλεύει δὲ πραγματικῶς ἐπὶ τριῶν ἢ τεσσαρῶν χιλιάδων ἐπιτιῶν, βαλαντιοτόμων, λωποδουτῶν και ἐν γένει φαυλοδαιτιῶν παντὸς εἶδους, ὅτινες ὑπακούουσιν αὐτῇ τυρλῶς, εις τρόπον ὥστε ἔσταν ἡ Μαβέλ Γραϊν θελήσῃ, δύνανται να δολοφονήσῃ δι' αὐτῶν οἰονδήποτε, χωρὶς ὁ ἐντολοδόχος αὐτῆς ν' ἀντιτάξῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν. Ἡ Μαβέλ Γραϊν εἶνε ἡ περιφημότερα κρῶμαντις των τυρῶν ἐν τῷ ἀγγλικῷ βασιλείῳ. Ἀντι δύο σεληνίων λέγει τὸ παρελθὸν και ἀντι τριῶν προλέγει τὸ μέλλον. Ὁ νέος ὃν συνεξέχθη καλεῖται Μιδλετών, ἀνήκει εις καλὴν τινὰ οἰογένειαν και κατέχει ἰκανὰς γαίας. Ἀν θέλῃ ὀνομασθῇ και αὐτὸς ἀπόγονος των Φαραῶν και βασιλεὺς των ἀθιγγάνων, ἀγνοεῖται: εἶνε βέβαιον ὅμως ὅτι κατὰ τὴν ὀριστικὴν των γάμων ἡμέραν πρόκειται να γείνη μεγάλη πανήγυρις παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Ἀγγλίᾳ ἀθιγγάνοις.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ.

Ἡ μασσαλιωτικὴ ἑφημερίς «Πολίτης» ἀναγγέλλει περιεργὸν τινὰ ἀνακάλυψιν γενομένην ἄρτίως ὑπὸ τινος γεωργοῦ. Ποτίζων οὗτος τὰ λαχανικὰ και τὰ καρποφόρα δένδρα του κήπου του δι ἀναλύσεως τινος θειοῦχου σιδήρου, παρετήρησεν ὅτι ἐκ τούτου παρήγοντο λίαν ἐκπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Τὰ φασόλια ἠῤῥξανον κατὰ 60 τοῖς 0[0 και ἐν γένει ὄλοι οἱ καρποὶ: τὸ δὲ σπουδαιότερον ἐλάμβανον γεῦσιν ἡδυτάτην. Ἄλλος γεωργός, ποιήσας ἐπίσης τὸ πείραγμα, βεβαίει ὅτι ὁ θειοῦχος σίδηρος τιθέμενος ὡς πάχος εις τὰς ρίζας των πορτοκαλεῶν θεραπεύει ἐκ τῆς ἀσθενείας και ἐνισχύει μεγάλως αὐτάς.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Τοβόλαν τῆς Σιδηρίας κατὰ τὸν παρ' Ἰανουάριον πρ. ἔ. τὸ ψύχος ἐφθασε τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, τὸν ὅποιον εἶνε δυνάτον να φθάσῃ. Τὸ θερμοῦμετρον ἐδείκνυε 40 βαθμοῦς Ρεομ. κάτωθι: του μηθένος, και ἐντός δὲ των οἰκιῶν των οἱ κάτοικοι δὲν ἠδύναντο να ἀνθεξῶσι και διὰ τούτο ἦσαν ἠναγκασμένοι να φορῶσι βαρεῖας γούνας. Αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἐντελῶς ἐρημωμένοι. Πρὸ τριάνοντα ἐτῶν δὲν εἶχε συμβῆ τοιοῦτον ψύχος.

ΛΟΓΟΣ

ἐκφωνηθεῖς ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς ἀγ. Φωτεινῆς τῇ ἀγ. και μεγ. Παρασκευῇ παρὰ του Ἀρχιερατικοῦ Ἱεροκλήρου και κ. Παρθενίου Δανηγηλίδου.

«Εἰς τούτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι και Χριστὸς ὑπὲρ ὑμῶν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν, ἵνα ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ.» (Πετρ. Α΄ βον 21).

Καταστροφή

Πᾶσα ἡ κτίσις, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, τὴν στιγμὴν ταύτην συγκινεῖται: και συναρτάτεται. Τὸ πᾶν ἀνατρέπεται, τὸ πᾶν ἀλλοιούται, και οἱ προαίονιοι νόμοι, κατὰ τούς ὁποιούς ἡ κτίσις δλη κινεῖται και ἐνεργεῖ, παραλύονται. Ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν ζόφῳ περιβάλλεται, ἡ γῆ κάτωθεν τρόμφ συναρτάτεται, ὁ ἄδης τούς ἀπ' αἰώνων νεκρούς ἐξερεύεται: τὸ καταπέτασμα του ναοῦ διαρρήγνυται: αἱ πέτραι σχίζονται: και οἰονεὶ ὁ κόσμος ὄλος ἀναστατόλεται και καταστρέφεται. Ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ταύτης ταραχῆς και ἀναστατώσεως του παντός, ἐν μέσῳ του σκότους και τῆς ἀνατροπῆς τῆς γῆς, μόνος ὁ Σταυρὸς του Κυρίου ἵσταται ἀκλινηὸς και ἀτάραχος, μόνος ὁ ἐπ' αὐτοῦ κρεμάμενος κοίμαται τὸν ὕπνον τὸν βαθύν, τὸν ὕπνον τῆς εἰρήνης. Ποῦ να καταρῶμεν λοιπὸν οἱ ταλαίπωροι ἡμεῖς; που να προστρέξωμεν, ἐν ᾧ ἡ μὲν γῆ κλονεῖται ὑπὸ τούς πόδας ἡμῶν, ἢ δὲ οὐρανὸς σκοτίζεται: ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν; Μόνος ἀρωγὸς και ἐπίκουρος, μόνον ἀτραλὸς καταρῶμεν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις ἠδῶκεσεν ἵνα ὑποστῇ τὸ θνητὸς του Σταυρικοῦ θανάτου. Διὰ τούτο οἱ τρόμοι του Γολγοθα διαδίδονται μακρὰν εἶς ὄλον τὸ πᾶν, ἵνα μηδὲμοῦ εὐρίσκοντες καταφυγὴν τρέχωμεν κατ' εὐθείαν εις τὸν κρανίου τόπον. Διὰ τούτο ὁ οὐρανὸς σκοτιζόμενος μᾶς ἀπειλεῖ, διὰ τούτο ἡ γῆ τρέμουσα δὲν μᾶς ἀνέχεται, ἵνα καταφεύγοντες εις τούς πόδας του ἐστυρωμένου Ἰησοῦ παρατηρῶμεν τὰς αἰματηράς αὐτοῦ πληγὰς και βυθίζωμεθα εις τὰ βῆθη των ἀγράντων αὐτοῦ παθῶν.

Ὁ ἄστρον τῆς ἡμέρας φεσφόρος ἦλκε, ἵνα τί καλύπτεις τὸν ἀκτινοβόλον δίσκον σου εις τὸ μέσον του δρόμου σου, ἔτε τὸ ἔργον του σκότους, προτρέχον ἤδη τῆς δύσεως σου, ἐφθασεν ἤδη τὸ ἔσχατον αὐτοῦ ὄριον; ἀν και σκοτίζεσαι, δὲν κρύπτεται ἀπὸ των ὀφθαλμῶν του Ὑψίστου τὸ ἐπονεῖστρον τῆς θεοκτονίας θεάμα. Ἀς καλύπτῃ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀς καλύπτῃ τὴν γῆν ἡ νύξ, ἀς σκεπάσῃ τὰ ἔθνη τὸ σκότος. Ἰδοὺ ἐκ μέσου του σκότους ἐπέρχεται ἡμῖν τὸ φῶς. Τὸ νοητὸν τούτο φῶς ἀς λάμψῃ ἐπὶ των ὀφθαλμῶν ἡμῶν, ἀς διευγάσῃ τὸν νοῦν ἡμῶν, και πρὸς τούτο ἀνεπίκοιες κατὰ τὴν παρούσαν στιγμὴν ἀς διδῶμεν κεκαθαρμέναις δικαιοῖσις τὴν ἐφ' ἡμᾶς ἐκκεχυμένην θείαν αὐτοῦ Ἑλλαμψιν. «Εἰς τούτο γὰρ ἐκλήθητε ὅτι και Χριστὸς ὑπὲρ ὑμῶν ἔπαθεν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν, ἵνα ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἔχουσιν αὐτοῦ.» Ἰδοὺ, ἀγαπητοί, τὸ φῶς, τὸ ὅποιον πρέπει να καθοδηγῇ τὰ διαθήματα ἡμῶν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ: «λύχνος τοῖς ποσὶ μου ὁ νόμος σου και φῶς ταῖς τρίβους μου.» Ἰδοὺ τὸ φῶς, τὸ ὅποιον

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τῆμ. Γ΄. Τεῦχος ΑΒ΄.)

πρέπει να καθοδηγῇ ἡμᾶς εις τὸν πρακτικὸν ἡμῶν βίον, ὅτι Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἔπαθεν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν. Ὅθεν εις τούτο ἀς στρέψωμεν σήμερον τὴν προσοχὴν ἡμῶν και, πρὸς τὸν Γολγοθα ἀτενίζοντες, ἀς ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς ἐκποῦς κατὰ πόσον ἀκολουθοῦμεν τοῖς ἔχουσιν του ἐν Σταυρῷ ὑψωθέντος Χριστοῦ του Θεοῦ ἡμῶν.

Διὰ ποῖον λόγον, ἀγαπητοί, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν να τελῶμεν τὴν ἀνάμνησιν των σωτηριῶν παθῶν του Κυρίου; Διὰ ποῖον λόγον κατὰ πᾶν ἔτος ἡ Μητὴρ ἡμῶν ἐκκλησία να δεικνύη και παριστάνῃ εἰκονικῶς τὴν ἐπὶ Γολγοθα μεγάλην θυσίαν του Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν; Οἱ ἄνθρωποι εὐκόλως λησμονοῦμεν τὰς εὐεργεσίας πρὸ πάντων. Αἱ ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας λαμβάνομεν ἐκ των μεγάλων γεγονότων, μετὰ παρέλευσιν καιροῦ ἐξασθενοῦσι: και κατ' ὀλίγον ἐξασθενονται. Ὅπως λοιπὸν μένη διὰ παντός ἰσχυρὰ και ζωηρὰ και τελεσφόρος ἡ ἐντύπωσις των παθῶν του Κυρίου εις τὸν χριστιανόν, ἐπαναλαμβάνεται ἐτησίως ἢ ἀνάμνησις και ἡ εἰκονικὴ παράστασις αὐτῶν. Ποῖα δὲ τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης ἐντυπώσεως; Ἰδοὺ, ἀγαπητοί, βλέπομεν και ἡμεῖς σήμερον ἐπὶ σταυροῦ ἐκπνεόντα τὸν Κύριον τῆς δόξης, ὡς ἔβλεπον αὐτὸν και οἱ πρὸ 18 αἰώνων ἐν Ἱερουσαλήμ ζῶντες ἄνθρωποι. Ἰδοὺ βλέπομεν και ἡμεῖς να καταρρῆθῃ θερμὸν τὸ θεανδρικὸν αὐτοῦ αἷμα και να ποτίσῃ τὴν γῆν, ἡ ὁποία ἐδίψα ἐκδίκηρον κατὰ τὸν ἄνθρωπον, ἔνεκεν του ὁποίου ἔλαβε τὴν θεϊκὴν κατάραν, ἵνα γενῆ ἀκάνθα και τρίβλους, ἔνεκεν του ὁποίου τοσοῦτον ἄθων αἷμα κατέπε και ἤθελε να τὸ ἐξεμέσῃ ἵνα ἐξεμέσῃ συγχρόνως και τὴν κατάραν τὴν ὁποίαν κατ' ἐπαπάλησιν ἔλαβε δι' αὐτόν. Ὅποια μαθήματα, ὁποία ψυχωρελῆ μαθήματα ἔχομεν να διδαθῶμεν ἐκ του θεάματος τούτου! Τίς οὗτος ὁ τὸν ἐπονεῖστρον θάνατον ὑπομένων; ὁ Υἱὸς και Λόγος του Θεοῦ, ἀγαπητοί, ἐν σαρκὶ εις τὸν κόσμον παραγενομένος. Ποῖον τὸ αἴτιον, τὸ ὅποιον παρεκίνησεν αὐτὸν να βυθισθῇ εις τὸ αἷμα του; ἡ ἄμετρος αὐτοῦ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον ποῖον δὲ τὸ τελικὸν αἴτιον τῆς τοσαύτης αὐτοῦ ἐξουδενώσεως και ἀνεκτικῆτος αἱματηρᾶς θυσίας; ἡ σωτηρία του ἀνθρώπου. Θεὸς λοιπὸν πάσχει ἀπὸ ἀπειρον αὐτοῦ ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον και διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἰδοὺ τὰ ἀντικείμενα, ἀγαπητοί, ἐπὶ των ὁποίων ἐπικαλεῖται ἡ μητὴρ ἡμῶν ἐκκλησία, διὰ του λυπηροῦ τούτου θεάματος, ἐκίστου ἡμῶν τὴν προσοχὴν και σκέψιν. Μᾶς ἀναφέρει ἔλον τὸ ἱστορικὸν των παθῶν του Σωτῆρος, μᾶς ἀναφέρει: ὅτι εις των μαθητῶν τὸν προδίδει, μᾶς ἀναφέρει: ὅτι οἱ λοιποὶ των ἐγκαταλιμπάνουσιν ἐρημον, μᾶς ἀναφέρει τούς ἐμπαιγμούς, τούς ραπισμούς, τὰς μαστιγώσεις, τὰς ὑβρεις, τούς κολαρισμούς, τὴν ἀπὸ δικαστηρίου εις δικαστήριον ἀπαγωγὴν, τὴν ἀδικον καταδίκην, τὴν κοκκίνην χλαμίδα, τὸν ἀκάνθιον στέφανον, τούς ἤλους, τὴν λόγχην, τὴν χορὴν και τὸ ἔξος, τὸν σταυρὸν και τὸν θάνατον και τὴν ὑπὲρ των σταυρωσάντων αὐτὸν πρὸς τὸν οὐρανόν αὐτοῦ Πατέρα ἐκκλησίαν «Πάτερ, ἄφεσ αὐτοῖς: οὐ γὰρ οἴδασ: τί ποιοῦσι,» με τὴν ὁποίαν φωνὴν και ἐξέπνευσε. Πρὸς τί δὲ ὅλα ταῦτα; ἵνα δειξῇ εις ἡμᾶς, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς διὰ τῆς μεγάλης και ἀνεκκράστου αὐτοῦ ἀνοχῆς, διὰ του ἔκτατου και ζωοποιου αὐτοῦ πάθους, ὁπόσον ὁ ὑπερ-τελεῖς Θεὸς ἀγαπᾷ τὸ ἔργον των χειρῶν αὐτοῦ, διὰ τὸ ὅποιον

31.

του 'Αγίου Βλαδιμήρου, του Κλώβιος και του Καρολομάνου των Ρώσων, ἐκινδύνευε νὰ μηδενισθῆ. 'Απόγονός τις του Rurik και του Βλαδιμήρου, ὁ ἥρωϊκὸς πρίγκηψ του Tchernigoff, ὁ 'Άγιος Μιχαήλ, προσηύχασε νὰ ὑποστή μαρτύριον μάλλον ἢ ν' ἀπαρνηθῆ τὸν χριστιανισμόν, κατέδειξεν ὅτι οἱ γενναῖοι Rurikovich θὰ κἀτώρθουν τέλος νὰ θριαμβεύσωσι κατὰ τῶν Μογγόλων και ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὴν πατρίδα των τὴν δόξαν και τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς.

'Η δυναστεία αὕτη, εἰς τὴν ἡ Ρωσσία ὀφείλει τὴν ὑπάρξιν και τὸ μεγαλεῖόν της, ἔκαστε κατὰ τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα δεσπόζουσα τοῦ κράτους τῶν τζάρων. Οἱ Romanoff, οἰκὸς πρωσικῆς καταγωγῆς, ἐξηφανίσθησαν και οὗτοι τῆς σκηνῆς, ἀντικαταθέντες κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα ὑπὸ τινος γερμανικοῦ οἴκου, τοῦ τῶν Holstein-Gottorp. 'Αλλ' ἡ δευτέρα δυναστεία δὲν ἐγκατέλιπεν ἀντιπροσώπους μετ' ἑαυτὴν, ἐν ᾧ οἱ υἱοὶ τοῦ Rurik ἐπέζησαν εἰς τὰς ἐπαναστάσεις.

Εὐρίσκει τις ἐπιτομον ἱστορίαν των ἐν τινι ἀξιολογῶνι πονήματι τοῦ πρίγκηπος P. Dolgoroukoff Σημειώσεις ἐπὶ τῶν κυριωτέρων οἰκῶν τῆς Ρωσσίας (Βερολίνον, Schneider).

Ὁ πρεσβύτερος κλάδος τῶν Rurikovich, οἱ ἡγεμόνες Koltzoff Massalsky, κατ' ἄγεται—ὡς ὁ τελευταῖος κλάδος, οἱ ἡγεμόνες Γορτσακώφ— ἀπὸ τοῦ θεμελιωτοῦ τοῦ κράτους, τοῦ 'Αγίου Βλαδιμήρου και τοῦ 'Αγίου Μιχαήλ. 'Εν τούτοις προϊάντος τοῦ χρόνου κλαδοὶ τινὲς τῶν Rurikovich ἐξέλιπον. 'Εσχάτως οἱ ἡγεμόνες d' Odoieff ἐξηφανίζοντο μετὰ τοῦ τελευταίου τῶν Odoievsky. Δύο κλάδοι τῶν Massalsky, οἱ Litvinoff Mas-

Οἰκὸςημον τῶν Koltzoff-Massalsky.

salsky και οἱ Kloubhoff-Massalsky, δὲν ὑπάρχουσι πλέον, και ὁ πρίγκηψ Dolgoroukoff σημεῖοί εἰς τὰ 'Απομνημονεύματά του ὅτι κατὰ τὸν XIX αἰῶνα θὰ ἐξελαιφθῶσιν ἐπίσης οἱ Koltzoff-Massalsky, ἐπειδὴ ὁ πρίγκηψ Νικόλαος δὲν ἔχει υἱόν, ὁ δὲ πρίγκηψ 'Αλέξανδρος δὲν ἀπέκτησε τέκνα ἐκ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς ἡγεμονίδος 'Ελένης Γκίικα, τὴν ὁποῖαν ὁ φιλοσκόπητος συγγραφεύς, ὅστις ὡς γνωστὸν δὲν ἀρέσκειται ἐκαινῶν τοὺς συγγρόνους του, ἀποκαλεῖ κγναῖκα πεπροικισμένην δι' ἐξόχου εὐφυίας, λίαν γνωστὴν ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τῆς Κομήσης Δώρας 'Ιστριάδος. ('Απομνημονεύματα τοῦ Πρίγκηπος Πέτρου Dolgoroukoff, Γενεύη 1867 Τόμ. I σελ. 84).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΚΑΝΟΝΟΦΟΡΟΥ ΑΛΑΒΑΜΑΣ

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ τελευταίου ἀμερικανικοῦ πολέμου τῶν βορείων καπαλιῶν πρὸς τοὺς δουλαγωγούντας νοτίους, οἱ νότιοι,

ἀπορῶντες πολεμικῶν πλοίων, ἔκρινον ἵνα πορίσωνται ταῦτα ἐξ 'Αγγλίας. 'Αλλ' ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐδικαιούτο ἀρὰ γε ἵνα ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν 'Αγγλίᾳ κατασκευὴν και ἐξάρτισιν τοιούτων πλοίων, παραβιάζουσα τὰ δίκαια τῆς οὐδετερότητος, ἡ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ ἐμποδίζειν τοῦτο; αὐτὸ τοῦτο πρόκειται νὰ κρίνῃ τὸ ἐν Γενεύῃ συγκροτηθῆσάμενον διεθνὲς δικαστήριον.

'Αλλ' ἀναμένοντες τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ἀναγκασίον νομίζομεν ἵνα διηγηθῶμεν τὴν ἱστορίαν τῶν πολεμικῶν πλοίων, δι' ὧν οἱ νότιοι, βαλασκοκρατήσαντες ἐπὶ τέσσαρα ὄλα ἔτη, ἐπήγαγον ἀπειρον εθροῦν τοῖς ἀντιπάλοις.

'Η 'Αλαβάμα, τὸ περιφημώτατον τῶν πλοίων τούτων, ἐξ οὗ ἡ δικασίμος ὑπόθεσις ἐπαινομάσθη, ἦτο πλοῖον 900 τόνων, ἔχον μῆκος μὲν 230 ποδῶν, πλάτος δὲ 32, βῆθος δὲ εἴκοσιν. 'Η δὲ μηχανὴ αὐτοῦ ἦτο συνόμως 300 ἵππων κεχορηγημένη και τῷ νεύσῃ ἐξευρεθῆντι μηχανήματι, δι' οὗ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης μεταβάλλεται εἰς ὕδωρ πότιμον πρὸς χρεῖαν τοῦ πληρώματος. 'Ητο δὲ ὠπλισμένον ὀκτὼ τηλεβόλοις, ὧν ἔξ μὲν τῶν 32 πλάγια, δύο δὲ τὰ μέγιστα ἔχοντα τὸ ζῦλον περιστρεφόμενον, κείμενα τὸ μὲν ἔμπροσθεν, τὸ δὲ ὀπίσω τοῦ μεγάλου ἰστού.

'Η 'Αλαβάμα ἐναυπηγήθη ἐν Λιβερούλη ὑπὸ τῶν νοτίων ἐπαρχιῶν τῆς 'Αμερικῆς πολεμουσῶν πρὸς τὰς 'Ηνωμένας βουλίας Πολιτείας ὅπως χρησιμεύσῃ αὐταῖς εἰς τὸν προκείμενον πόλεμον. Τὸ συμβόλαιον τῆς κατασκευῆς ὑπεγράφη ὑπὸ τινος νοτίου λοχαγοῦ ὀνομαζομένου Βουλλῶκ και τοῦ ναυπηγοῦ Λαίρδ, μετέχοντος τῆς δευτέρας βουλῆς τῆς 'Αγγλίας. Τὸ σχέδιον τοῦ πλοίου ἐκυρώθη, και τὸ συμβόλαιον ὑπεγράφη τῇ 9ῃ ὀκτωβρίου τοῦ 1861 ἔτους. 'Η δὲ ὄλα δαπάνη τοῦ πλοίου ἦτο 255,000 δόλλαρς, ὅτινα ἀπεδόθησαν τῷ 'Αγγλῶ βουλευτῇ ὑπὸ τῶν ἐν 'Αγγλίᾳ προξένων τῶν Νοτίων.

Τῇ 15 μαΐου τοῦ 1862 ἔτους τὸ πλοῖον καθελκύσθη εἰς τὸν λιμῆνα τῆς Λιβερούλης. 'Αλλὰ δὲν ὠνομάζετο ἐτι: 'Αλαβάμα, οὐδὲ ἦρεν οὐδεμίαν σημαίαν. Κατεγράφη δὲ εἰς τὰ βιβλίον τοῦ λιμενάρχου ὑπὸ ἀριθμὸν 290. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ νέου ἀνωμόμου πλοίου ἦσαν ἦδη ἀπὸ τινος χρόνου ἐν Λιβερούλη, ἀναμένοντες τὴν τελείαν κατάρτισιν τοῦ πλοίου, και ἐλάμβανον τακτικῶς τοὺς μισθοὺς ἀνὰ πᾶσαν πρώτην τοῦ μηνὸς παρὰ τῶν τραπεζιῶν K.K. Fraser, Trenholm et Ce, και τῶν συνεταίρων ἐν Λιβερούλη.

'Εν τῷ μεταξῷ οὐδεὶς ἠγνόει ἐν Λιβερούλη πρὸς τί ἐναυπηγήθη τὸ φοβερὸν τοῦτο πλοῖον. Ὁ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πρόξενος τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν ἀπήτησε παρὰ τῆς 'Αγγλικῆς κυβερνήσεως λόγον τούτου, και ἔγραψε πρὸς τὸν ὑπουργὸν Ρούσσελ, ἀπειτῶν τὴν κατάσχεσιν τοῦ πλοίου 290 κατὰ τὰ καθήκοντα τῶν οὐδετέρων.

'Αλλ' ὁ λόρδος Ρούσσελ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι τὰ μηνυθέντα αὐτῷ περὶ τοῦ πλοίου ἦσαν ἀκριβῆ: ὅτι οἱ ναυπηγήσαντες αὐτὸ δὲν ἠρνούοντο ὅτι ἦτο ἀποτεταγμένον εἰς τὸν πόλεμον και ὅτι ὁ λιμεναρχὸς τῆς Λιβερούλης ἐπέτρεξε τὴν παρὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἵνα ἐπιτηρῇ αὐτὸ. 'Αλλ' ὁ πρόξενος, μὴ ἀκούμενος τοῖς ματαίως τούτοις λόγοις, ἔγραψε πάλιν πρὸς τὸν ὑπουργὸν Ρούσσελ, λέγων ὅτι ἐξίτηι παρὰ τῆς 'Αγγλίας, μὴ μετεχούσης τοῦ πολέμου, οὐχὶ ἀπλῆν ἐπιτήρησιν τοῦ πλοίου 290, ἀλλὰ κα-

τάσσειν αὐτὸ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου. 'Αλλ' ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπεκρίθη τότε ὅτι «Τὰ παρὰ τοῦ προξένου τῶν 'Ηνωμένων πολιτειῶν λεχθέντα δὲν ἦσαν ἱκανῶς δίκαια πρὸς πρᾶξιν ὅτω βίαιαν.»

'Εν τῷ μεταξῷ τὸ πλοῖον 290, ὃν πᾶντως κατηρτυσμένον, ἦτοίμαζετο ἵν' ἀναλεύσῃ. Ὁ δὲ ἀμερικανὸς πρόξενος ἐπειγόμενος ἔγραψε τῇ 24 ἰουλίου και τρίτον πρὸς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, ζητῶν παρευθῆ τὴν κατάσχεσιν αὐτοῦ. Τότε ὁ λόρδος Ρούσσελ ἀπεκρίθη τέλος ὅτι, ἀποδίδων τὸ πρέπον τῷ ἀμερικανῷ προξένῳ, ἐπέταξεν ἦδη τὴν κατάσχεσιν τοῦ περὶ οὗ λόγος πλοίου. 'Αλλὰ τῇ πρώτῃ τῆς 29ης τὸ πλοῖον 290, καταλιπὸν τὸν κἀσταθμόν, ἐξέπλευσε ταχέως τοῦ λιμένος. Πρὸς ταῦτα ὁ ἀμερικανὸς πρόξενος ἠγανάκτησε και ἔγραψε σφοδρᾶν πρὸς τὸν λόρδον Ρούσσελ, ἐπιστολῇ, ὅστις ἐφάνη λίαν ἀμνηχανῶν και ἔγραψε πρὸς αὐτὸν λέγων ἵνα θαρρῇ και ἠσυχῆ, «ὅτι τὸ πλοῖον 290 μέλλει ἵνα συλληθῆ ὀπουδῆποτε ἀν τῶν ἀγγλικῶν ἀποικιῶν καταπλεύσῃ διότι τὸ διάταγμα τῆς συλλήψεως ἐφθασεν ἐκ Λονδίνου εἰς Λιβερούλην ὀψέ, ὁ δὲ ἀριθμὸς 290 ἔλαθεν ἀποδράς ὡς εἰ προήσθετο τὸν κίνδυνον.»

'Εν τῷ μεταξῷ τὸ πλοῖον ἐξέπλευσε ταχέως τοῦ λιμένος, φέρον τὸν 'Αγγλον βουλευτὴν και ναυπηγὸν αὐτοῦ Κ. Λαίρδ και τὸν πλοίαρχον Βουλλῶκ. Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Κ. Λαίρδ, ἐπιβὰς τοῦ ρυμουλκοῦ 'Ηρακλέους, ἐπανήθη ἐν Λιβερούλην. Ὁ δὲ ἀριθμὸς 290 ἠγκυροβόλησε κατ' ἠσυχίαν ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς 'Αγγλεσῆ, ἀπεχούσης μίαν λεύγαν, και διαμεινεν ἐκεῖ ἀτάραχος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀπέναντι σχεδὸν τοῦ λιμένος τῆς Λιβερούλης, μὴ ἐνοχληθεὶς ὑπὸ μηδενός. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ ρυμουλκὸς 'Ηρακλῆς μετεκόμισε τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου συγκεῖμενον ἐκ 45 ναυτῶν 'Αγγλων.

Πρὸς ταῦτα ὁ 'Αμερικανὸς πρόξενος ἀπήτησε παρευθῆ τὴν κατὰ ὠξιν τοῦ πλοίου: ἀλλὰ δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν ἀλλήν παρὰ τῆς 'Αγγλικῆς κυβερνήσεως ἀπόκρισιν. Τέλος δὲ τῇ 1ῃ αὐγούστου τοῦ 1862 ἔτους ὁ ἀριθμὸς 290, ἔχων πλήρωμα 85 ναυτῶν, ἀλλὰ μῆκει ἐξωπλισμένος διὰ κανονίων, ἠρνήσθη ἀποπλέων πελάγιος πρὸς τὰς 'Αζόρας νήσους, ὅπου ἐφθασε τῇ 10ῃ.

Τῇ 18ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀπήνησε τὸ ἀγγλικὸν βρίκιον 'Ατριππίναν, ὅπερ μετεκόμισεν ἐκ Λονδίνου τὰ τηλεβόλα και τὰς ἄλλας πολεμικὰς παρασκευὰς αὐτοῦ. Περὶ δὲ τὴν ἐσπεράνῃ προσήλθε πρὸς αὐτὸ και ἡ Βαχάμα, φέρουσα πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ δύο μέγιστα τηλεβόλα τῆς πρύμνης και τῆς πύρας τοῦ πειρατικοῦ πλοίου. Τῇ δὲ κυριακῇ τῆς 24ης τὸ πλήρωμα ἦρε τὴν σημαίαν τῶν Νοτίων και ἐπαινόμασε τὸ πλοῖον 'Αλαβάμα. Τότε ὁ πλοίαρχος Βουλλῶκ κατέθετο τὴν ναυαρχίαν ὑπὲρ τοῦ πλοίαρχου Semmes, και ἡ 'Αλαβάμα, ναυαρχουμένη ὑπὸ 26 ἀξιωματικῶν, ἀνεχώρησεν εἰς τὰς περιφερίους αὐτῆς ἐκδρομὰς.

'Απὸ τῶν 'Αζορῶν νήσων ἡ 'Αλαβάμα ἀπέπλευσεν εἰς τὰς πρὸς δυσμὰς 'Ινδίας, πρὸς τὴν Μαρτινικήν, ἔνθα ἐφωδιάτατο ἀνθρακας: ἐκείθεν δὲ εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον, ἔνθα προσβαλοῦσα κατέπνιπεν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις εἰκοσιδύο μέγιστα ἐμπορικὰ πλοῖα τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν, και ἐν πολεμικῶν ἀπὸ πλοίων, τὸ Χάετρας. Τῇ δὲ 18ῃ ἰανουαρίου ἡ 'Αλαβάμα ἐφθασεν εἰς τὴν 'Ια-

μαίκην, ἐν ἧς τῷ λιμένι ἦσαν τρία 'Αγγλικὰ πολεμικὰ πλοῖα. 'Αλλ' ὁ ὑπουργὸς τῆς ἀπίστου 'Αγγλίας δὲν ἐρύλαξε τὴν ὑπόσχεσιν ἢν ὑπέσχετο τῷ προξένῳ τῆς 'Αμερικῆς, τοῦ συλλαβεῖν δηλαδὴ τὸ πλοῖον ὀπουδῆποτε ἀν φανῆ τῶν 'Αγγλικῶν ἀποικιῶν: διότι τὰ τρία 'Αγγλικὰ πλοῖα οὐ μόνον δὲν κατεδίωξαν, ἀλλὰ τούναντιον και προσηγγέκαντο οικειότατα πρὸς αὐτὰ, οἱ δὲ 'Αγγλοὶ ναύαρχοι διετέλεσαν συνησσιώμενοι μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς 'Αλαβάμας δι' ὄλης τῆς ἡμέρας, και τὸ μέγιστον, ὁ δικαιοκτῆς τῆς νήσου ἐπέτρεψε τῷ πλοίαρχῳ αὐτῆς ἵνα ναυλοχῆσῃ και ἐπισκευάτῃ τὸ πλοῖον κατὰ σχολὴν ἐν τῷ λιμένι.

Τῇ δὲ 25ῃ ἰανουαρίου, ἐπισκευασθὲν και ἐφοδιασθὲν, τὸ ληστρικὸν πλοῖον ἀπέπλευσεν ἐκ τῆς 'Ιαμαίκης: πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Βραζιλίας και τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλλῆς 'Ελπίδος, και εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμῆνα τοῦ Table-Bay, ἔνθα κατ' ἐφθαλομῶς τῶν 'Αγγλικῶν ἀρχῶν ἐχειρώσατο τὴν ἐμπορικὴν ἀμερικανικὴν ἀσάφην Tobaccoosa, και ρυμουλκῶν ὀπλισεν αὐτὴν πολεμικῶς. 'Επειτα δὲ ἐπλευσε ταχέως εἰς Cape-Town, ἀποικίαν ἀγγλικὴν, ἔνθα ἐπορίσατο πάλιν ἀνθρακας.

B.

Μέχρι τῆς 21ης μαρτίου ἀρα βλέπομεν τὴν 'Αλαβάμαν, πλοῖον ληστρικῶν, ναυπηγηθὲν ἐν τοῖς ἀγγλικῶς ναυπηγείοις τῆς Λιβερούλης, ἐνὸς τῶν μεγίστων τῆς 'Αγγλίας λιμένων, ἐξερχόμενον αὐτοῦ ἀναιδῶς ἀνευ τῆς παρὰ τῶν τελωνειῶν ἀπαιτουμένης ἀποδείξεως τῆς δηλοῦσης τὸ ἔθνος τοῦ πλοίου, ἔχον πλήρωμα μὲν ἀγγλικόν, ναύαρχος δὲ 'Αμερικανός, ἐφωδιασμένον, ὠπλισμένον και σιτηρησιαζόμενον ὑπὸ ἀγγλικῶν πλοίων, και ἀναλαμβάνόμενον φιλορρόνως ἐν πᾶσι τοῖς λιμέσι τῶν ἀγγλικῶν ἀποικιῶν.

Μέχρι δὲ τότε ἡ 'Αλαβάμα ἐπολέμησε καρτερῶς πρὸς δύο μέγιστα πολεμικὰ πλοῖα, ἐξῆκτις δὲ πρὸς ἄλλα δευτέρια, ὀκτακτις δὲ πρὸς ὀκτὼ κορβέττας: ἐλήστευσε δὲ και κατέδυσεν αὐτανθρα πλείονα τῶν εἴκοσιν ἐμπορικῶν ἀμερικανικῶν πλοίων και συν αὐταῖς διέφθειρεν ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους.

'Η 'Αλαβάμα ἐξέπλευσε τέλος τῆς Table Bay τῇ 25 μαρτίου, και τῇ 11 ἰουνίου ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν γαλλικὸν λιμῆνα τοῦ Cherbourg, ὅστιν ἐπέπρωτο ἵνα γένηται τάφος αὐτῆς: ἐπειδὴ τὸ πολεμικὸν πλοῖον τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν Kearsage, καταδιώκον ἦδη αὐτὴν πρὸ πολλοῦ, ἠγκυροβόλησε τέλος ἀντικρῶ τοῦ φοβεροῦ πειρατοῦ και διέκλεισεν αὐτὸν τῆς ὄδο. Ὁ δὲ νικητῆς τοῦ Χάιτρας και τῆς Γεωργίας εἶχεν ἦδη ἵν' ἀγωνίζεται πρὸς δυνατώτερον ἑαυτοῦ ἀντίπαλον. 'Αλλ' ἡ μηχανὴ ἦτο ἦδη μεγαλῶς βεβλαμμένη ἐκ τινος τρικυμίας, ἣν ὑπέστη κατὰ τὸν ἀπὸ Table Bay εἰς Χερβούργον διάπλουν. Διὸ ἦτο αὐτῷ ἄμα μὲν ἀδύνατον ἵνα ναυμαχῆσῃ, ἄμα δὲ ἵνα διαμῆνῃ ἐν Χερβούργῳ.

Τῇ πρώτῃ τῆς 18ης ὁ ἀτρομος πλοίαρχος τῆς 'Αλαβάμας Σέμμες, συγκαλέσας εἰς ἔσχατον συμβούλιον τοὺς ναύαρχους, ἐξηγήσατο αὐτοῖς τὰ πράγματα ὅπως εἶχον. Πάντες δ' ὀδομαχάδην ἀνέκραξαν ὅτι ἔπρεπεν ἵνα ριψοκινδυνεύσωσι ναυμαχοῦντες, ἐπαγγελλόμενοι ἵν' ἀναρρίψωσι μάλλον τὸ πλοῖον, ἀνάπτοντες τὴν περικταποθήκην, ἢ ἵνα ὀμολογήσωσι τὴν ἦτταν.

'Αλλ' ὁμως ἰδόντες τὴν μὲν μηχανὴν κακῶς ἔχουσαν, τὴν δὲ πύραν τοῦ πλοίου λίαν βεβλαμμένην, ἐπεχείρησαν πρώτον ἵνα

εκφύγωσιν, εἰ δυνατόν, διὰ νυκτός. Ἄλλ' ἀπέτυχον διότι ὁ ναύ-
αρχος τοῦ Kearsage ἐπέστειρε τὴν Ἀλαβάμιν, ὡς λέϊαν.

Τῆ 18 ἰουνίου τοῦ 1864 ἔτους περὶ τὴν ἕκτην τῆς πρωίας ὥ-
ραν ὁ κώδων τῆς μάχης ἀντήχησεν ἐν τῇ Ἀλαβάμιν, ἥτις ὤρ-
μησεν ἀπονενοσμένης, ὡς λέϊαν πληγωθεῖς, ἐπὶ τὸ Kearsage.

Γνωρίζουσιν οἱ ἀναγινώσκοντες πῶς ἀπέβησαν τὰ τῆς μάχης.
Τὸ Kearsage, ἰδὼν τὴν Ἀλαβάμιν ἐφορμῶσαν αἰφνιδίως, ἐξέκεί-
νωσε περιστραφέν τὰς δύο κανονοστοιχίας ἐπ' αὐτήν, ἥτις ἐθρού-
στη εὐθὺς τὸν ἔλικα καὶ τὸν οἶακα, γενόμενον ἀνάρπαστον ὑπὸ
σφαίρας. Τότε τὸ ἀμερικανικὸν πλοῖον διετέλεσε πυροβολοῦν αὐ-
τήν, ἀδεξιῶς ἀντιπυροβολοῦσαν ἐπὶ εἴκοσι λεπτά, μέχρις οὗ κα-
τεποντίσθη καὶ ἤφρανίσθη αὐτανδρὸς εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἄλλὰ τῇ προτεραίᾳ τῆς μάχης ὁ πλοίαρχος Σέιμους κατέθετο
εἰς τινα συμβολαιογράφου τοῦ Χερβούργου ἅπαντα τὰ ἐν τῷ πλοίῳ
ἔγγραφα καὶ χρήματα, ἐξ ὧν ἐγένετο κατὰ μέρος ἡ σύμπραξις
τῆς Ἀγγλίας εἰς τοὺς θάλασσους, οὗς τὸ φοβερὸν τοῦτο πλοῖον
ἐπήνευγε τῇ Ἀμερικανικῇ ναυτιλίᾳ κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον.

Διὸ ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνησις ἀναρτᾷ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς εἰς
τὰ ἐξῆς ἐγγλήματα.

Α'. — Ἡ Ἀλαβάμα ἐναυπηγήθη, παρεσκευάσθη καὶ ὠπλίσθη
ἐν Ἀγγλίᾳ ὅπως συμμετάσχη τοῦ πρὸς τὰς Ὀμοσπόνδους πολι-
τείας πολέμου καὶ βλάβη τὸ ναυτικὸν αὐτῶν, ὅτε ἡ Μεγάλη
Βρετανία ἦγεν εἰρήνην πρὸς τὴν Ὀμοσπονδίαν. Ἄλλ' εἰ καὶ ἡ
ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἦτο ἐκ πολλῶν ἰκανῶς πεπεισμένη ὅτι τὸ
πλοῖον ἐκεῖνο ἦτο ἀποτεταγμένον πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν, δὲν ἔ-
σπευτε ἵνα ἐμποδίσῃ ὡς τάχιστα τὴν ναυπηγίαν αὐτοῦ καὶ τὸν ὀ-
πλισμὸν.

Β'. — Ἡ Ἀλαβάμα ἐναυπηρήθη καὶ ὠπλίσθη ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ
δὲ κατασκευὴ καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν ὄπλων ἐγένοντο ἐξ ἀγγλικῶ
λιμένων. Ἀδύνατον δὲ εἶνε ἵνα αἱ ἀγγλικαὶ ἀρχαὶ ἡγήσονται τὰ
ἔργα ταῦτα, ἅτινα συνίστασιν ἁπλῶς τὸ σύνολον μίᾳ καὶ μόνῃς
ἐνόπλιον ἐκδρομῆς κατευθυνομένης ἀπὸ τοῦ οὐδετέρου βρετανικῶ
λιμένου τῆς Λίβερπούλης ἐπὶ τὰς Ὀμοσπόνδους Πολιτείας.

Γ'. — Τῆς Ἀλαβάμας προσηρμοσμένης ἰδικῶς ταῖς πρὸς πόλε-
μον χρεῖαις ἐν τῷ λιμένι τῆς Λίβερπούλης, καὶ ἀποτεταγμένης
εἰς ἐκδρομὰς καὶ πόλεμον πρὸς τὰς Ὀμοσπόνδους Πολιτείας, ἡ
Ἀγγλία οὐ μόνον δὲν ἔπραξε τὰ δέοντα πρὸς τὸ ἐμποδίσαι αὐ-
τὴν τοῦ ἐξελλεῖν τῆς χώρας αὐτῆς, ἀλλ' οὐδ' οὐδαμοῦ τῶν ἀγ-
γλικῶν ἀποικιῶν, ὅπου γατέφυγε πολλὰκις, εἴτε καταδιωκομένη,
εἴτε καταδιώκουσα, ἐπειράθη ἵνα συλλάβῃ αὐτήν.

Δ'. — Ἡ Ἀγγλία δὲν ἐστειλεν, ὡς ὑπέσχετο ὁ λόρδος Ρούσσελ,
προστάγματα περὶ συλλήψεως τῆς Ἀλαβάμας.

Ε'. — Ἡ Ἀλαβάμα κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς ἄρξιν εἰς Ca-
pe-Town ἐδυνήθη ἵνα λάβῃ ἀνθρακκας, ὡς προτοῦ, ἐν Σιγγαπόρῃ,
καὶ ἐν ἅπασιν τοῖς ἄλλοις ἀγγλικῶς λιμένσιν.

(Ἐκ τῆς Ἐθν. Ἐπιθεωρήσεως)

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

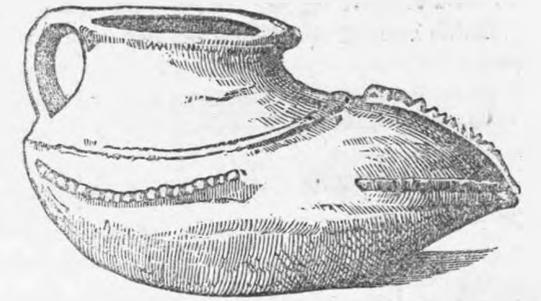
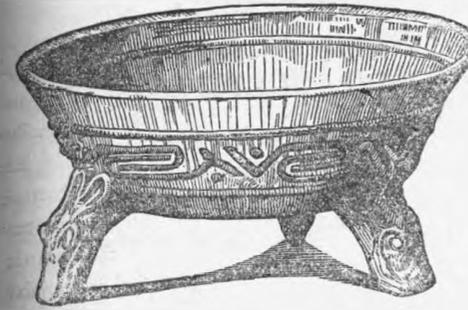
Ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ἐν Σπάρτῃ εἰρηνοδίκου κ. Ἀντωνίου Φου-
στάνου ἀνεκαλύφθη κατ' αὐτὰς ἐπὶ ἐδάφους ἀρχαῆς ἐκτάσεως μω-
σαϊκῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τούτου εἶνε ἐξωγραφισμένη διὰ ψηφιδῶν
γυνὴ τις μεγάλου σχήματος, ἥτις ἐπικαθόηται ἀδιαφόρως ἐπὶ βοῦς
καὶ κρατεῖ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἄνθος, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς
στηρίζεται ἐπὶ τοῦ βοῦς. Ἐνθεν καὶ ἐνθεν δὲ ταύτης εἰσὶ δύο πε-
ρωτοὶ παῖδες, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι ταινίαν ὑπεράνω τῆς γυναίκας.
Ὁ δὲ βοῦς ἔχει τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τὴν γυναῖκα.
Εἰς δὲ τὴν εἰκόνα ταύτην ἐδόθη ἡ ἐξῆς ἐρμηνεία. Ὁ βοῦς πα-
ριστᾷ τὸν Δία, ὅστις μεταμορφωθείς εἰς Ταῦρον ἤρπασε τὴν Εὐ-
ρώπην, ἀδελφὴν τοῦ Κρόνου, καὶ μετέφερεν αὐτὴν εἰς Κρήτην· οἱ
δὲ δύο περωτοὶ παῖδες παριστῶσιν ἔρωτα, ὡς καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν
κρατούμενη ταινία τὸν κροτὸν τῆς Ἀφροδίτης.

Αἱ ἐργασίαι τῆς ὑπογείου διόδου τῆς κατασκευαζομένης ὑπὸ
τινος ἐταιρίας, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν δι' ἀμαζῶν συγκοι-
νωσίαν μεταξὺ Γαλατῶν καὶ Σταυροδρομίου, ἐξακολούθησι δρα-
στηρίως. Κατ' αὐτὰς ἐγένετο μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἡ ἔνωσις
τῶν δύο φρεάτων, ὧν τὸ μὲν ὠρήθη πλησίον τοῦ πύργου τοῦ
Γαλατῶν, ἔχον βάθος 28 μέτρων, τὸ δὲ πλησίον τῆς ἐν Σταυρο-
δρομίῳ Πρωσσικῆς Σχολῆς ἔχον βάθος μέτρων 20. Ἐν τῇ περι-
στάσει ταύτῃ τὰ καταστήματα τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως
ταύτης ἦσαν κεκοσμημένα διὰ σημαίων Τουρκικῶν, Γαλλικῶν καὶ
Ἀγγλικῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ δικαστήριον τῆς Βιέννης ἐπεκρί-
ρωσεν 163 αἰτήσεις διαζυγίων. Καὶ ἐν μὲν ταῖς 74 δίκαις αἱ γυ-
ναῖκες ἦσαν αἱ αἰτούσαι τὸ διαζύγιον, ἐν δὲ ταῖς 34 αἱ ἄνδρες,
καὶ ἐν τοῖς ἐπιλοίποις 55 ἀμρότερα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη. Ὁ
νεώτερος ἐκ τῶν διαζευχθέντων ἀνδρῶν εἶχεν ἡλικίαν 26 ἐτῶν, ὁ
δὲ γεροντότερος 74. Ἐκ δὲ τῶν γυναικῶν ἡ μὲν νεώτερά ἡρίθη
18 ἀνοῖξεις, ἡ δὲ μάλλον ἡλικιωμένη 67. 18 σύζυγοι ἐχωρί-
σθησαν ὕστερον ἀπὸ ἐν ἔτος μετὰ τὸν γάμον των καὶ 5 μετὰ
μῆνας τινὰς μόνον ἀφοῦ ἐδοκίμασαν τὰς γλυνύττας τοῦ ὕμε-
ναίου. (Ἐκ τῆς Κρήτης).

Αἱ κατεστραμμένα πόλεις τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς.

Δὲν ἔχομεν εἰμὴ λίαν περιωρισμένας γνώσεις περὶ τῶν ἀρχαίων
πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, ἀν καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν Θηβῶν μὲ τὰς
ὀρειχαλκίνας τῶν Πύλας, τῆς Βαβυλώνας μὲ τοὺς κρεμαστοὺς τῆς
κῆπου καὶ τῆς ἰσχυρᾶς Παλμύρας ἀρτίχθησαν μέχρις ἡμῶν. Εἴ-
μεθα ὅμως εἰς ἐντελῆ ἀγνοίαν τῶν ἐπὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡ-
πέρας διεσπαρμένων ἐρειπέων κατὰ τοὺς τύπους, οὗς ἐδῆωσεν ὁ

Τρίπους καὶ δοχεῖον εὑρεθέντα ἐν Γουαναγουάτω.

Πλάτος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἰ-
σπανῶν του. Περιηγηταὶ τινες
ἐξήρουν τῆς λήθης τὰ ἔχνη
ταῦτα καὶ τὰ περυσίζουσιν
εἰς τὴν ἡμετέραν ἐκπλήξιν ἢ
εἰς τὸν ἡμέτερον θαυμασμόν.
Ἄλλ' ἀφοῦ ἀποσπάσων ἀπὸ
τα ἀπρόσιτα σχεδὸν κρησφύ-
γετα τοῦ Μεξικῶ καὶ τοῦ
Περὺ τὰς πολυτίμους ἀρχαι-
ότητες, αἵτινες ἐν αὐτοῖς πε-
ριέχονται, ἴστανται καὶ μάτην
ἐρευνῶσι τίς κατεσκεύασε τὰς
οὐδομαί, ὧν ἀνευρίσκουσι τὰ
λεῖψανα.

Κατ' ἐποχὴν λίαν μεμα-
κρυσμένη ἡ τέχνη εἶχε φθά-
σει ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἰς
βαθμὸν ὕψους, οὗτινος οἱ Εὐ-
ρωπαϊοὶ δὲν εἶχον ἰδέαν πρό-
τιμων αἰώνων καὶ οὕτινος ἡ
μεγαλοφυῖα δύναται νὰ συγ-
κρίθῃ πρὸς τὰ τοιοῦτον ἐπι-
νούμενα ἔργα τῆς Αἰγύπτου
καὶ τῆς Συρίας.

Μία τῶν πόλεων τῆς Κεν-
τρικῆς Ἀμερικῆς πλησίον τῆς
ἐκείνης ἀνεκαλύφθησαν πολ-
λαὶ ἀξιοθέατοι ἀρχαιοτήτες,
εἶνε ἡ πόλις Κοπάκ, κειμένη
ὀλίγον μακρὰν τοῦ Οὐνδουρα
κόμπου.

Καταχωρίζομεν συνομωτά-
την ἔκθεσιν Ἀμερικανοῦ πε-
ρηγητοῦ, τοῦ κ. Στεφάνου, εἰς
ὃν ἀφείλονται πολυτίμοι ἀνα-
καλύψεις.

«Ματαίως κατεβάλλομεν
πάσαν προσπάθειαν ὅπως κα-
τανοήσωμεν τὸ περιτοιοχὸν
ἡμᾶς μυστήριον. Τίς ὁ λαός,
ὅστις ἔκτισε τὴν πόλιν Κοπάκ,
ἢ τὰ λείψανα ἦσαν συσσω-
ρευμένα πρὸ τῶν ποδῶν μας;
Ὁ διατρέγων τὴν Αἰγύπτου
καὶ τὴν Ἀραβίαν περιηγητὴς
γινώσκει τὴν ἱστορίαν τοῦ
λαοῦ, οὗ τίνος προατρεῖ τὰ

Εἶδωλον εὑρεθὲν ἐν τοῖς ἐρειπέοις τῆς Κοπάκ.

ἔχνη. Ἡ Ἀμερικῆ, κατὰ τοῦ
ἱστορικοῦ, πάντοτε κατωικήθη,
ὑπὸ βάρβάρων ἀλλὰ βεβαί-
ως οἱ βάρβαροὶ ἐκεῖνοι δὲν
κατεσκεύασαν τοὺς τοίχους
τούτους, οὔτε ἔγλυψαν τοὺς
λίθους τούτους. Ἡρωτήσαντες
τοὺς ἀκολουθήσαντας ἡμᾶς
Ἰνδοὺς ὑπὸ τίνος αἱ οὐκοδο-
μαὶ αὐταὶ εἶχον ἰδρυθῆναι οὗτοι
δὲ μᾶς ἀπεκρίθησαν Quien
Sabes? Τίς οἶδε;

Καὶ ἕως ἡ ἀρχιτεκτονικῆ,
ἡ γλυπτικῆ, ἡ ζωγραφικῆ, ὁ-
λαὶ αἱ τέχναι, αἵτινες καθω-
ραῖζουσι τὸν βίον, εἶχον καλ-
λιεργηθῆναι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ
πρὶν τὸ δάσος αὐθάνων κατα-
καλύψῃ τὰ λείψανά της. Πῆ-
τορες, πολεμισταί, τὸ κάλλος
ἢ φιλοδοξία, ἡ δόξα εἶχον πο-
τὲ ἀμύσει ἐκεῖ, ἀλλ' οὐδεὶς
ἐνθυμεῖται τὴν ὑπαρξίν των.
Τὰ βιβλία σιγῶσιν. Οὐδὲν λεί-
ψανον τῆς φυλῆς, ἥτις κατώ-
κει τὴν πόλιν ταύτην, σώζε-
ται ὅπως διακωλύσῃ τὰς πα-
ραδόσεις. Ἡ πόλις αὐτῆ ἔ-
κειτο ἐνώπιόν μας ὡς πλοιά-
ριον θραυσθὲν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ
Ὀκεανοῦ, ἄνευ ἰστοῦ, ἄνευ ὀ-
νόματος καὶ ἄνευ πληρώμα-
τος, ὅπως εἶπη ποῖον εἶνε καὶ
πόθεν ἔρχεται.»

Προσφέρομεν τοῖς ἀναγνώ-
στασις ἀπεικόνισμα εἰδώλου εὐ-
ρεθέντος ἐν τοῖς ἐρειπέοις τῆς
Κοπάκ. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο εἶνε
λίθινον, δεκατριῶν ποδῶν ὕ-
ψους καὶ ἐστραμμένον πρὸς
ἀνατολάς.

Τὰ σημεῖα τῆς ἐρυθρᾶς ζω-
γραφικῆς, ἥτις τὸ ἐπεκάλυ-
πτεν, εἰσὶν εἰσέτι δρατὰ.
Ὁ τρίπους καὶ τὸ δοχεῖον,
ὧν τὰς εἰκόνας βλέπει ὁ ἀνα-
γνώστης, ἀνεκαλύφθησαν ἐν
Γουαναγουάτω, ὁ μὲν ἐντός

πεν αυτούς και, βλεπόντων αυτών, επήρθη και νεφέλη υπέλαθεν αυτών από των οφθαλμών αυτών. Ανδρες Γαλιλαιοί, τί εστήκατε έμβλέποντες εις τον ουρανόν; ουτός ο 'Ιησους ο αναληφθείς από υμών εις τον ουρανόν, ούτως ελεύεσεται, έν τρόπον θεάσασθε αυτών πορευόμενον εις τον ουρανόν.» (Πράξ. α.) (Ίεροσολυμιέας).

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ « Η ΣΜΥΡΝΗ. »

Τη 8η απελθ. Μαρτίου έγένετο η Β'. λογοδοσία του ιδρύματος τούτου υπό του προέδρου κ. Σάββα Ι. Κεσσίσογλου, ήτις και τυπωθείσα διανεμήθη δωρεάν εις τα μέλη.

Μετά δε την λογοδοσίαν άπηγγέλθη παρά του ιατρού κ. Α. Καλλιγιά ο επόμενος πανηγυρικός:

Σεβαστή και φιλόμουσος όμήγουρις.

Ήμέραν τινα όλιγάρημοι νέοι συνελθόντες έντός πενήχρας τινός και στενης αίθουσας απεράσισαν την Ίδρυσιν ενός Αναγνωστηρίου. Ή ήμέρα αύτη ητο η 20η Μαρτίου, ήμέρα εθνικού και θρησκευτικού Ευαγγελισμού. Ούωνός άριστος. Έκτοτε, όπως ο εις τα βάθη του σκοτεινού αιθερίου Ουκεανού ανακαλύψας άμυδρόν τι φώς άπρονόμος αναγονίως ακολουθεί αυτό με. το τηλεσκόπιον άμφιβάλλον άν το φώς εκείνο εινε στιγμιαία ήλεκτρική λάμψις, έφήμερον μετέωρον, διάττων άστηρ ή βολλίς ήτις πίπτουσα έντός των στρωμάτων της γήινου άτμοσφαιρας μέλλει έντός όλίγου να διασπασθή, να διαλυθθή, να άφανισθή, ή άστηρ άπλανής και άσβεστος, Ήλιος ανατέλλων, κόσμος νέος προωρισμένος να καθέξη ήβείαν επίσημον και τακτικήν έντός του άπρονόμου συστήματος, έκτοτε, λέγω, παρηκολούθησα αναγονίως την πορείαν και ανάπτυξιν του Αναγνωστηρίου τούτου φοβούμενος μη και ή εύγενής αύτη άπόπειρα ματαιωθή ως και άλλαι προηγουμέναι, μη ο πρώτος ζήλος άποσεσθί, μη το άρτιπαγές τουτο πλοϊόν κατασυντριβή επί των περικυκλούντων αυτό σκοπέλων, μη το άρτίδλαστον τουτο φυτόν άποξηρανηθ ή πριν έτι καταστή δένδρον, πριν έτι φέρη άνθη και δώση καρπούς, φοβούμενος μη το νεογόνον αυτό άποδειχθ ή θνησιμαϊόν και άποθ ή ατελέεσφορον. Εύτυχώς όμως οι φόβοι μου διεψεύσθησαν, οι πόθοι και έλπίδες ήμών έπραγματοποιήθησαν, έγώ δε, ο πρώτος χαιρετήσας τότε την γέννησιν του γηθοσύνως χαιρετώ σήμερον την έν διαστήματι δύο μόλις έτών θηκαμισίαν αυτού ανάπτυξιν, πρόοδον και εδραίωσιν. Διερχόμενος των αίσθημάτων των συμπολιτών μου άπονέμου δημοσία τον όφελόμενον επαινόν εις τους ιδρυτάς και την διεύθυνσιν δι' ους κατέβαλον μόχθους υπέρ της συστάσεως και παγίωσεως αυτού, και προς τους γενναίους εκ των ενόντων την νεαράν τροφήν έν αυτώ προσφέροντας.

Το ίδρυμα τούτο, όπως και ο μικρός παρέκει Έλικών, Ίστατα, μικρός μόν αλλά φωτεινός φάρος έν τώ μέσω τού περικυκλούμενος ήμας σκοτάως έν τώ μέσω της ξηράς ψυχικής και πνευματικής έρημου εινε τερπνή και ευφρόσυνος όασις, όθεν καταρρέει ρυάξ καλλιδίνης και διαυγής παιδείας και μαθήσεως.

Επεθύμουν από του μικρού τούτου βήματος ή άσθενής φωνή μου να άντηχήσ η ως όσμα έμβατήριον, ως χαρμόσυνος διθύραμβος εις άπαντα τα Έλλ. εκπαιδευτήρια, εις άπάσας τάς φιλεκπαιδευτικές άδελφότητας, εις άπαντας τους έν Έλλάδι και έν τη άλ-

λοδαπή ανεγερθέντας Έλληνικούς φιλολογικούς και επιστημονικούς Συλλόγους, διότι ή Ίδρυσις αυτών εινε το μόνον παρήγορον φαινόμενον έν τώ μέσω της καθ' άπαντα τα άλλα Έθνικής παραλυσίας και άθρηνειας. Διότι έκαστος των Συλλόγων τούτων εινε φρούριον άπορθητον εκσφενδονίζον εκ των ύψηλών αυτού επάλλεων ζωοφόρα και φασφόρα πυρά κατά του άπολυτισμού, και άπολιτισμού, διότι έκαστος αυτών εινε ιερόν των Μουσών τέμενος, τί λέγω; εινε άγιος ναός του Θεού, επειδή εινε ναός του Λόγου, και κατά τον Ευαγγελιστήν « έν αρχή ην ο Λόγος και ο Λόγος ην προς τον Θεόν και Θεός ην ο Λόγος ». Δόξα λοιπόν και τιμή εις τους πρωτουργούς και πρωταθλητάς των νεορών αυτών άγωνων, δόξα και τιμή εις τους εύγενείς των Μουσών ιεροφάντας, εις τους άκαμάτους σκαπανείς τους τέμνοντας την νεάν αυτήν προς τον πολιτισμόν όδόν, εις τους γενναίους στρατιώτας τους αγωνιζόμενους τον ένδοξον και αναίμακτον των γραμμάτων πόλεμον, διότι κατενόησαν την ιστορικήν και φιλοσοφικήν αλήθειαν, ότι το Έλλ. έθνος δια των γραμμάτων μόνον ήχμασε, διετηρήθη, ανέζησε, και δια των γραμμάτων μόνον θέλει δυνηθ ή να εκπληρωσ η έν τώ μέλλοντι τον ύψηλόν αυτού και μέγαν προορισμόν.

Ότε ή ανθρωπότης άπασα έπλανάτο έντός του κοινωνικού πολιτικού και διανοητικού χάους, επί δε της Ασίας μόνης υπέφωσεν άμυδρός τις, αιθαλώδης, άμαρρος και άγονος πολιτισμός, επί του οποίου βαρύν επεκάθητο το ειδοχθές της Ιεροκρατίας και του αυθαιρετισμού φάσμα, είπεν ο Θεός, γεννηθήτω φώς! και έγένετο ή Έλλάς: έπέπνευσε το άγιον και ζωογόνον του Έλληνισμού πνεύμα, και τον θηριόβιον τότε ανθρωπων έξημέρωσεν, έφώτισεν από τον Τάμεσιν έως εις τον Γάγγην, από την Βαλτικήν έως εις την Ήρωσάν. Έδλάστησε το του Δευκαλίωνος στέλεχος και δια των τεσσαρων αυτού κλάδων έχυσε σκιάν και όρόσον επί της αυχμηράς ανθρωπότητος: ο μέγας του Έλληνισμού Νείλος δια των τεσσαρων αυτού διακλαδώσεων Δώρου, Αϊόλου, Ίωνος και Άχαιο, καθήρθεσε με ναμάτα ζωής και ελευθερίας τάς τρεις γνωστάς τότε Ηπειρούς. Διατί έν τώ Έλληνισμώ μόνω αναίναται ή τερμασία αύτη δημιουργική, εκπολιτιστική και ζωτική ενέργεια; διότι Έλληνισμός σημαίνει το σύνολον των διανοητικών και αισθητικών δυνάμεων του ανθρώπου εις την ανωτάτην και πληρεστάτην αυτών έκφρασιν, διότι Έλληνισμός εινε ή Έλευθερία εκδηλωμένη κατά τάς τρεις αυτης κυρίας υποστάσεις, ελευθερία νοινωνική, ελευθερία πολιτική, ελευθερία της συνειδήσεως, διότι Έλληνισμός εινε το αντίθετον του βαρβαρισμού, εινε ή διέπωση τον νεορόν κόσμον άφθαρτος και αιώνιος δύναμις. Έκάστη δε του Έλληνισμού περίοδος εινε μία φάσις του ανθρωπίνου πολιτισμού. Οι μυθολογικοί της Έλλάδος χρόνοι εινε ή παιδική της ανθρωπότητος ήλικία, διορώσα το σύμπαν δια του μαγικού και ποικιλοχρόου της φαντασίας πρίσματος. Οι ήρωικοί αυτης αιώνες εινε ή παράφορος, παράτολμος και ριψοκίνδυνος νεότης της ανθρωπίνου διανοίας, νεότης πλήρης ζωής, ενεργείας και χάριτος, εινε το έαρ του Έλληνισμού χόνον τα εύσημα του πολιτισμού άνθη δια των μυθίων αυτού άποικιών έως της Ασίας, της Ιταλίας, της Σικελίας, της Κορσικης, της Γαλιτικής, της Ίθρηκικής και Άφρικανής παραλίας, εινε ή μεγάλη νομοθετική και ποιητική εποχή

της Έλλάδος. Από των Μηδικών ο Έλληνισμός άνέρχεται εις την υπερτάτην αυτου άκμήν και δόξαν, ο πολιτισμός διαχύνεται κρουνήδον εκ μυθίων πηγών, ή Έλλάς άπασα φέγεται και λάμπει. « Ήύτε πυρ άϊδηλον επιρρέγει άσπετον ύλην ούρεος έν κορυφή, έκαθεν δε τε φαίνεται αύγή » διαλάμπει ο αιών του Περιελέους, αιών άπαράμιλλος, ανήκουστος, τεράστιος, αιών κλέους, εφείας, γεννητικότητας, μοναδικός εις τα χρονικά της Ιστορίας, αιών ούτινος ή λάμψις και μετά δυσχλιών και επέκαινα έτών περέλευσιν φωτίζει και θερμαίνει άπαταν την Οικουμένην.

Μετά των Μακεδονικών λεγεώνων ο Έλληνισμός κατακλύζει την Ασίαν μέχρι του Ευφράτου, της Ίνδικης, και την βόρειον Άφρικην από της Καρχηδόνας μέχρι της Άβυσσινίας.

Νικάται ή Έλλάς και κίπτει υπό το Ρωμαϊκόν κράτος και νικηφόρος ο Έλληνισμός κατακρατεί και της Ρώμης και του Ρωμαϊκού κράτους. Καταβαίνει: ούρανόθεν το πνεύμα του Χριστιανισμού και επί των πτερύγων του Έλληνισμού διαχύνεται επί των λαών και ο Λόγος γίνεται σάρξ και σκηνοει εν ήμιν πλήρης χάριτος και αληθείας. Έκάστη δε των περιόδων αυτών ανταποκρίνεται προς ίδίαν τινα της Έλλ. διανοίας τάσιν, ανάπτυξιν και εκμήν.

Έκ της άμυδράς αυτης ιστορικής σκιαγραφίας κατακρίνεται ότι το Έλλ. έθνος ουχί δια των όπλων αλλά δια των γραμμάτων κατέστη ο δημιουργός και αρχηγέτης του επιγείου πολιτισμού, ή τελερρά και ασάλευτος πυξίς της ανθρωπίνης διανοίας. Διηρημένον εις πόλεις και φυλάξ διεσπαρμένον ανεξαρτήτως και πολλακώς αντιμαχομένον, επάλαισε και εθριάμβευσε κατά των διαφόρων κατασκευτικών και διαλυτικών στοιχείων και διετήρησε την εθνικήν αυτου ένότητα δια της δημοκρατίας, των γραμμάτων, της γλώττης, της ποιήσεως, της νομοθεσίας, της φιλολογίας, των επιστημών και της τέχνης: δεσμούς ισχυρούς της ένότητος έσχε τα Άμυρκανία, τα Ολύμπια, τα Νέμα, τα Ίσθμια, τα Πανιώνια, τα Πανατιώλια, τα Μουσεια, τα Λύκεια, τάς στοάς, τους Συλλόγους της αρχαιοτήτος.

Γιπόρξες δυστυχώς και εποχή καθ' ην το πνεύμα του Έλληνισμού έφάνη μαρτυρην και εκλείψαν υπό την ψυχράν του άπολυτισμού και της βαρβαρότητος πνοήν, εποχή όδύνης και θλίψεως, καθ' ην άλλαπάλληλα βαρυβουδούντα της καταστροφής τα κύματα, κατέπνιξαν όλόκληρον το Έλλ. Έθνος, εποχή καθ' ην ή μεγάλη της Σορίας κιβωτός καταβυθίσθη.

Από τα διασωθέντα λείψανα έσχηματίσθη ο πολιτισμός, έν φέρε: γαρυόμα ή Ευρώπη υπό δραπέκνον το δένδρον της Έλλάδος κατακόπη, ο κερμός του κατακάη και σκαλίζοντες οι ξένοι: την σοδόν του ανεζήτουν άν εισή: Έλλάς μένει.

Αλλ' ή εποχή αύτη ητο παροδική στιγμή εκλείψεως: διότι με τον Παρθενώνα και τα Προπύλαια, με τα επί γής διεσπαρμένα άμύμητα λείψανα της Έλλ. δόξης, με το ιερόν τουτο βήμα επί του οποίου Ίσταται, ο Έλληνισμός δέν σδόναι, ή Έλλάς δέν άποθνήσκει: ο ξένοι, τί ζητείτε τον ζώντα μετ' των νεορών; ηγήσατε τον Έλληνισμόν παντού όπου πολιτισμός και μαθήσις, εις πάν, δε: όφαιόν, καλόν και δικαίον: αναζήτήσατε το πνεύμα

του Έλληνισμού εις την αναγέννησιν της Ιταλίας και της Ευρώπης κατά τον αιώνα των Μεδίκων και των Λουδοβίκων, εις την διαμαρτύρησιν υπέρ της ελευθερίας της συνειδήσεως του Λουθηρου, εις τάς λαοσώους αρχάς της γαλλικής επαναστάσεως, εις τα πλήρη καλλονής και χάριτος άριστουργήματα των Μουσείων, εις τάς εδρας των Πανεπιστημίων και Ακαδημιών σας. Και ως έθνος έν τούτοις ή Έλλάς έκείτο άλυσσόμενος, αλλ' ουχί νεκρά διαμαρτύρητο επί των άπροσίτων κορυφών των όρέων με τους άρματωλούς και κλέπτας της, με τάς ήρωϊκάς επαναστάσεις της Ηπειρούς, της Πελοποννήσου, της Κρήτης, με τα συγγράμματα των άειμνήστων της θλιβεράς εκείνης εποχής λογίων της. Μη σκαλίζετε, ο ξένοι, την σοδόν: εινε θερμή εισή: Ίδού επίνει: αύρα της Έλευθερίας, και ή Έλλάς ως ο Φοινιξ αναγεννάται: αναγεννάται έθνος. Θέαμα μοναδικόν και ανήκουστον εις την Ιστορίαν των εθνών. Ή Έλλάς εινε ο Πρωτεύς της Μυθολογίας, ο Προμηθεύς των άλλων εθνών: επ' αυτης αληθώς επραγματοποιήθη επί μακρούς αιώνας ή μυθώδης εκείνου βάσανος, μόνος δε ο Ηρακλής πατριωτισμός των τέκνων της θέλει δυνηθ ή να διαρρήξ η τά δεσμά της.

Έλληνες του 19ου αιώνος, Έλληνες της 664ης Ολυμπιάδος, άσθενής παρκαυός αναβλαστήσασα επί του καταστραφέντος κορμού του επισκιάσαντος τον κόσμον Έλλ. δένδρου, εϊμεθα σήμερον πτωχοί, άμαθεις και όλιγοι, εϊμεθα τέσσαρα μόλις εκατομμύρια και ταύτα πολιτικώς και γεωγραφικώς χωρισμένα, διεσπαρμένα. Περίξ ήμών επί μεν της Ασίας έθνη ισχυρά και πολυάριθμα, επί δε της Ευρώπης τριακόσια εκατομμύρια Λατινών, Τευτώνων και Σλάβων. Τίνι λοιπόν τρόπον θέλομεν αντιταχθ ή κατά του επαπειλούντος ήμας πανταχόθεν φυλετικού κατακλύσμου, δια τίνος μέσου θέλομεν διατήρησ η και εις το μέλλον την εθνικήν και κοινωνικήν ήμών ανεξαρτησίαν και ένότητα, ανακτώντες την προσήκουσαν εις το Έλλ. έθνος έν τώ κόσμω θέσιν; δια της αυτης δύναμεως, δια του αυτου μέσου, δι' ου και οι άθανatoi πρόγονοί μας ουχί μόνον πάντα ταύτα κατώρθησαν, αλλά και τον τότε γνωστόν κόσμον έξω κειώθησαν και έξέλλημισαν δια της διανοητικής ενεργείας, δια των γραμμάτων. Αναγική εκατος ήμών να ανάπτυξ η διανοητικήν δύναμιν, να έργασθ η πνευματικώς όσον 100 όμου Λατινοι, 100 Σλάβοι, 100 Γερμανοί. όσον 200 Άσιανοί, και τότε θέλομεν εισθ η: τέσσαρα αλλά τετρακόσια εκατομμύρια Έλληνες, τί λέγω; θέλομεν εισθ η: ό άπειρος και αιώνιος νοός ο διέπων την ανθρωπότητα, θέλομεν καταστή οι αντιπρόσωποι του Έλληνισμού όπως εϊμεθα σήμερον οι μόνοι διασωθέντες αντιπρόσωποι του αρχαίου κόσμου. Και τον λόγον μου τούτον μην εκλάβητε, κύριοι, ως σήμα ληνόν και έωλον, ως ρητορικήν τινα υπερβολήν, ως άπίθανόν τινα τερατολογίαν. Εινε μαθηματική και αναμφισβήτητος ιστορική αλήθεια. Εισ Όμηρος διενόηθη και έποίησε μεγαλοφυέστερον και ύψηλότερον όλων όμου των ποιητών του κόσμου: εις Πλάτων, εις Αριστοτέλην, όσον όλων των ποιητών του κόσμου: εις Φειδείαν, εις Απελλήν συνόσων της γής: εις Φειδείαν, εις Πραξιτέλην, εις Απελλήν συνέλαβε και εκαλλιτέχνησεν έντελέστερον και καλλιτεχνικώτερον όλων όμου των καλλιτεχνών της Γης.

Ἡ δύναμις τῶν ὄπλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἂν ὑπερισχύσῃ πρὸς στιγμὴν, ποτὲ ὅμως δὲν δύναται νὰ ἰδρῦσῃ σταθερὸν τι καὶ μόνιμον· μόνῃ ἢ τῆς διανοίας δύναμις εἶνε ἀφθαρτος καὶ αἰώνιος καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς διαρκῆ καὶ τέλεια· τὴν ἀλήθειαν ταύτην μαρτυρεῖ διὰ μυρίων παραδειγμάτων ἡ ἀρχαία καὶ νεωτέρα Ἱστορία· τὰ ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων καὶ κατακτητῶν ἀπὸ τοῦ Σωσάνδρου μέχρι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ Ναπολέοντος τοῦ Α΄. διὰ τῆς βίας τῶν ὄπλων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ σχηματισθέντα καὶ ἰδρυθέντα βασίλεια καὶ κράτη κατέρρευσαν, παρέλυσαν καὶ διεσπάρσθησαν εἰς ἄμορφα τμήματα, ἡ δὲ δόξα αὐτῶν τοσούτον μόνον ἐπέζησε καθ' ὅσον εἰργάσθησαν διὰ τοῦ πνεύματος καὶ ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ. «Ἐἶδον τὸν αὐθαιρετισμὸν ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαυρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιθάνου καὶ παρήλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν· καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐκ εὗρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ», λέγει ὁ Ὅρφεύς τῆς Παλαιστίνης. Ναί, εἴμεθα ὀλίγοι, ἀλλ' αἱ Ἀθηναῖοι 20 μίλια χιλ. πολίτας εἶχον. Ἡ Ρώμη ἦτον κατ' ἀρχὰς μικρὸν πόλιν. Ἡ Βενετία ἡμᾶς πτωχῶν ἁλιέων. Θάρρος, τόλμη, ἐνέργεια καὶ ἐπιμονή, ἰδοὺ ἡ πρόοδος· ὁ Προμηθεὺς ἐτόλμησεν· ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Καῖσαρ, ὁ Δάντων ἐτόλμησαν· ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Κολόμβος ἐτόλμησαν. Βλέπετε περίεξ τοῦ ὀρίζοντος τὸ πορφυροῦν αὐτὸ φῶς· εἶνε τὸ λυκαυγὲς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς ὃ μετὰ χραῶς προσμετρεῖται ὁ πεφωτισμένος κόσμος καὶ χαίρεται αἱ Ἀκαδημαῖαι τοῦ Λονδίνου, τοῦ Τουρίνου, τῶν Παρισίων καὶ τῆς Πετροπόλεως. Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ρωσίας κόμης Τόλστοϊ διακηρύττει ἐν δημοσίᾳ ἐκθέσει τὴν σημαντικότητα τοῦ Ἑλλ. λαοῦ καὶ συνιστᾷ ὡς ἀναγκασιότατην τὴν σπουδὴν τῆς Ἑλλ. γλώσσης. «Ἡ ἀναγέννησις, λέγει ὁ φιλέλληνας Ἐγγυάλ, δαδουχίστα ἐν Εὐρώπῃ τὴν φιλοσοφίαν τῆς Ἑλλάδος, παρέσχε ἐν αὐτῇ νέαν λαμπρότητα. Σήμερον δὲ ὁ Ἑλλ. λαὸς δὲν κομίζει πρὸς ἡμᾶς ἐνδοξὸν μόνον παρελθὸν καὶ γόνιμον παράδοσιν. Τὸ παρελθὸν τοῦτο, ἡ παράδοσις αὕτη ἀνέλαθεν ζωὴν, ἡ δὲ ἐθνικὴ αὕτη ἀναγέννησις, καίπερ ἐπ' ἐσχάτων ἀρξασμένη, ἐπήνεγκεν ἡδὴ μεγάλη ἐξαχόμενα».

Ἑθνικὴν κληρονομικὴν παράδοσιν ἔχομεν τὸν πρὸς τὴν παιδείαν ζῆλον, καὶ φυσικὸν πλεονέκτημα τὴν διανοητικὴν εὐφυΐαν· ἀνάγκη ὅμως καταλλήλου καὶ προσφόρου διευθύνσεως, («ἵνα μὴ δαπανώμενοι ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγοι ἐσόμεθα ἐφ' ἃ δεῖ»). Δὲν εἶνε οὔτε τῆς παρουσίας ὥρας οὐδὲ τῆς ἐμῆς ἀρμοδιότητος νὰ ἐξετάσω τὰ αἴτια, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ ἐν τοῖς Ἑλλ. σχολείοις καὶ γυμνασίοις ἐκπαίδεσις δὲν φέρει δυστυχῶς τοὺς προσδοκώμενους καρπούς. Ἐπιτραπήτω μοι μόνον νὰ προσθέσω ὅτι ὁ νεῦζων εἰσέτι Ἑλληνικὸς νοῦς ἔχει ἀπόλυτον χρείαν θετικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων, διότι αἱ πειραματικαὶ καὶ θετικαὶ ἐπιστήμαι εἶνε ἡ βῆσις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι, ἐροφάνται καὶ μύσται τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Ἐπιστήμης ὡς προσταθῆσιν ἠθαρραλέως νὰ ἐκρίζωσωμεν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ ψευθεῖς δοξασίας, ἔστω καὶ προσφιλεῖς προλήψεις, γενικεύοντες καὶ διασπείροντες τὴν μάθησιν καὶ εἰς τὰ σκοτεινότερα στρώματα τῆς κοινωνίας.

Ἴωνες, Σμυρναῖοι, ἐπὶ τῆς ἀβρᾶς αὐτῆς γῆς ἔχυσεν ἄλλοτε ὁ εὐγενέστερος τοῦ Ἑλλ. δένδρου κλώνος τὰ εὐσομότερα καὶ τρυφερότερα αὐτοῦ ἄνθη· ἐβῶ τὸ εὐμήχανον καὶ κοινωνικὸν τῶν προ-

γόνων μας πνεῦμα ἐδημιούργησε τὴν ποίησιν, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἱστορίαν· ἐβῶ ἀνέτειλεν ὁ διαπλάσας, ὁ φωτίσας, ὁ θερμάνας τὸν Ἑλλ. κόσμον Ἥλιος, ὁ θεσπέσιος Ὀμηρικὸς νοῦς, ὁ Ἀπόλλων αὐτὸς τῆς διανοίας. Γνήσιοι ἐκείνων ἀπόγονοι, κατοικοῦντες τὴν πολυκαθῆ καὶ ἐκκτοντάκις ἀναγεννηθεῖσαν καὶ ἀκμάσαντα εὐάνδρον Σμύρνην, ζῶντες ὑπὸ τὸ αὐτὸ γλυκὺ καὶ εὐκραεὲς κλίμα ἐνθα· ὁ Ἄσιος λειψῶν, ὁ Κάουτρος, ὁ Μαϊάνδρος, ἡ Γυγαία λίμνη ὁ Τρωῶς, ὁ Σίπυλος, ὁ Μέλης, ἄς μὴ ὑπολειφθῶμεν τῶν ἄλλων εἰς τὸν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὰ γράμματα ζῆλον. Πλούσιοι ὁμογενεῖς, ὑποστηρίξατε τὰ δημοσῖα ἐκπαιδευτήρια πάσαις δυνάμεσι, καὶ πρὸ πάντων τὴν πενητεύουσαν Ἑυαγγελικὴν Σχολήν, ἵνα μὴ ἀπολείψῃ τὸ ἔλασον ἀπὸ τὴν λυχνίαν τὴν φωτίσασαν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐν ἐποχῇ σιότους· ἵνα μὴ στηρεῖσθῃ ἡ πηγὴ ἢ ποτίσασα ἡμᾶς νέκταρ μαθησεως, ἵνα μὴ ἐκλείψῃ τὸ γάλα εἰς τοὺς μαστοὺς τῆς εὐγενούς αὐτῆς τροφοῦ τῶν τέκνων σας. Ἡ Ἑυαγγελικὴ Σχολὴ εἶνε τὸ καύχημα τῆς Σμύρνης, τῆς Ἰωνίας, τῆς Ἑλλάδος· τῆς ὑμετέρας συνδρομῆς ἀνάγκη ἐπίσης ἔχει· ὁ Σύλλογος οὗτος ἵνα καταστῇ περιφανεὲς καὶ περιόπτου τῶν Μουσῶν ἐν-διαίτημα, ἐστὶν φωταχέυμων, ἐστιατόριον πανωνίων καὶ πανελλήνιον τροφῆς καὶ τρυφῆς νοεράς. Ἰερά σκιά τοῦ ἀθανάτου αἰδοῦ, ἥτις περιίπταται τὴν στιγμὴν ταύτην, εὐλόγησον τὰς προσπάθειάς τῶν τέκνων σου καὶ χύσον ἐπὶ τοῦ Ἀναγνωστηρίου τούτου τὸ μῦρον τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας.

ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ.

Ὁ Κύρος ἡγμάλωτισέ ποτε τὸν νέον ἡγεμόνα τῆς Ἀρμενίας μετὰ τῆς ὠραίας συζύγου του. Ὅταν δ' οὗτοι ἐφῆρθησαν ἐναπίον του καθημένου ἐπὶ θρόνου δόξης ἐν μέσῳ πάντων τῶν αὐλικῶν του, τὸν ἠρώτησεν οὗτος «Τί θέλεις νὰ σοὶ δώσω, ἵνα ἀποκατασταθῆς εἰς τὴν Περσίαν;» Ὁ δὲ ἀπεκρίθη μὲ ὕφος ἀδιάφορον—«Ὡ βασιλεῦ! τὸ διάδημα καὶ τὴν ἐλευθερίαν μου, ταῦτα πρὸ ἐλαχίστου ποιούμαι, ἀλλ' ἂν ἀπέδιδες εἰς τὴν ἀγαπητῇ μου συζυγὸν τὴν πατρικὴν ἀξίαν τῆς καὶ τὰς κληρονομικὰς χώρας τε, θὰ ἤμην πάντῃ εὐδαίμων.» Καὶ ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ μετὰ συμπαιδείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ «Καὶ προθυμότερα θὰ ἐπλήρωσα μὲ τὴν ζωὴν μου τὴν ἐξαγορὰν τῆς!» Ὅταν δὲ ὅλοι οἱ ἡγμάλωτοι ἀπηλευθερώθησαν, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐκθέσθῃ τις πρὸς τὸν ἐγοητεύθησαν οὗτος ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ βασιλικῶν τῶν εὐεργέτου. Τινὲς ἐγκωμιάζον τὰ στρατιωτικὰ του κατορθώματα, τινὲς διαψέζον τὰς κοινωνικὰς ἀρετὰς του, καὶ τινες ὑπερεπήνον αὐτόν. «Καὶ σὺ» εἶπεν ὁ ἡγεμὼν ἀπεινόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του, «τί φρονεῖς περὶ τοῦ Κύρου;» «Δὲν παρετήρησα αὐτόν» ἀπεκρίθη ἡ ἡγεμονίς.—«Δὲν παρετήρησας αὐτόν; Ἐπὶ τίνος λοιπὸν προσήλωσας τὴν προσοχὴν σου;»—«Ἐπὶ ἐκείνου, εἶπε, τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ γενναίου συζυγοῦ, ὅστις εἶπεν ὅτι θὰ ἐπλήρωνε τὴν ἐλευθερίαν μου μὲ τὴν ἰδίαν του ζωὴν!»

ΒΙΟΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΜΑΥΡΟΦΡΥΔΟΥ (*).

Absint inani funere neniae
luctusque turpes et querimoniae;
compesce clamorem, ac sepulchri
mitte supervacuos honores.
(Horat. carm. lib. II carm. xx.)

Δὲν προτιθέμεθα ἐν τῇ παρουσίᾳ νεκρολογία νὰ θρηνησωμεν τὸν θάνατον τοῦ ἡδὴ μακαρισθέντος ποθεινοτάτου ἡμῶν φίλου Δημητρίου τοῦ Μαυροφρύδου, διότι ἄλις τεθρήνηται ἐν ταῖς καρδαίαις τῶν φίλων, καὶ ἡ μνήμη αὐτοῦ θὰ παραμείνῃ ἀνεξάλειπτος ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ζώντων, ἀλλὰ νὰ μεταδώσωμεν βραχείας τινὰς βιογραφικὰς πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Δημήτριος Μαυροφρύδης ἐγεννήθη ἐν Ἀνδρονικῇ τῆς Καππαδοκίας, κώμῃ πλησίον τῆς Καισαρείας, κατὰ τὸ 1828 ἐκ γονέων Ἰωάννου καὶ Ἀναστασίας, πενήτων μὲν, ἀλλὰ τιμίων καὶ ἐναρέτων. Μαθὼν δὲ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ τὰ κοινὰ καλούμενα γράμματα ἐπέμψθη ὑπὸ τῆς μητρὸς του πρὸς τελειότεραν σπουδὴν μάλιστα δωδεκαετῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν ἐκ μητρὸς θεῖόν του, τὸν ἀείμνηστον διδάσκαλον Ἀδράμιον τὸν Ὀμηρόλην, ὅστις τότε ἦτο διευθυντὴς τῆς ἐμπορικῆς σχολῆς τῆς Χάλκης· ἀλλὰ κακῆ τύχῃ μικρὸν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ παιδὸς ὁ θεῖος αὐτοῦ ἀπέθανε καὶ οὕτως ἐμεινεν ἄνευ προστάτου. Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως λοιπὸν κατήλθεν εἰς Σμύρνην πρὸς τινὰ Γεροτάκωδον Ἀνδρονικέα, ὃς οὐ πενυχρότατα συντηρούμενος κατετάχθη μαθητῆς ἐν τῇ εὐαγγελικῇ σχολῇ· φοιτήσας δ' ἐν αὐτῇ ἔτη τινὰ καὶ μεταξὺ ὄλων τῶν συμμαθητῶν του κατὰ τὴν φιλοπορίαν καὶ τὴν χρησιμότητα διακρινόμενος, ἐντεύθεν δὲ τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν ἀγάπην ὄλων τῶν διδασκάλων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς διευθυντῶν εἰς ἑαυτὸν ἐκλύσας, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς σπουδῆς του ἐγένετο διδάσκαλος ἐν τῇ αὐτῇ σχολῇ (1846-8).

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐξέμαθε καὶ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν

* Ἀντὶ ἰδίας συγγραφῆς ἐκθετοῦσης τὸν βίον τοῦ αἰοιδίμου καθηγητοῦ Δ. Μαυροφρύδου προεκρίναμεν νὰ καταχωρίσωμεν τὴν ὑπο τοῦ ἐνταῦθα καθηγητοῦ κυρίου Ἰωάννου Πρωτοδίκου συνταχθεῖσαν νεκρολογίαν τοῦ μακαρίτου καὶ δημοσιευθεῖσαν ἄλλοτε ἐν τῇ «Εὐσεβείᾳ», ἐφημερίδι τῆς Σμύρνης. Σημ. τ. Δ.

Δημήτριος Ι. Μαυροφρύδης.

ἣν εἶχε μὲν μητρικὴν, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ κατανικήσῃ μερίστως δυσκολίας ἐκ τῆς ἀμεθοδίας καὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν καταλλήλων βοηθημάτων προερχομένας. Κατὰ δὲ τὸ 1848 προσεκληθῆ ὑπὸ τοῦ αἰοιδίμου διδασκάλου Ἀναστασίου τοῦ Σακελλαρίου, φίλου καὶ διδασκάλου του πρότερον ἐν τῇ εὐαγγελικῇ σχολῇ προϋπάρχοντος, διδάσκαλος τῆς τουρκικῆς γλώσσης εἰς Ἰωάννινα, ἔνθα ἐμεινεν ἐπὶ δύο ἔτη. Ἀφ' οὗ δὲ αὐτοῦ δι' αὐστηρᾶς οικονομίας ἀπέκτησεν ὀλίγα χρήματα, διψῶν τελειότερας καὶ ἐπιστημονικώτερας μαθήσεως ἐξ Ἰωαννίνων μετέβη εἰς Ἀθήνας καὶ κατετάχθη ἐκ νέου φοιτητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, ἔνθα ἠκροάσθη τὰ φιλοσοφικὰ καὶ φιλολογικὰ. Κατὰ δὲ τὸ 1855 ἐξετασθεὶς ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς μετὰ τοῦ φίλου καὶ συμμαθητοῦ αὐτοῦ

Α. Κυπριανοῦ, ἀμφοτέρων κατὰ τὰς ἐξετάσεις ἀριστευσάντων. Ἰδοῦσα δὲ ἡ σχολὴ τὴν φύσιν καὶ τὰς ἐδραίας βάσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἀμφοτέρων τῶν νέων φιλολόγων μορφώσεως προέτρεψε τὴν κυβέρνησιν, ἵνα ἀποστείλῃ ἀμφοτέροισι εἰς τὴν κλεινὴν Γερμανίαν πρὸς τελειότεραν σπουδὴν, ὃ περ καὶ ἐγένετο ὑπουργοῦντος τοῦ μακαρίτου Η. Ἀργυροπούλου.

Κατὰ τὴν τετραετὴ ἐν Γερμανίᾳ διατριβὴν του ὁ μακαρίτης Μαυροφρύδης διεκρίθη εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ γλωσσολογικὴν λεγομένην μάθησιν καὶ μάλιστα τὴν συγκριτικὴν καὶ διὰ πολλῶν διατριβῶν ἐγένετο γνωστὸς εἰς τοὺς γερμανοὺς φιλολόγους, ὡς τε δίκαιον νὰ ταχθῇ ἐν τῷ νεωτέρῳ τοῦ Lorenz Diefenbach συγγράμματι, τῷ ἐπιγραφομένῳ Vorschule der Volkerkunde und der bildungsgeschichte ἐν τῷ ἄρθρῳ Sprachwissenschaft S. 515, ἐν τῇ χορείᾳ τῶν περιωμένων φιλολόγων Ahrens, Corssen, Curtius, Leo Meier κτλ. Τὰς ἀποκτηθείσας δὲ ταύτας γνώσεις προσεπάθησε νὰ τρέψῃ εἰς πρακτικὸν καὶ ὠφέλιμον σκοπὸν· ὅθεν προκηρυχθέντος ἐν

τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ διαγωνισματὸς τινὸς τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν νεωτέρων κατὰ τὰ σωζόμενα γραπτὰ μνημεῖα, ἐπεδόθη εἰς σύνταξιν τοιοῦτου πονήματος ὃ περ ὑποβλήθη ἐν κρίσειν ἐδραβεύθη, μετὰ πολλῶν ἐπαίνων, ἀντὶ δισχιλίων δραχμῶν (*). Μόνον οἱ Γερμανοὶ ἔχουσι ὁμοίον πρὸς τοῦτο σύγγραμμα, τὸ τοῦ περιωμένου Ἰακώβου Grimm.

Ἐπανελθὼν ἐκ Γερμανίας κατὰ τὸ 1859 ἔμεινε σχεδὸν δύο ἔτη ἀργὸς ἐν Ἀθήναις, ὅτε προεκήρυξε τὴν ἐκδοσὴν Μνημείων

(*) Τὸ πόνημα τοῦτο ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς ἐνταῦθα ἀναλώμασι τῆς εὐαγγελικῆς σχολῆς καὶ πωλεῖται πρὸς ὄφελος αὐτῆς ἀντὶ 20 φρ. ἑκάστον ἀντίτυπον. Σ. Δ.

της νέας ελληνικής γλώσσας, ἐξ ὧν ἓνα μόνον ἀγκώδη τόμον ἐπρόφρασε νὰ συμπληρώσῃ. Κατὰ δὲ τὸ 1861, ὑπουργούτος τοῦ μακαρίτου Μ. Ποτλῆ, διορίσθη καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, ὅτε ἤρξατο καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ γνωστοῦ φιλολογικοῦ καὶ παιδαγωγικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος τοῦ **Φιλίστορος**. Κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον ἤρχισαν νὰ ἀναφαινωταὶ καὶ τὰ σημεῖα τῆς θλαστικῆς νόσου, ἧτις, μ' ἄλλην ἤν διαίταν, τὸν τακτικὸν βίον τοῦ καὶ τὰ ταξείδια τὰ ὁποῖα κατὰ κειροῦς ἐπεχειρεῖ, τῆς σ'. Ἰουλίου 1866 ἐν Μεσολογγίῳ κατεβίβασε φεῦ! αὐτὸν εἰς τὸν τάφον.

Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον τῆς νόσου, ἀν καὶ ἐμετρίασεν ὀλίγον τὴν ἐργασίαν, συνήθροειξεν ὁμως ἀπύστωτος πανταχόθεν γλωσσικὴν καὶ ἱστορικὴν ὕλην, γρίφους, ἀνίγμματα, παροιμίας, μύθους, ἄσματα, ἤθη καὶ ἔθιμα ἑλληνικά, ἐπιγραφαὶ κ. τ. τ. Εἰς τοῦτο δὲ τὸν ἐβοήθησαν καὶ τὰ συχνὰ ταξείδια τὰ ὁποῖα ἐπεχειρεῖ: χάριν τῆς υγείας τοῦ. Ἐσκόπει δὴλον ὅτι ὁ μακαρίτης νὰ ἐξετάσῃ καὶ εὐκρινήσῃ τὸν παρόντα ἐθνικὸν βίον καθ' ὅλας τὰς ἕψεις αὐτοῦ, ἔργον δυσχερέστατον μὲν, ἀλλὰ χρησιμώτατον πρὸς τοῦτο δὲ ὁ Μαυροφρύδης ἦτο ὁ μόνος κατὰλληλος, διότι καὶ σιδηροῦν χαρακτῆρα εἶχε καὶ ἀγάπην πρὸς τὸ ἔργον καὶ πολυμαθεῖαν καὶ μάλιστα γλωσσικὴν, μετὰ δὲ τῆς ἐπιστημοσύνης νοῦν διαγνωστικὸν τοῦ ὀρθοῦ.—Ὅλας δὲ ὁ βίος τοῦ ἀνδρός, ἀν καὶ βραχύς, ἦτο παράδειγμα ἀρετῆς διὰ τοῦτο καὶ μαθητῆς ὡν σφόδρα ἠγαπάτο ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν καὶ διδασκάλων τοῦ, διδασκάλος δὲ καὶ καθηγητῆς ὑπὸ τῶν συναδέλφων καὶ φίλων τοῦ ἀπλοῦς καὶ λιτοῦς τῆν διαίταν, ὀμιλητικὸς πρὸς πᾶσας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδία εὐπροσήγορος καὶ συμβουλευτικὸς πρὸς τοὺς ζῆλον εἰς τὰ καλὰ δευνύοντας νέους σπουδαστάς: δίκαιος καὶ εὐθύς τῆς ἀληθείας, ὡς τῆς μόνης ἀγῆτης θεᾶς, λάτρις θερμώτατος, φίλος πιστός, εὐλαβητής, παρρησιαστικὸς, ἀπροσωπώλητος καὶ φιλόπατρις, οὐχὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ εἶδους τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων τῶν φιλοπατρίαν προσποιουμένων χάριν τοῦ ἰδιοῦ συμφέροντος καὶ τὸ καθ' ἑκαστοῦς συντελεσάντων εἰς τὴν οἰκτρὰν τῆς πατρίδος κατάστασιν, ἀλλ' ἐκ τῶν πρακτόνων «ἀνευ ἀγρυπτίας καὶ γοητείας (ὡς αὐτὸς οὕτως ἔγραφε ποτε ἐν τῷ **Φιλίστορι**) καὶ κρότου καὶ θορύβου τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἰς προκοπὴν τῶν ὄλων πραγμάτων τῆς πατρίδος.» Αἰωνία σου ἡ μνήμη, χρηστὲ καὶ πολυπόθητε φίλε!

Γαῖαν ἔχεις ἑλαφράν.

Ἐν Σμύρῃ τῆ 29 Ἰουλίου 1866.

I. ΠΡΩΤΟΔΙΚΟΣ.

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ
Εἰς τὸν ΚΑΘΗΓΗΤΗΝ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΤΟΝ ΜΑΥΡΟΦΡΥΔΗΝ.

A.

Ἦχος Καπαδόκων Δημήτριον ἐνθάδε γαῖα
Διτωλὶς κατέχει, Μαυροφρύδην ἐπίκλην,

Ὅς τε φέρων Μούσης ἑλληνίδος ἄκρα, κέλευθεν.

Ἑλλήνων πλείστοις παισὶν ἐς ἱδὸν ἄνω

Ἔδωρ Κασταλῆς ἠγγήσατο: λευγαλέη δὲ
νοῦσῳ εἰν ἀκμή ἔσθιτο, φεῦ βιότου.

B.

Ἐνθάδ' ἔχει κοινή Μεσολογγίου αἰμοφόροτος,

ἀνδρῶν ἠρώων κυδαλίμοιο τάφου,

Χρηστὸν Καπαδόκην Δημήτριον, ἀγλαοδώρων

Μουσάων λάτριν, Μαυροφρύδην ἐπίκλην.

Γραμματικῆς οὕτος διφήσας βένθεα πάντα,

θῆκε πρόοπτα νέοις ἅ πρὶν ἔην ἄδυτα.

Πολλὰ δ' ἄρ' ἀμοῖ λόγοις μοχθήσας, οἷς ὀρασταῖς:

μνήστ' ἵ' ἠδὲ ποθὴν πᾶσι λίπε φθίμενος.

Γ.

Γαῖης Καπαδόκων Δημήτριος εὐθαλὲς ἔρνος,

ἐξ ἑσθλῶν ἑσθλός, Μαυροφρύδης ἐπίκλην,

Τηλόθεν ἰκόμενος Μουσῶν πύθω ἀγλαοδώρων,

καὶ χλωδὸς περ ἔων ἀριπέδων τάχιον

Παρνησοῦ ἀνέθη κινήμων μέγαν, ἠδὲ τ' ἄμυστιν

ἱσοῦ Κασταλῆς νάματος ἐσπίατο.

Κεῖνῳ δ' ἐνθεᾶσας κοτῳ, ὄργια σεμνὰ μύσσε

Μουσάων πλείστους Ἑλλάδος ἠιθέους.

Ἄλλ' ἀκμαῖον ἔτι φθινὰς εἰλεῖ μιν ἐξ ἀδοκῆτου

νοῦσος ἰδ' ἱμερτοῦ αἰψ' ἀπάμμεσε φάους.

Ἀχρῦμένοι δὲ φίλοι φθιμένῳ τάφον ἐνθάδ' ἔτευξαν,

ὡ βαιτῆς βαίον μνημόσυνον σοφίης.

ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

Ὁ τύπος τῆς βιομηχανικῆς πόλεως Nottingham περιέχει: τὸ ἐπόμενον περιέργον. Ἐπίστωρα μίλινα μακρὰν τῆς πόλεως ἐξῆ ἐν τινι χωρίῳ γερόντιόν τι ξενότροπον καὶ παραδόξου διαθέσεως πλὴν θεωρούμενον πλουσιώτατον. Ὅλιγα ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἶχε κάμει τὴν διαθήκην του καὶ ἦτο γνωστὸν ὅτι δι' αὐτῆς ἐκληροδοτεῖ εἰς τὸ Γενικὸν νοσοκομεῖον 10,000 λίρας στερλίνας καὶ ἄλλας 10,000 λίρας στερλίνας εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰς ξένας χώρας. Εἰς ἓνα συγγενῆ του ἄρνε 1,000 λίρας, ἀνὰ 500 δὲ εἰς διαφόρους γνωστοὺς του: τὸ ὅλον ποσὸν τῶν διαθετομένων κληροδοτημάτων ἦτο 45,000 λιρῶν στερλινῶν. Τὸ μυστικὸν τῆς τοιαύτης διαθήκης δ' ἐνὸς ἢ δι' ἄλλου τρόπου διεδόθη, καὶ οἱ προσδοκῶντες κληρονόμοι ἤρξαντο νὰ δεικνύωσι τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, πέμποντες εἰς τὸ γερόντιον μικρὰ φιλοδώρηματα, σίτον, κινήθιον καὶ ἄλλα καλὰ καὶ ὠραῖα πράγματα ἐν μεγίστῃ ἀρθροῦν, τὸν προσεκάλεσε δ' ἑκάστος εἰς πολυήμερον ἐπίσκεψιν ἐν τῷ οἴκῳ του. Εἰς ἰδιοκτητῆς ἀγαθαίων ὀχημάτων ἐπεμψεν αὐτῷ ἓν ὄχημα χάριν εὐγνωμοσύνης, διότι τὸν εἶχε κατατάξει εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐν

τῇ διαθήκῃ του κληρονόμων διὰ 1000 λίρας. Πολλοὶ κυρία τὸν ἠπρόφριζαν, πρὸ πάντων αἱ ὀλίγον περασμέναι, αἴτινες ἐφρόνουσαν ὅτι ἐκάστη εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καταστήσῃ τὰς ἡμέρας του εὐδαιμονοστέρτας. Ἐπὶ τέλους ἀπέθανεν εἰς τὸ ὄγδοηκοστὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὃ δὲ φίλος, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὁποῖου ἐξέπνευσεν, ἐτίμησε τὴν μνήμην του διὰ πομπῶδους κηδείας, ἧτις παρεκολούθηθη ὑπὸ τῶν κληρονόμων ἀπάντων φυσικῶ τῷ λόγῳ. Ἐν τούτοις ὁ φίλος οὗτος ἔσχε τὴν δυστυχίαν νὰ πληρώσῃ ἅπαντα τὰ ἐξόδα. Ὁ ἀποθανὼν περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἦτον ἀγύρτης: οὐ μόνον δὲν εἶχε 45,000 λίρας περιουσίαν, ἀλλ' ἀπέθιωσε καταχρεωμένος μεγαλύτερον ἔτι ποσόν, μέρος τοῦ ὁποῖου εἶχον ἐγγυηθῆ τινες τῶν ἐπιδοξῶν κληρονόμων.

Η ΑΧΩΡΙΣΤΟΣ ΦΙΛΙΑ.

Ὁ φιλόσοφος Καλλιθένης, ἀκολούθησας τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον εἰς τὰς κατακτήσεις, κατηγορήθη ὡς προδότης πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις κατεδίκασεν αὐτὸν νὰ κατακλεισθῆ εἰς σιδηροῦν κλωβίον καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐκεῖ. Ὁ Αὐσίμαχος, εἰς τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ φίλος τοῦ Καλλιθένης, οὐδόλως ἐπαύσατο πορευόμενος πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ. Ὁ φιλόσοφος ἐκείνος, ἄρ' οὐ εὐχαρίστησε τὸν Αὐσίμαχον διὰ τὴν γενναίαν ἐκείνην φροντίδα, παρεκάλεσε νὰ διακόψῃ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐπισκέψεις αὐτοῦ εἰπὼν «Ἄφες με νὰ ὑποφέρω μόνος τὰς δυστυχίας μου: διότι δύνασαι νὰ καταστήσῃς κωτὰς σκληροτέρως, ἐὰν ἐκτεθῆς καὶ σὺ εἰς κίνδυνον, συμμεριζόμενος ταύτας.»—«Θέλω σὲ βλέπει καθ' ἑκάστην, ἀπεκρίθη ὁ Αὐσίμαχος: διότι, ἐὰν ὁ βασιλεὺς σὲ ἴδῃ ἐγκαταλείμενον ὑπὸ τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων, δὲν θέλει πλέον ἔχει: τὴν τῆς συνειδήσεως, καὶ θέλει σὲ νομίσει πραγματικῶς ἐνοχον.» Ὅχι! ὁ φόβος μὴ περιπέσω εἰς τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ δὲν θέλει: με κάμει νὰ ἐγκαταλείψω φίλον δυστυχῆ.»

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ.

Ἐὰν ὑπάρχει τάξις τις, λέγει ὁ Αἰθέριος, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπίκειται βαρυτάτη εὐθύνη καὶ ἰσχυροτάτη ὑποχρέωσις παρὰ εἰς πᾶσαν ἄλλην, διὰ νὰ ἦνε τίμιος πολίται καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ ἀληθῶς καὶ καλῶς ἀνατετραμμένοι: ἐν γένει ἄνθρωποι, οὗτοι εἶνε οἱ συντάκται τῶν ἐφημερίδων, οἱ ὀδηγοῦντες καὶ διδάσκοντες διὰ τῆς δημοσιογραφίας ἐν ἔθνος. (Ἐκ τοῦ Ἀστέφ. τῆς Ἀνατολῆς.)

Ἡ Ἀλαβία ἐκ τοῦ βάθους τοῦ Ὀκεανοῦ.

Τοῦ Ὀκεανοῦ τὸ ὕδωρ ὅταν ἐπλεον ἀνέτω, δὲν ἐτάραττον εἰμ' ἓνα, ἓνα μόνον κόσμον νέον. Μὲ ἐβύθισαν εἰς βάθος, τοῦ Ὀκεανοῦ! καὶ πλέον Ἵπσοκάπτω καὶ τῶν δύο τὰ θεμέλια κατ' ἔτος.

Ἵπσοκάπτω ὑπονόμεους φεβροῦς καὶ ἀνορέστους,
Θ' ἀνατρέψω ἀμφοτέρους καὶ θά τοὺς βυθίσω ζωῶα
Εἰς αὐτὰ τὰ φρικτὰ βάθη, ἐνθ' εὐρίσκομαι ριγῶσα!
Ἐχω, ἔχω ὡς συμμάχους Ποσειδῶνας καὶ Ἡφαίστους!

Τρέμε, τρέμε κόσμε νέε, τρέμε κόσμε τῶν ἀρχαίων!
Ἄνεχθίκατος δὲν μένω! Ναί! εἰς τέφραν μετεβλήθη.
Ἄλλ' ὡς Φοῖνιξ τῆς Αἰγύπτου μήπως δὲν ἀνεγεννήθη;
Τέφρα καὶ σποδὸς θά ἦσθε εἰς ἐν χάος ἀπευκταῖον!

Τέφρα καὶ σποδὸς θά ἦσθε! Καὶ θά ἦσθε αἰωνίως,
Καὶ οὐχὶ πρὸς ὦραν μίαν ὡς ὑπῆρξα ἐγὼ τότε.

Περιμένετε τὰς σφαίρας, ἄς ἐγὼ ἔλαβον ὅτε
Κατηρχομένη εἰς τὰ βάθη ἐνθα ἔρχεσθ' αἰφνιδίως!

Ἐν Μολδίεῳ, τὴν 31 Μαρτίου 1872.

Z. Ὑπανδρευμένους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ.

Πρὸ 15 ἐτῶν ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος οἰκογενειακὴ τις ἐφημερίς, φέρουσα τὸν ἄνωγι τίτλον «Ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς.» Ἡ συνδρομὴ τῆς ἐφημερίδος ταύτης διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ συνδρομητὰς εἶνε μόνον 10 δραχμαί. Συνιστῶμεν αὐτὴν ὡς φύλλον τῷ ὄντι οἰκογενειακόν, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐμπεριέχει ἄρθρα σύντομα μὲν ἀλλὰ τοσοῦτον ἐποικοδομητικὰ, ὥστε ποτὲ δὲν ἀνέγνωμεν φύλλον αὐτῆς χωρὶς νὰ μείνωμεν εὐχαριστημένοι: καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῶμεν ἑαυτοὺς κάπως βελτιωθέντας.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Ἵπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἐν Μιτυλήνῃ περιοδικῶς τὸ Γενικὸν μέρος τῆς Ζωολογίας, ὃ περ ἀποτελεῖ τὴν σωματολογίαν καὶ φυσιολογίαν.

Τὸ πονημάτιον τοῦτο, ἐξ 8—10 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων συνιστάμενον καὶ χρησιμεύον πρὸ πάντων διὰ τὰ σχολεῖα καὶ γυμνάσια, ἐκδίδεται ἀνα ἐν τυπογραφικὸν φύλλον κάθε δεκαπενθήμεριον καὶ τιμᾶται 1 1/2 γρ. ἑκάστον ὥστε τοῦ 57.ου ἢ ἀεὶ δὲν θά ὑπερβῆ τα 15 γρ.

Ἀπέναντι τοιούτου εὐτελοῦς ποσοῦ, ὃ ἑκάστος συνδρομητῆς θά προσφέρει, θά εἰσαχθῆ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς νεολογῆ ἀνάγνωσμα λίαν σπουδαῖον, τοῦ ὁποῖου ἡ μέχρι τοῦδε ἔλλειψις εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστῆ.

Ἐπαινοῦντες δὲν τὸν ἐκδότην αὐτοῦ κ. Ἰωάν. Στεργιαννῆ.

προτρέπομεν τὴν φιλόμουσον νεολαίαν ὅπως ἐνθαρρύνῃ καὶ συν-
δράμῃ αὐτόν.

Συνδρομηταὶ καταγράφονται καὶ ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ « Μέν-
τορος.»

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

παρὰ τοῦ Κ. Ι. Ξάνθη ἐν Ἀθήναις.

Τῆς ἱστορίας ταύτης, ἀπαρτισθησομένης ὑπὸ δύο τόμων, ἐξε-
δόθη ὁ Α΄, διηρημένος εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ πρῶτον ἐμπεριέ-
χει ἑπτὰ κεφάλαια, τὸ δεύτερον ἐξ καὶ τὸ τρίτον πέντε. Περαι-
τοῦτα δὲ ὁ τόμος διὰ συντόμου ἀνακεφαλαίωσεως, ἐν ἧ ἡ Κρήτη
περιγράφεται ὑπὸ γενικωτέρων ἔποψιν, σημειώσεων συμπληρω-
ματικῶν τῶν κεφ. Δ΄. καὶ ΣΤ΄. τοῦ α. μέρους, περιγραφῆς τῶν
παλαιῶν νομισμάτων Ἑλληνικῶν τε καὶ Ρωμαϊκῶν μετὰ τοῦ
βαθμοῦ τῆς σπανιότητος, τοῦ μεγέθους καὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν, ἐκ
τῶν τοῦ Μιονέτου, καὶ διὰ πίνακος διαδοχικοῦ τῶν Σουλτάνων
τῆς Τουρκίας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1453 συνθήκης τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως.

Ἡ ἱστορία αὕτη συνεγράφη ἐπὶ τῇ βῆσει πλείστων ἄλλων
συγγραφέων καὶ ἰδίως τοῦ κατὰ τὸ 1703 ἐν Ἀμστελδαμῷ συγ-
γράσαντος Δάπερ Μ. Δ.

Τιμᾶται διὰ μὲν τοὺς ἐν Ἑλλάδι συνδρομ. δραχ. 3 50[00]
διὰ δὲ τοὺς ἐκτὸς » φράγ. 5 ἑκατὸς τόμος.

ΛΥΣΕΙΣ

Τοῦ 7ου αἰνίγματος

Μέθυ-μυά=Μέθυμνα.

Πόλις τῆς Λέσβου καὶ πατρίς τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος.

Ἐπὶ τῶν κυρίων Γ. Ε. Μαλέλη (ἐκ Μιτυλήνης), Ἡλία Γρη-
γορίου, κοσμητήτορος τῆς λέσχης «Μικρὰ Ἀσία», Ἡλία Ι. Ταρλί-
δου καὶ Ἰωάννου Δ. Μανώλη (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως).

Τοῦ 7ου γρίφου.

Εἰς τὸ νέον περιοδικὸν φυλλάδιον «ὁ Πυθαγόρας» νὰ κα-
ταγραφῶ-ῆς-ῆ συνδρομητῆς ἐπιθυμῶ.

Ἐπὶ τῶν κυρίων Ἀνωμόμου (ὅστις ὡς ἀνώνυμος στερεῖται
τοῦ βραβεῖου), Θεοδώρου Ἰωάννου (ὅστις θὰ λάβῃ τὸ βραβεῖον),
Μ. Ε. Ζωγράφου, Ἰωάν. Κ. Κομνηνοῦ, Ἀργυρίου Ν. Δαμιανοῦ,
Μιλτιάδου Ν. Λομβάρδου, Γ. Κ. Υ. (ἐκ Σμύρνης) Γ. Ἀριστιεί-
δου, Γ. Ε. Μαλέλη (ἐκ Μιτυλήνης), Μαρίας Σαρκοῦλου (ἐξ
Ἀθηνῶν), Ἡλία Γρηγορίου, κοσμητήτορος τῆς λέσχης «Μι-
κρὰ Ἀσία», Κλεάνθους Ν. Τριανταφύλλου (ἐκ Κωνσταντινουπό-
λεως), Γ. Χριστοπούλου (ἐκ Α: Βαθῆος Σάμου), Κ. Θεοφάνους,
σχολάρχου Μαραθοκάμπου Σάμου, Νικολ. Γ. Μαστορίδου (ἐκ
Σύμης) καὶ Ν. Θ. Ἐξαρχάκου (ἐκ Γυθείου). (1).

(1). Τὸ μικρὸν τοῦ Μέντορος παράρτημα «Πυθαγόρας», τοῦ
ὅποιου τὴν ἀγγελίαν δημοσιεύομεν ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου, θ' ἀρχί-

Πρόβλημα

Πέντε οἰκογένειαι μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν μετέστησαν εἰς ἐξο-
χὴν τινα καὶ ἐκάθησαν εἰς τὸ ἐκεῖ εὐρισκόμενον καρνεῖον. Ὅτε
ἐσηκώθησαν ν' ἀναχωρήσωσι, τοῖς ἐδόθη ὁ λ)σμός νὰ πληρώ-
σωσι 240 γρόσια. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ καρφερώλης ἀνὰ πόσα μὲν
θὰ πληρώσωσιν οἱ ἄνδρες, ἀν θὰ πληρώσωσι μόνον οἱ ἄνδρες,
ἀνὰ πόσα δὲ αἱ γυναῖκες ἀν θὰ πληρώσωσι μόνον αἱ γυναῖκες,
ἀπήνητησεν ὅτι εἰ μὲν οἱ ἄνδρες, θὰ πληρώσωσιν ἑκατὸς ἀνὰ τόσα
ὅσοι εἶνε οἱ ἄνδρες πλεόν ἑνός· εἰ δὲ αἱ γυναῖκες, ἀνὰ τὸ δεκα-
πλάσιον τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν μείον δύο ἐκάστη. — Πόσοι ἦσαν οἱ
ἄνδρες καὶ πόσαι αἱ γυναῖκες; ὑπὸ Ι. Δ. Μανώλη.

Λογογρίφος 7ος.

Τὸ καλῶς ἡ χρῶν ὅσα Νεῖλος 1 οἶνος ὡς αἶμα ρά ναί.
Θ. Μ.

Αἶνιγμα 8ον

Εἰς τόπον ἀγέωργητον αὐτοφυῆς γεννώμει,
μὲ φύσιν δισπύστακτον ἐκεῖ ἐνδιατώμει,
εἰς τ' ἀχανῆ κρυμμένος.
Εἰς ὄλους ὅμως ἀφανῆς κί' ἀπόσιτος δὲν εἶμαι,
μὲ βλέπουσι καὶ προσέρχονται, ἐνῶ ἐκεῖ που κεῖμαι.
ναυτίλοι κερδοκόποι·

Κατασχεθεὶς δὲ θλίβομαι, καὶ κρουνηδὸν ἐκχύνω,
ἔσον νερὸν εἰς ὄλον μου τὸν βίον ἐκεῖ πίνω
μὲ χίλια στόματ' ἀπληστα.

Ἐγὼ, ὁ ἐξωλέστατος, εἰς τὸ ἐκπνέον στόμα
ἐνδὸς ἀθῶου ἔφερον πικρὸν τῆς χλεύης πόμα,
ἐν ὥρα καταδίχης.

Ἄλλ' ὅμως διὰ ταύτην μου τὴν ὀμαρτίαν μόνην
σκληρὰν ἀκρωτηρίασιν, ὀδελισμὸν κ' ἀγχόνην
δικαίως ὑποφέρω.

Μ. Γρηγορόπουλος.

Γρίφος 8ος.

Μ Σ Τ 2 < 1 δ' = γ' ὕμνον

Π νῶν Δ Ε γ ῆ — σ' ὄναρ των.
Ι. Δ. Μ.

σομεν μόνον ὅταν ἀποσταλῶσιν ἡμῖν χιλίων τοῦλάχιστον συνδρο-
μητῶν τὰ ὀνόματα, διότι ἄλλως τοῦ ἐξολογράφου, τυπογράφου κ
χάρτου ἢ δαπάνῃ δὲν καλύπτεται. Πρὸς λύτην ὅμως τῶν εἰλην
τοῦ Πυθαγόρου τούτου ἀναγγέλλομεν ὅτι μέχρις ὥρας δὲν γνωρί-
ζομεν πλείους τῶν ἑκατῶν, οἵτινες νὰ ἐξέφρασαν τὴν τοιαύτην ἐ-
πιθυμίαν.
Σ. Δ.